

KATOLIČKI LIST

ZVONIK

GODINA: III

BROJ: 10 (24)

Subotica, listopad (oktobar) 1996.

Cijena: 4,00 N. din

EVO SAD JE VRIJEME MILOSNOSTI

*Subotica, crkva Sv. Roka, 1896. godina
avgust, 1996. god. P. Rudić, arhitekt*

ZVONIK.rs

SLATKI PLODOVI

Jesen je vrijeme plodova. Slatkih plodova. Suncokret, kukuruz, grožđe i ostalo voće, povrće... plodovi su koji će mnoge usrećiti ove jeseni. I upravo zato Crkva po čitavom svijetu slavi "Dan zahvalnosti" za plodove zemlje i rada čovjekovih ruku. Zahvaljuje Bogu na plodnoj zemlji i na plodovima kojima ona rađa.

Dobro bi bilo, dok gledamo te plodove i dok im se radujemo i Bogu za njih zahvaljujemo, prenijeti sve to i na duhovno područje. Tako je činio Isus. Tako je učio svoje učenike: "... svako dobro stablo rađa dobrim plodovima, a nevaljalo stablo rađa plodovima zlim. Ne može dobro stablo donijeti zlih plodova niti nevaljalo stablo dobrih plodova... Dakle: po plodovima ćete ih njihovim prepoznati" (usp. Mt 7,17-20). Svaki je čovjek stablo. I svaki rađa plodove. Netko dobre, netko zle. I tko je kakav čovjek, prosuđujemo po plodovima njegovog života i rada. I zajednicu tako prosuđuju... Po plodovima.

Ovaj broj našeg Zvonika čini se da je pun slatkih plodova. Svaki svetac je jedno plodno stablo. Tako i sv. Margareta. Plodovi njezinog života su i nama dragi i korisni. I na biblijskoj stranici u izvještaju o Drugoj knjizi o Makabejcima opisano je divno svjedočanstvo plodne majke koja je sedam svojih sinova rodila zemlji, ali i nebu - hrabreći ih da po mučeništvu proslave Gospodina i ostanu mu vjerni.

I naša mjesna i opća Crkva i u proteklom periodu rodila je mnogim dobrim i slatkim plodovima. Nemojte mi zamjeriti ako se ovdje zaustavim malo na proslavi jubileja crkve u kojoj sam ja župnik. Vjerujem da ćete i vi iz obilnog izvještaja moći razumjeti kakve i kolike slatke plodove je rodila i uživala naša župska zajednica kroz sve te događaje. Župa sv. Roka u Subotici slavi ovu godinu jubileja svoje crkve pod geslom "Evo sad je vrijeme milosno". Kad su mi u ponedjeljak, dan poslije naše središnje proslave, mnogi telefonom čestitali i zahvaljivali ili činili to susrećući me toga dana, onda mi je spontano došla misao: "Evo, to su plodovi milosti. Slatki plodovi milosti Gospodnje, jer "Svaki savršen dar, svaki savršen poklon odozgor je" (usp. Jak 1,17)... proslava je Božje milosti! Neka doista sve bude na "hvalu Slave" njegove milosti (usp. Ef 1,6), ta svi smo mi samo "upravitelji različitih Božjih milosti!" (usp. 1 Pt 4,10). Sve smo radili, sve trebamo raditi "da se u svemu slavi Bog po Isusu Kristu, komu slava i vlast u vijeke vjekova! Amen!" (usp. 1 Pt 4,11).

Kakav li je plod milosti kardinal Vinko Puljić!? Predivan. Vidjeli smo to. Iskusili. Njegov dolazak, njegova prisutnost, njegove riječi... Sve je milost! Doista, kad čovjek snagom Božje milosti pretvara bol u ljubav, onda svoje trpljenje čini "spasonosnim trpljenjem" za mnoge. Kardinal Puljić je činio tako. I zato rađa tako slatkim plodovima jednostavnosti, radosti, mira, silne ljubavi, snažne i poticajne riječi... Neka ga Bog blagoslovi i čuva, i vodi i prati da još dugo njegov život i rad budu "proslava Božje milosti"!

U mjesecu smo listopadu. Mjesec listopad podsjeća nas na najveći i najslađi plod Božje milosti - na Mariju, majku Gospodinovu i majku našu. Podsjeća nas i na divnu molitvu, molitvu Krunice, koja je tolikima mnoge slatke plodove rodila. I o tom piše ovaj broj Zvonika!

No, jesen nije samo vrijeme ubiranja plodova, nego je i vrijeme sjetve. Sijat će se pšenica. Zemlju treba dobro obraditi. I sjeme dobro izabrati da bi i žetva bila plodna i obilna. Započeo je vjeronauk. Pred nama je Katehetska nedjelja. Tisuće svećenika, kateheta i katehistica sijat će i ove godine po cijelom svijetu u Crkvi katoličkoj sjeme Božje riječi. Neka siju obilno i oduševljeno, zanosno, pa će tako i žeti. I misionari naši siju sjeme Evanđelja u najrazličitijim dijelovima svijeta. Nemojmo ih zaboraviti na Misijsku nedjelju (27.X) u svojim molitvama. A i sami sijmo sjeme Božje riječi! Najbolje se to čini životom, življenjem vjere, življenjem evanđelja... Ta, Isus reče, nekoć davno - i danas ponavlja: "Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima." (Mt 5,16)

Dragi moji čitatelji! Ako vidite u ovom Zvoniku neko dobro djelo i osjetite koji poticaj - slavite Boga! Sve je to samo slatki plod Njegove preobilne milosti!

Srdačno vas pozdravlja i voli, zahvaćen mnogim milostima i ispunjen mnogim radostima,

Vaš Urednik

OVO RADI SVAKI DAN

*Uči zahvaljivati!
Zahvaljivanje je
znak čovjekove veličine
i njegove ljudskosti.
To osvježava i preporada čovjeka.
Pokušaj i ti
zahvaljivati Gospodinu svaki dan,
za svaki dar.
Za kišu,
za sunce koje nas grije,
za cvjetak u travi
i njegov opojni miris,
za sve što te okružuje...
Kaži mu od srca
svakim svojim uzdahom:
hvala, hvala...
Zahvaljuj i za osobe
koje se nalaze na tvom životnom putu,
u tvojoj blizini.
Zahvaljuj mu za svaki uspjeh u radu,
za sve životne radosti.
Ali, znaj Gospodinu zahvaliti i za
križeve, poteškoće, patnje, neuspjehe,
za sve ljude koji su ti teški i antipatični...
Zato zahvaljuj neprestano.
Radi to svaki dan, svaki čas.
Neka zahvaljivanje
postane sastavni dio tvoga života.
Jer zahvaljivanje osvježuje
i preporada čovjeka,
vraća mu zdravlje i optimizam.
Pomaže ti da doživiš
Božju prisutnost.
U Božjoj prisutnosti, pak,
možeš klicati sa sv. Franjom
i bratu Suncu i Zvezdama,
sestrici Vodi i bratu Ognju,
Vjetru... i sestrici Smrti:
Vjek hvaljen budi,
o moj, Gospodine...*

S. Silvana

Uređuje: Andrija Kopilović

27. nedjelja kroz godinu - 06.10. 1996.

Iz 5,1-7
Fil 4,6-9
Mt 21,33-43

NITKO NE MOŽE BOGA PRISVOJITI ZA SEBE

U svojim prisposodobama Gospodin Isus sve više proširuje naš vidokrug. Iz današnje prisposdobe vrlo smo skloni sebe isključiti jer se, tobože, prisposdoba tiče židovskih pismoznana i starješina onoga vremena. Međutim, kad dublje uronimo u poruku, onda možemo u sebi duboko nazrijeti jednu trajnu sebičnost: Boga bismo htjeli prisvojiti za sebe. Stoga se u nama javlja tzv. duhovna zavist ako je Bog prema drugima jednako ili čak više naklonjen, kako to mi mislimo, nego li prema nama. Takav stav nas onda od pobožnih vjernika do te mjere udaljuje od Boga da sebi preuzimamo ulogu suca i zaboravljamo da smo službenici Božji. S druge strane, ova prisposdoba nam mora progovoriti snagom svoje poruke da je pitanje nevjernosti Bogu i naše uskogrudnosti stalna i stvarna opasnost za nemarnost u radu, u vinogradu naše savjesti. Ta nemarnost može do te mjere biti u nama ukorijenjena da se na koncu i sama vjera može izgubiti, a tada će doći netko drugi i zauzeti naše mjesto. I konačno, i mi sami moramo biti tako širo- kogrudni te prihvaćati one koje Bog šalje po svoje plodove, makar smo i nespremni, ali trebamo biti barem dobrotorni. Uvijek moramo biti ponizni vjernici.

28. nedjelja kroz godinu -
13.10. 1996.

Iz 56,6-10a
Fil 4,12-14.19-20
Mt 22,1-14

NE OGLUŠIMO SE BOŽJEM POZIVU

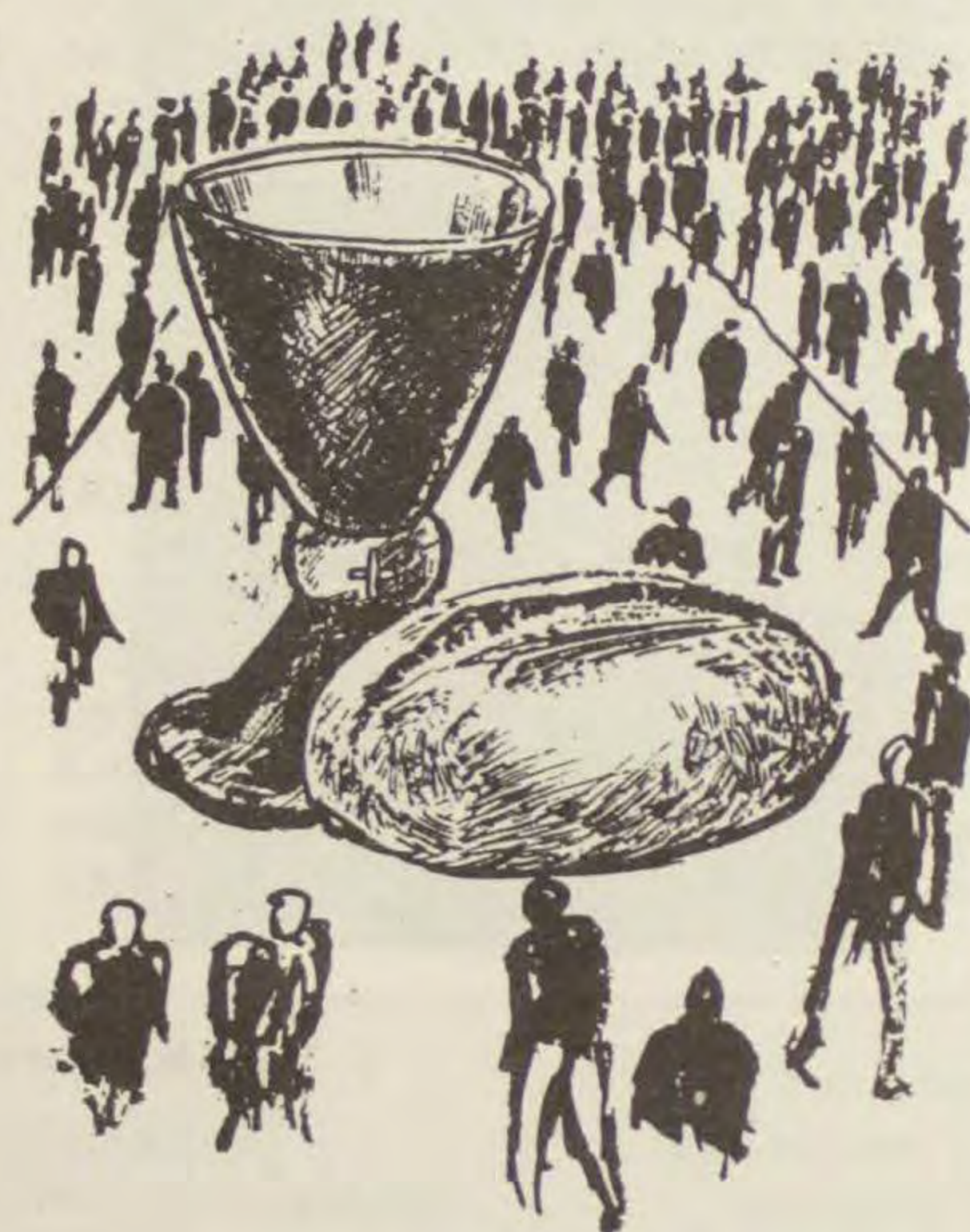
Matej nastavlja sustavnu pouku redajući Isusove prisposdobe svojom nutarnjom logikom širenja pojma o kraljevstvu Božjem. Sam život je Božji dar i poziv sa zadatkom. Nitko od nas sebi život nije stekao nego ga je dobio, a u Božjem planu taj dar ima u sebi i poslanje. Stoga se današnji odlomak može komotno nazvati odlomak o svijesti našega poziva. I to poziva ne na bilo šta, nego na božansku gozbu, dakle, na druženje s Bogom. Na toj gozbi smo kod njega, s njim i za njega. Na toj gozbi smo zaštićeni, nahranjeni, sklonjeni... Ondje smo pozvani, prihvaćeni i voljeni. I stoga kršćanstvo ne poznaje osjećaj promašenosti, odbačenosti, nezadovoljstva i zle volje. Kršćanin je čovjek koji je uvijek "dobre volje", onako kako je to andeoski pjev navijestio kod Kristova rođenja. I ta svijest o pozivu mora biti još dublja svijest o činjenici da ulazak i boravak u kraljevstvu Božjem nije pravo koje smo mi tobože stekli, već djelo milosti na koje svatko treba odgovorno pristati i s njim surađivati. "Svadbena haljina" je znak tog milosnog poziva i milosna osposobljenost "biti prisutan" na gozbi. Zato je velika uvreda domaćinu koji poziva ne doći i ne prilagoditi se njegovom daru. I opet postoji opasnost da se mi kršćani ispričavamo kako se i ovaj odlomak tiče ondašnjih Židova, a u stvari se tiče nas, jer je prisposdoba poruka za ovo vrijeme: koliko mi u milosnom druženju s Bogom odražavamo sreće što smo dionici gozbe Gospodnje.

29. nedjelja kroz godinu - 20.10. 1996.

Iz 45,1.4-6
I Sol 1,1-5b
Mt 22,15-21

CRKVA I DRŽAVA

Otvaramo novu stranicu Matejeva evanđelja. Matej više ne donosi Isusove prisposdobe, nego događaje iz njegovog života koji odražavaju Učiteljev stav prema nekim bitnim pitanjima ondašnjega vremena. Tako su farizeji izazovno postavili pitanje Isusu - koji je zasigurno bio pravi rodoljub - kakav je stav prema državi koja je u službi okupirajuće vlasti Rimljana. Da bi dobili odgovor koji bi njima odgovarao, postavljaju izazovno pitanje. Isus koristi priliku te u vrlo kratkom odgovoru, što će kasnije postati poslovičom, veli: "Dajte caru carevo, a Bogu Božje". Crkva nije država. Ona je Božji narod na zemlji i kršćani žive u svim državama. Raditi svoj posao i izgrađivati savršenije ljudsko društvo je ponajviše zadatak svih vjernika. Radeći pošteno, težeći za boljim društvom, izgrađujući savršenije odnose, kršćani vrše poslanje koje je na korist onom društvu u kojem žive, jer ono tako postaje kvalitetno drugačije. To znači raditi za Kraljevstvo Božje. No, kršćani ne mogu biti takvi u društvu ako nisu intimno i dubinski povezani s Bogom. Kršćanin zato mora biti bogonosac. Tamo gdje živi i radi, mora unositi i zračiti Božju istinu, koju praktički živi. Stoga kršćanstvo našega vremena nije ponajprije navještaj, nego je izazov, ali izazov dobrote koji potiče na promjenu i to promjenu na bolje. Ako kršćanin nije takav putokaz, onda očito ne može dati ni Bogu Božje, ni caru carevo.

30. nedjelja kroz godinu -
27.10. 1996.

Iz 22,20-26
I Sol 1,5c-10
Mt 22,34-40

BIT RELIGIJE

Ima nekih rečenica, bilo Staroga bilo Novoga Zavjeta, koje se napamet izgovaraju i dnevno ponavljaju čak i u obliku molitve. Takva je rečenica, koju je svaki Židov dnevno molio, bila rečenica o ljubavi prema Bogu i bližnjemu. I opet Matej donosi jedan odlomak susreta s Isusom gdje netko, da li radoznalo ili dobronamjerno, pita Isusa za njegovo mišljenje o novosti tih rečenica. I Isusova novost nije u izričaju nove forme, nego u poistovjećivanju tih dviju rečenica u kojima jedna bez druge ne ide, ali je ljubav prema Bogu ona iz koje proizlazi mogućnost ljubavi prema čovjeku. U naše vrijeme je osobito očita istina da se čovjeka pravo ljubiti ne može ako se prethodno ne ljubi Boga. Čovjekova duša bez Boga je prazna i ne može smoći snage za ljubav prema bližnjemu, jer se u ljubav prema bližnjemu uključuje praštanje, podnošenje itd. Konačno, ono što je vrlo važno znati jest da je bit Isusove poruke praksa. Isus nikada ne staje na razini proklamirane riječi, nego uvijek na radikalnoj promjeni života u smislu autentične vrednote. Stoga se ljubiti Boga i bližnjega ne može drugačije osim djelom. Do te mjere je to istina da je Ivan zapisao: Ako netko ljubi Boga a mrzi brata, lažac je. Dakle, dvije se zapovijedi isprepliću. Jedna iz druge izvire, a u viru u jednu istinu: da je proslava Božja djelo ljubavi prema bližnjemu.

Uređuje: Stjepan Beretić

16. listopada

MARGARETA

(* 22. 07. 1647. + 17. 10. 1690.)

* Jednostavna djevojčica * moliteljica * siročće odgojeno u samostanu *
* četiri godine gotovo uzeta djevojčica * Svetica Božje ljubavi * duboko uronjena u nadnaravni svijet *
* pouzdanica Srca Isusova * pokornica * glasnica čašćenja Srca Isusova *

me najosjetljivije vrijeda jest što to čine i meni posvećena srca".

• Djetinjstvo siročća

U somborskoj župnoj crkvi Presvetoga Trojstva nalazi se i oltar Presvetog Srca Isusova. Na oltarnoj slici je prikazana redovnica koja kleči pred Gospodinom Isusom. Isti prizor se nalazi na svodu kapele Srca Isusova u subotičkoj katedrali. U oba slučaja slikar je prikazao upravo svetu Margaretu, redovnicu, u trenutku kad u viđenju vidi Presveto Srce Isusovo. Rođena je u Francuskoj 22. srpnja 1647. Njezin je otac bio kraljevski bilježnik. Umro je vrlo mlad. Tako je brojna bilježnikova obitelj pala na teret mladoj udovici - Margaretinoj majci. Mlada se udovica morala odijeliti od nekoliko svojih sinova. I mala Margareta je dospjela u samostan časnih sestara klarisa kad joj je bilo samo osam godina. Časne sestre su je odgajale. Sreća u nesreći pratila je malu djevojčicu. Živjela je u duhovno poletnoj i vrlo revnoj zajednici. Takvo bi ozračje godilo svakom djetetu. Za Margaretu je takva zajednica bila od presudne važnosti. Sve lijepo, živahno i dobro upijala je u sebe. I Margareta je velika prijateljica Isusova. U djetinjstvu je četiri godine bila gotovo uzeta. Kad joj je najteže bilo - u te četiri godine, Margareta je bila povjerena snažnoj ljubavi i skrbi svoje majke. Majka ju je dvorila.

• Blagdan Srca i zadovoljštine

Ono što je Isus zatražio od redovnice Margarete bilo je da svoj Crkvi prenese njegove želje: davati zadovoljštine za grijeh ljudi. Na Margaretin poziv počeli su se ljudi posvećivati Isusovom Presvetom Srcu. Papa je uveo posebnu svetkovinu Presvetog Srca Isusova. Ta nas svetkovina podsjeća na Boga koji nas voli pravim ljudskim srcem. Sveta Margareta nas je podsjetila na samu bit Božje objave: "Bog je ljubav. Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga jedinorođenog Sina da ne pogine ni jedan koji u nj vjeruje, već da ima život vječni!" Biskupi su posvećivali svoje biskupije, župnici župe. Pojedinci sebe i svoje obitelji. Ta posveta znači izručiti se Ljubavi. Opredijeliti se za dobro i Ljubav. Obećati popravak života. A sve se motivira: ljubavlju. Voljeni smo. Nije teško voljeti. Isus govori ljudima iz dubine svoje duše. Zato se naše bogoštovlje ne može iscrpiti samo molitvama. Naše bogoštovlje mora biti bogoštovlje srca - bogoštovlje ljubavi.

• Velika devetnica

Čovjek najbolje razumije govor ljubavi. Ljubavi pak nema bez pomirenja. Tako su mnogi naraštaji katolika uronili u rijeku česte ispovijedi. U Crkvi je procvatila pobožnost Velike devetnice "Devet prvih petaka". Na prvi petak u mjesecu su se ljudi ispovijedali. Pred svečano izloženim Presvetim Sakramentom su nakon pričesti davali zadovoljštine za grijeh svoje i svega svijeta. Tamo su se posvećivali Ljubavi, tamo obećavali život novoga čovjeka. Tako je započela u Crkvi velika obnova. Obnova osobne duhovnosti. A ispovjedaonica postaje traženo mjesto susreta s Pastirom i Učiteljem koji je Ljubav.

Zazovimo svetu Margaretu prije svete Ispovijedi. Spomenimo se njezine ljubavi i jednostavnosti kad primamo Kruh života u Pričesti. Njezina žarka molitva će i za nas puno značiti. Blago djevojčicama koje imaju tako lijepo ime i tako veliku zaštitnicu!

• "Hoću da budeš ovdje"

Kako je Margareta iz ljubavi došla na svijet, isto je tako osjetila da je nošena ljubavlju dobrih časnih sestara. I kad je bila nemoćna, nosila ju je ljubav njezine dobre majke. Tako je Margareta naučila čeznuti za velikom ljubavlju. Osjetila je i doživjela da je Bog voli. Neki njezini životopisci kažu da je zavjetovala čistoću kad su joj bile četiri godine. Sve kad bi to i istina bilo, točno se znade da je u dobi od 24 godine stupila u samostan. Promišljeno i odlučno. Bila je zanesena Božjom ljubavlju. Zanio je i poziv koji je u duši čula dok je razgovarala u govornici samostana. Čula je poziv "Hoću da budeš ovdje!". Eto zašto je stupila u samostan. Voljela je. Izato što je voljela, htjela se približiti Ljubavi. Ni velike patnje, ni dragovoljna pokora u samostanu nisu umanjile njezinu radost što je u samostanu i što je okružena ljubavlju svojih susestara.

• Obuzeta Ljubavlju

Margareta je bila izuzetno jednostavna redovnica. Nije bila školovana. Poglavarica joj je naredila da opiše svoja viđenja. I opisala ih je. Kad je žarko molila i razmišljala o Bogu, osjetila je slast prijateljstva. Jednom je prilikom čula kako joj Gospodin govori: "Moje Srce tako voli ljude da više ne može u sebi zadržavati plamenove ljubavi. Mora ih razasuti. Tebe sam izabrao da ispuniš moj naum!" Drugom je prilikom vidjela Isusovo Srce okrunjeno trnovom krunom. Nad Srcem je vidjela križ. Jednom je u viđenju vidjela Isusa s njegovih pet rana. U viđenju joj je Isus rekao "ono što

U mjesecu listopadu slave imendan:

1. Terezija, 2. Anđelko, Anđela, Anđelka, Angela, Angelina, 4. Franjo, Franka, 5. Miodrag, 6. Bruno, Fides, Verica, 8. Benedikta, 9. Dionizije, Ivan, 10. Danijel, Dančo, Danko, Franjo, 11. Milan, 12. Maksimilijan, Makso, 13. Eduard, Edo, Hugo, 15. Terezija, 16. Margareta, Hedviga, 17. Ignacije, Vatroslav, 18. Luka, 19. Ivan, Izak i Pavao, 20. Vendelin, Irena, Miroslava, 21. Uršula, 22. Dražen, 23. Ivan, 24. Antun, 25. Darija, 26. Demetrije, Dmitar, Zvonko, 27. Sabina, Gordana, 28. Šimun, Tadija, 29. Narcis, Donat, Darko, 30. Marcel, 31. Alfons, Vuk, Wolfgang.

**GOVORI VAM
SLUGA BOŽJI
O. GERARD TOMO
STANTIĆ**

**Sluga Božji
o. Gerard Tomo Stantić
i sv. Terezija od Djeteta Isusa**

Slavlja 100-te obljetnice smrti sv. Terezije od Djeteta Isusa, karmelićanke iz Lisieuxa, otpočela su 30. rujna 1996., a završit će sljedeće godine istim datumom.

Poznat nam je i "Mali put duhovnog djetinjstva" što nam je ostavila u baštinu u svojoj autobiografiji koja nosi naslov "Povijest jedne duše", koja je doživjela brojna izdanja i na hrvatskom jeziku.

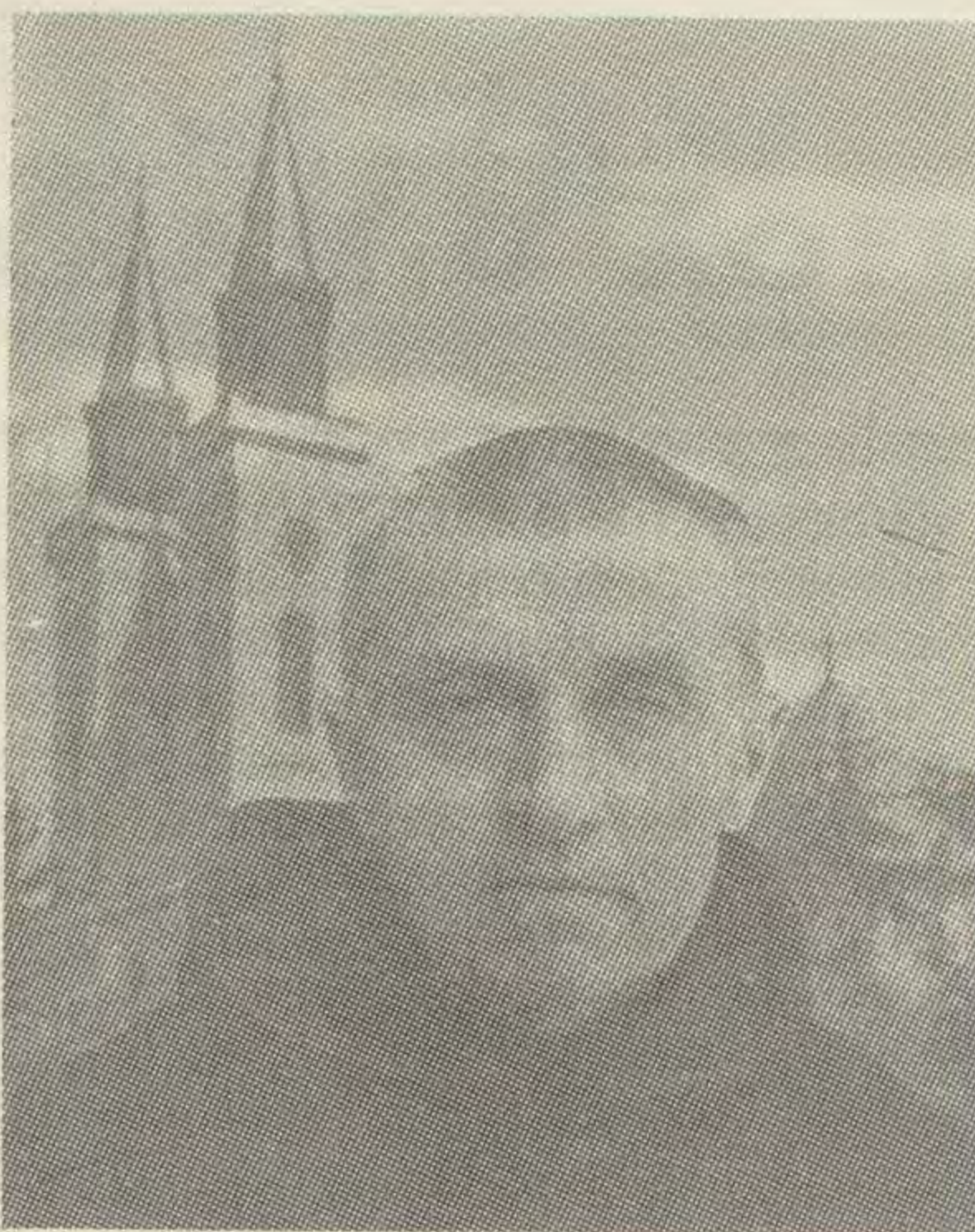
Naš Sluga Božji, s bačkih ravnicu, stavio se s oduševljenjem u Terezijinu školu "duhovnog djetinjstva" i o tome putu ostavio brojne zapise. Pokušajmo nešto izvaditi iz te njegove baštine kako bismo i mi imali duhovne koristi.

O. Gerard sljedećim riječima najavljuje svoje nadahnjivanje na "Malom putu" sv. Terezije od Djeteta Isusa: "Želim s Malom Terezijom mali ostati..."

"Mali Isus i Terezija od Djeteta Isusa žele da se peremo vodom poniznosti..."

Oholi nemaju vremena na Isusa misliti jer im je puna glava sebeljubivih pitanja, kao na primjer: što misle o meni ili što će misliti o meni? (Thp. 7,47)."

U isto vrijeme, dok ističe da se "Put djetinjstva" temelji na poniznosti, dodaje, objašnjavajući, da kršćanska poniznost nije

umanjenje ili podcjenjivanje čovjekova dostojanstva, nego je ona uvjet za novo rođenje, za rođenje na kršćanski život. Kršćanska poniznost vodi čovjeka k moralnoj i duhovnoj slobodi. Kad smo, naime, ponizni, piše o. Gerard, kad snagom milosti otvorimo cio prostor svoje duše, Isus u nama raste kao dijete nevino; raste kao mladić ako činimo djela valjanog mladića; raste u nama kao zreo čovjek ako činimo djela zrelog čovjeka. (Razg. s Isusom 111).

"Kada putem poniznosti oslobodimo dušu, počinjemo onako misliti i onako djelovati kako Bog želi (BM 22). Ponizan, jer je slobodan, djeluje Božjom snagom (isto, 44). Kad se kršćanin nastoji, oslobođen poniznošću, preobražavati u Isusovu dob djeteta, mladića, zrelog čovjeka, tada Krist postaje za

njega radost koja nadilazi svaku radost i postaje mjerilo svake druge njegove radosti." (Thp. 222).

"Duhovno djetinjstvo" koje počinje nutarnjom slobodom, putem kršćanske poniznosti ugrađuje u nas najprije vrline djeteta, Isusa Djeteta, zatim vrline Isusa u njegovoj mladosti i Isusa u njegovoj zrelosti. Sluga Božji to ističe ovim zapisom: "Isus Spasitelj je mogao doći na svijet kao zreo čovjek da tako otpočne spasenje. Ipak je došao kao dijete kako bismo najprije bili djeca, a istom onda veći i veći." (Razg. s Isusom 36).

Kako je lako razabrati iz ovog sažetog prikaza da nam o. Gerard, nadahnjujući se na "Malom putu" sv. Terezije od Djeteta Isusa, stavlja pred oči važnost "Malog puta". "Malim putem" se postavljaju temelji kršćanskog života. Ne može se kršćanski živjeti ako kršćanin nije iznutra slobodan. Slobodnim se postaje ako se poniznost shvati kršćanski, a ona je u temeljima "Malog puta".

Sv. Terezija Avilska definirala je poniznost kao istinu. Isus je, pak, rekao u Evanđelju: "Istina će vas osloboditi".

Neka i nas poniznost-istina oslobodi i neka nas njezin pojam vodi u svim životnim okolnostima jer ona nije samo kršćanska vrijednost koja nas zbližava s Bogom, nego je i opće-ljudska i moralna vrijednost. Ona nas zbližava s Bogom, ali i uspostavlja i uvjete za međuljudsko razumijevanje i suživot s drugim ljudima.

Ako shvatimo i prihvatimo ovaj kratki komentar "Malog puta" o. Gerarda, onda ćemo na najbolji način u svom kršćanskom životu koristiti "Mali put" Terezije od Djeteta Isusa, čiju stotu obljetnicu smrti slavimo.

Ante Stantić, OCD vicepostulator

GRANA

Mala riječ. Možemo misliti na razne zbilje i simbole. Umorna grana. Polomljena grana. Grana rodna. Zelena grana. Čvrsta grana, dio jakog stabla. Grana bogata plodovima...

Pročitao sam u jednoj knjizi: "Nije čovjek tko nema djece ili nije posadio drvo!". Kao katolički župnik dao sam si odmah posaditi šest mladica. Jedan ruski zimzelen se nije primio, ostali i danas (nadam se?) krase ulaz u crkvu sv. Nikole Tavelića na Bezdanskim salašima u Somboru.

Dobro je posaditi drvo, dobro je čuvati grane. Umjetnost je kako ih obrezati, oblikovati, usmjeriti.

Za nas Hrvate - Bunjevce kaže se u jednoj pjesmi: "Naša j' grana mala, al' je fina...". Pitam se često da li smo fini? Hoćemo li donijeti ploda ili će mraz (mrazovi) ubiti pupoljke naše? Hladni vjetrovi slomiti grane naše?...

U Bibliji se često spominje drvo, grane. Sa zabranjenog drveta Eva je uzabrala plod i baštinila nam istočni grijeh. Abraham je ugostio tajanstvene posjetioce pod hrastom. Donijeli su mu radost. Izak će se roditi...

Veliki Izaija je daleko vidio naprijed. Proriče: "Isklijat će mladica iz panja Jesejeva, izdanak će izbiti iz njegova korijena"

(Iz 11,1). Dio ovog proroštva ostvaren je u kralju Davidu. Pravu mladicu kršćani će prepoznati u Kristu Gospodinu.

Gospodin Isus je zapažao sitnice. Sjeća se trenutka - učenika je prvi put vidio pod smokvom. Zapazio je i lisnatu smokvu, ali bez plodova. Teške su i upozoravajuće njegove riječi: "Nikad nitko više s tebe rođa ne jeo!" (Mk 11,14). Kada ulazi u Jeruzalem, pozdravljaju ga palminim grančicama. Grane su bile znak radosti, dobrodošlice. No, brzo su se osušile i od "Hosana! Živio!" - nastalo je "Raspni ga!"

Sv. Pavao je zorno govorio i pisao. Stalo mu je do njegovog naroda. Želi mu obraćenje, želi plodove. Upozoravao je Rimljane, pogane, a i sve nas: "Ako su neke grane odlomljene, i ako si ti, koji si divlja maslina, pricijepljen mjesto njih i postao s njima sudionik u sočnom korijenu masline, ne uzvisuj se nad grane! Ako se hoćeš uzvisivati, sjeti se da ne nosiš ti korijena, nego korijen tebe!" (Rim 11,17-18).

Grana ne može bez stabla. Stablo bez korijena. Samo udruženi mogu donijeti ploda. Nemojmo rezati granu sa starog debla.

Budućnost vidim vedriju - ako nam mlade grane budu radale plodove. Što vi o tom mislite prošlogodišnji, ovogodišnji mladenci?...

Lazar Novaković

Uređuje: Andrija Kopilović

Druga KNJIGA O MAKABEJCIMA

Druga knjiga o Makabejcima je izvadak iz židovske povijesti i pisac sam određuje okvir onoga što želi prikazati. Knjiga je vrlo suvremena i pisana po svim kriterijima povijesne knjige jednoga vremena. Događanja opisuje tako da se iz njih daje rekonstruirati jedno razdoblje mučnoga hoda židovskog naroda. Svakako bi bilo uputno pročitati u cijelosti Drugu knjigu o Makabejcima jer bi se tada jasnije vidjele one vrednote koje su u knjizi opisane i na koje se pažnja pisca usredotočuje. Čitatelj bi sam mogao izabrati za vlastito nadahnuće iz mnoštva događaja i likova ono što je stalno suvremeno u životu čovjeka. Mi ćemo se ovdje opredijeliti za tri vrednote: mučeništvo, revnost oko Božjega hrama i bogoštovlja, te smisao molitava za mrtve.

• Mučeništvo

Središnja osoba ove knjige je Juda Makabejac koji je glavna ličnost u sve tri ove vrijednosti. Pošto je narod upao u zabludu i otpad od Boga, pa kad su to čak učinili i vođe naroda, stiže ga Božje pripuštenje: porobljenje i obeščaćenje. Šačica vjernih Židova, nadahnuta herojima svoga naroda a revna u bogoštovlju, želi obnoviti svoj narod. Starac Eleazar se suprotstavio progoniteljima i njihovoj želji da se pod stare dane klanja bogovima porobljivača. On se usprotivio toj namjeri svjesno prikazavši svoj život u znak vjernosti Božjem zakonu i da ne bi, kako sam naglašava, bio na sablazan mlađima. On svoju sijedu glavu rado savija pred mučeništvom da bi mlađima dao primjer. Potresna je ispovijest starca kad kaže: "A sada, junački se odričući života, pokazat ću se dostojnim svoje starosti i mladićima ostaviti plemeniti primjer kako se za časne i svete zakone valja spremno i velikodušno izložiti smrti" (2 Mak 6,27-28).

Slijedi možda najpotresniji dio knjige o Makabejcima. Ovakvi primjeri mučeništva razjarili su progonitelje, te uhvatiše majku sa sedmoro sinova i izvedoše pred sud da bi se ti mladi ljudi prisilili na otpad od vjere. Mučeništvo je priređeno tako da je majka trebala biti svjedokom mučenju vlastite djece. Ono što je sveti pisac istakao jest junaštvo majke koja hrabro bodri svoje sinove da izdrže vremenito progonstvo i oštricu mača i ostanu vjerni Božjem zakonu. Progonitelj ne vjeruje mogućnosti takvog razmišljanja i zato majku nagovara

da barem kod najmlađega pokuša intervenirati u koristi njihovog plana - da bar jednome spasi život i tako konačno barem u jednom slučaju budu pobjednici nad tolikim herojstvom. Slijedi prekrasan odlomak u kojem majka svoga sina ne nagovara na otpad, nego ga hrabri na mučeništvo. Započima riječima: "Ne znam kako ste nastali u mojoj utrobi jer nisam vam ja darovala ni duh ni život niti vam tkivo složila. Zato će vam Stvoritelj svijeta, koji je saznao ljudski rod i koji svemu daje početak, milosrdno vratiti duh i život, jer vi sad ne marite za se iz ljubavi prema njegovim zakonima" (2 Mak 27,22-23). I ohrabrivši sina i njega žrtvova kao mučenika. Mučeništvo je, dakle, dati život svjesno i slobodno za svetinje i svjedočanstvo da je Bog iznad svega. Redovito to razjaruje ubojicu, ali ostavlja neizbrisiv pečat svjedocima, te se može reći, što je u kršćanstvu postala poslovice, da je mučeništvo sjeme.

• Zanosna obnova Hrama

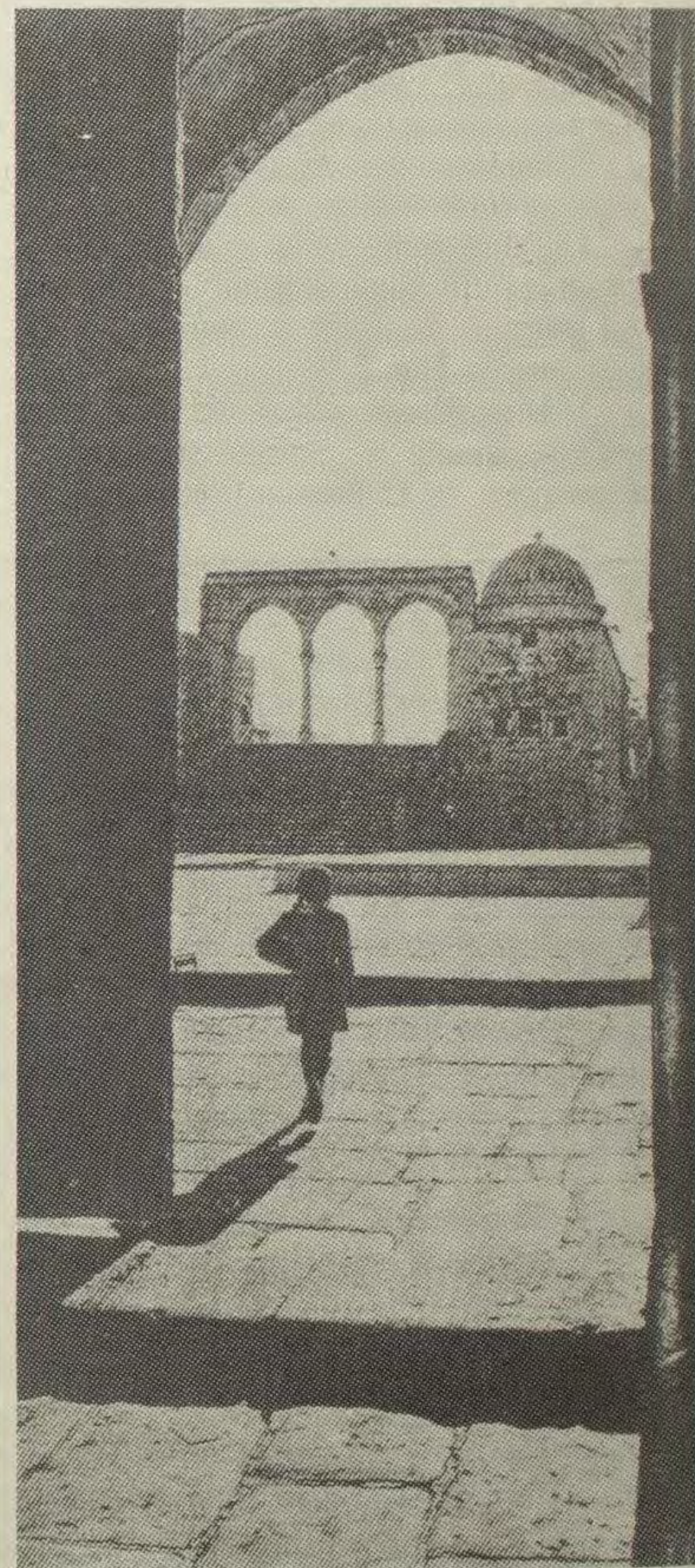
Bog je nagradio ovakvo herojstvo pobjedom židovstva i nastaje vrijeme jednog zanosnog, oduševljenog posvećivanja Hrama. Hram je očišćen od svih poganskih znakova i idola, ponovno ukrašen i vraćen mu je prvotni sjaj... U njemu su ponovo prikazane žrtve zadovoljštine, žrtve paljenice i sedam dana slavljena je posveta obnovljenog Hrama. Ovaj dio knjige pokazuje da je bogoslužje izvor snage i smisao zauzimanja vjernim Židovima, a preko te poruke i nama: puno puta je revnost za dom Gospodnji, za Božje svetinje, za Božju službu veliki motiv našega rada i time i nagrada radosti što smo sudionici u liturgiji druženja s Bogom.

• Molitva za mrtve

Još jedna vrednota je u ovoj knjizi izišla na vidjelo. Naime, u jednoj bici je dio Judine vojske izginuo i poslije kod ukopa otkrili su kod njih nekakve poganske znakove. Juda je prepoznao u tom praznovjerje tih vojnika, te je potaknut milosrdem skupio srebrni novac i poslao u Jeruzalem da se prikažu žrtve zadovoljštine i molitve za pokojne, te im se tako ovaj grijeh praznovjerja i otpada oprost, jer su ipak pali u borbi za slobodu svoga naroda. Odlomak je zanimljiv iz dva razloga. Tu je vrlo

jasno izražena vjera u život vječni, a s druge strane dat je temeljit razlog za molitvu za pokojne, jer im naša vjera i naša ljubav, povezana sa žrtvom i odricanjem, može donijeti pomoć i nakon njihova zemaljskog života. Naime, Bog je Gospodar povijesti, poznaje namisli ljudskih srdaca i u svome konačnom sudu za spas od propasti može primiti i prihvatiti ljubav pokojnikove obitelji ili prijatelja, te blagim sudom spasiti pokojnika, jer se za njega prikazuje molitva i žrtva zadovoljštine i ljubavi.

Knjiga o Makabejcima je svakako vrlo suvremena jer obrađuje nekoliko važnih tema kao što je pravo rodoljublje, prava vjernost vrednotama svoga naroda i domovine, revnost u bogoštovlju i drugo.

Vrata koja danas vode u dvorište staroga Hrama

ISTOČNI GRIJEH

Svaki čovjek i svi ljudi imaju iskustvo zla, patnje i grijeha u sebi i u prirodi oko nas. Nužno se postavlja pitanje: Odakle zlo? "Tražio sam odakle zlo i nisam našao odgovora!" - napisao je sv. Augustin u svojim Ispovijestima (7,7). Odakle je zlo u nama i između nas, između muža i žene, između generacija i naroda? Razmotrit ćemo, dakle, porijeklo zla držeći uperen pogled u Onoga koji je jedini pobjednik zla! (Lk 11,21; Iv 16,11).

Bilo bi uzaludno pokušavati zabušuriti tu tamnu stvarnost čitave povijesti ljudske obitelji od koje je sigurno i naše porijeklo i davati joj druga imena osim GRIJEH: "Reknemo li da grijeha nemamo, sami sebe varamo...! (Iv 1,18).

Stvarnost grijeha razjašnjava se samo u svjetlu Božje Objave. Bez Objave ne možemo jasno spoznati što je grijeh, pa čovjek pada u napast da grijeh tumači kao neku zabludu ili psihološku slabost ili nedostatak rasta u ljudskosti ili kao neizbježnu posljedicu ograničenosti čovjeka i društvenog sustava.

Međutim, već prve stranice Biblije objavljuju nam da je grijeh zloraba slobode koju je Bog dao ljudima da bi mogli ljubiti Boga i međusobno se ljubiti (KKC 387). Poput liječnika koji istražuje ranu prije nego li je liječi, Bog svojom Riječju i svojim Duhom baca živo svjetlo na grijeh (KKC 1848).

Prvi čovjek nije samo kao dobar stvoren (Kat. 385) jer su sva djela Božja dobra, nego je stvoren za prijateljstvo s Bogom, svojim Stvoriteljem! Kao duhovno stvorenje čovjek može živjeti to prijateljstvo samo ako se slobodno podredi Bogu svedržitelju. "Stablo dobra i zla" znakovito izražava neprekoračivu granicu koju čovjek kao stvorenje mora priznati i s pouzdanjem poštivati. Čovjek ovisi o Stvoritelju: podvrgnut je zakonima stvorenih bića i moralnim pravilima koja ravnaju uporabu slobode (KKC 396). Zlorabeći svoju slobodu čovjek nije poslušao; dopustio je, napastovan od đavla, da mu zamre povjerenje u Stvoritelja; sebe je pretpostavio Bogu i time prezreo Boga; htio je "biti kao Bog" (usp. Post 3,5), ali ne u skladu s Bogom nego "bez Boga i ispred Boga" (sv. Maksim Priznavalac). U tom je bio prvi ili istočni grijeh prvih ljudi. I svaki grijeh nakon toga bit će neposluh prema Bogu i manjak povjerenja u njegovu dobrotu (KKC 397).

Biblija zatim izvješćuje o dramatičnim posljedicama tog prvog neposluha (istočnog grijeha): Čovjek gubi milost prvotne svetosti, plaši se Boga i skriva. Slomljeno je gospodstvo čovjekove duhovne moći nad tijelom, a povezanost muža i žene podvrgnuta

je napetostima (optužbama) pa će im odnosi biti u znaku požude i gospodarenja (Post 3,16); čovjek postaje i ostaje sklon na zlo - narušen je sklad između čovjeka i ostalih stvorenja, i na kraju čovjek će se "vratiti u prah iz kojega je uzet" (Post 3,19).

Nakon prvog (istočnog) grijeha prava provala grijeha preplavljuje svijet: Kainovo bratoubojstvo, opća pokvarenost u doba Noina (Post 6,5), a u povijesti Izraela grijeh se očituje kao nevjernost Božjem savezu. Cijela Biblija i Predaja neprestano podsjećaju na prisutnost i općenitost grijeha u čovjekovoj povijesti - uronjenost u tolike jade koji nikako ne mogu potjecati od dobrog Stvoritelja!

Istočni grijeh je nasljedni grijeh. Slijedeći sv. Pavla, Crkva naučava da golemu bijedu, što pritište ljude i njihova sklonost na zlo, nisu shvatljivi bez veze s grijehom prvih ljudi. U tom grijehu se radamo i s njim smo svi "zaraženi" - a to je "duševna smrt". Zbog toga Crkva podjeljuje krštenje na otpuštenje grijeha, pa i maloj djeci koja nisu počinila osobnog grijeha. Istočni grijeh se, naime, prenosi iz pokoljenja u pokoljenje po ljudskoj naravi koja je istočnim grijehom lišena izvorne pravednosti i svetosti. Istočni grijeh ne znači, dakle, neku osobnu krivnju potomaka Evinih već loše nasljeđe. Taj grijeh izriče da u svakom ljudskom biću nešto nedostaje: što su naši praroditelji osobnim grijehom izgubili, to su nam prenijeli u baštinu; što su za sebe, to su i za nas izgubili: "izgubljeni sinovi Evi" i tek kad nam Bog ponovno daruje svečano ruho milosti, opet ćemo postati prvobitno Bogu mili i zdravi (usp. Lk 15,11).

Istočnim grijehom davao je zadobio neku vlast nad čovjekom iako čovjek ostaje slobodan. Ne znati da čovjek ima ranjenu i zlu-sklonu narav, uzrok je teških zabluda na području odgoja, morala, politike i svega društvenog djelovanja (KKC 407). Svju ljudsku povijest prožima borba protiv mraka

KATEKIZAM KATOLIČKE CRKVE

OSNOVNE ISTINE NAŠE VJERE

grijeha - tog najvećeg mraka ljudskog okruženja. Ta borba započela je već na početku ljudskoga roda i trajat će do posljednjeg dana (II. Vat. koncil, Radost i nada br. 37).

Pa ipak, nakon pada čovjek nije od Boga napušten. Naprotiv, Bog ga poziva i objavljuje mu podizanje iz pada i pobjedu nad zlom (usp. Post 3,9). Nasljedni grijeh je na djelu i nakon silaska Sina Božjega na zemlju, i unatoč krsnoj milosti i uz njezinu pomoć, moramo se boriti protiv sklonosti na zlo tokom cijeloga svoga života (KKC 407). Ali, ako se borimo protiv zla s Kristom, to će onda biti "dobar boj" (2 Tim 4,7) koji će nas dovesti s Kristom do pobjede nad grijehom i svakim zlom. Tu pobjedu su već postigli naši sugrađani koji su tu živjeli s nama a koje zovemo svecima!

I sv. Augustin je tek onda našao odgovor na pitanje odakle zlo kad je našao Onoga koji je već pobijedio zlo: Isusa Krista. Otada ga nikad nije napustila sigurnost: Isus znači "Bog spašava". Krist spašava sve ljude: "Dođite k meni svi ...! (Mt 11,28).

Nasljedni grijeh je, takoreći, "naličje" Radosne vijesti - da je Isus Krist spasitelj svih ljudi! On je poziv unesrećenim ljudima da dođu i nađu Isusa, Spasitelja čovječanstva (KKC 389)! Zato sveti Pavao veli: "Gdje se umnožio grijeh, nadmoćno izobilova milost Božja za nas!" (Rim 5,20).

Antun Miloš, Žednik

("ZBIJLA NE SHVAĆAM SVOJE PONAŠANJE: NE ČINIM ONO ŠTO BIH HTIO, NEGO ŠTO MRZIM - TO ČINIM! ONDA TO NE ČINIM VIŠE JA, NEGO GRIJEH KOJI PREBIVA U MENI! DOISTA, ŽELIM ČINITI DOBRO ALI MI NE IDE, JER NE ČINIM DOBRO KOJE BIH HTIO, NEGO ZLO KOJE NE BIH HTIO...)

PO UNUTRAŠNJEM ČOVJEKU SLAŽEM SE SA ZAKONOM BOŽJIM, ALI OPAŽAM U SVOJIM UDOVIMA "DRUGI ZAKON" KOJI VOJUJE I ZAROBLJUJE ME ZAKONOM GRIJEHA. JADAN LI SAM JA ČOVJEK! TKO ĆE ME ISTRGNUTI OD ZLA SMRTNOGA? HVALA BOGU - PO ISUSU KRISTU GOSPODINU NAŠEMU!"

(Sv. Pavao u poslanici Rimljanima, 7. poglavlje).

Vatikan

**DJELOVANJE SVETE STOLICE
ZA MIR NA BALKANU**

U Vatikanu je objelodanjen novi zbornik o djelovanju Svete Stolice za mir na Balkanu. To je već treći zbornik takve vrste koji je priredio vatikanski list "L'Osservatore Romano". Prvi zbornik objelodanjen je prije tri godine a nosi naslov: "Križa u Jugoslaviji". Drugi zbornik obrađuje krizno razdoblje u Bosni i Hercegovini. U trećem zborniku objelodanjeno je sve što je Sveta Stolica govorila, apelirala i poduzimala za mir na Balkanu. Predgovor zborniku napisao je kardinal Angelo Sodano, državni tajnik Svete Stolice. Zbornik je tiskan na nekoliko svjetskih jezika. Ovaj, kao i prethodna dva zbornika, sjajni je dokumenat koji dokazuje koliko je truda poduzimala Sveta Stolica da bi na našim prostorima zavladao pravedan i stalan mir.

Križevci

**PROSLAVA TREĆEG
HRVATSKOG SVETA**

Prije godinu dana papa Ivana Pavao II. svečano je proglasio trojicu košičkih mučenika svetima. Ovogodišnje slavlje u Križevcima o prvoj obljetnici proglašenja ovih sveta predvodio je zagrebački pomoćni biskup mons. Juraj Jezerinac. Na ovom slavlju bilo je nekoliko tisuća vjernika. Sveti Marko Križevčanin ni u najtežim trenucima svoga života nije posustao nego je ostao vjeran Onome komu je povjerovao, rekao je biskup Jezerinac u svojoj prigodnoj propovijedi na ovom slavlju.

Vatikan

**OSUDA NOVOG POLJSKOG
ZAKONA O POBAČAJU**

Prigodom svog redovitog obraćanja okupljenima na Trgu sv. Petra u Vatikanu, papa Ivan Pavao II. je u nedjelju 1. rujna izrazio oštru osudu novog zakona o pobačaju koji je izglasao poljski parlament. Onaj narod koji ubija svoju vlastitu djecu, narod je bez budućnosti. Takav zakon vrijedan je svake osude. Ljudski život je svetinja koja se mora čuvati od trenutka začeća do časa smrti. Istu osudu izrazili su i poljski bi-

skupi u svojoj izjavi. Biskupi su pozvali zdravstvene radnike da poslušaju glas savjesti i odbiju sudjelovati u "zločinu koji dopušta novoizglasani zakon". Poljski komunisti, koji su sada na vlasti, već su ranije pokušali ozakoniti pobačaj, ali je prijašnji predsjednik Walensa stavio "veto". Odluka je izglasana velikom većinom parlamentaraca. Prije samog izglasavanja dvoranu je napustilo stotinjak parlamentaraca u znak prosvjeda. U Poljskoj je za vrijeme komunizma bilo oko pola milijuna pobačaja, a posljednjih godina ukupan broj je bio nekoliko desetaka tisuća.

Vatikan

**ZDRAVSTVENO STANJE
SVETOGA OCA**

Papa Ivan Pavao II. je krajem kolovoza osjetio zdravstvene tegobe zbog kojih je morao otkazati neke svoje ranije planirane obaveze. Papine tegobe povezuju se s posljedicama teškog kirurškog zahvata kojem je bio podvrgnut još 1981. godine nakon atentata. No, najnovija obavijest je da će Papa ovih dana biti podvrgnut operaciji slijepoga crijeva.

Iako je Papa češće imao zdravstvenih poteškoća, zanimljivo je zapaziti da do sada, ipak, nije otkazan nijedan njegov planirani pastoralni pohod drugim zemljama.

Žepče

**PROSLAVA GOSPE
KONDŽILSKE**

Čudotvorna slika Gospe Kondžilske, koja je pune četiri godine izbivala izvan Bosne, ponovno je svečano vraćena. Svečanost je priređena u najbližoj slobodnoj župi u Žepču. Misno slavlje predvodio je sarajevski nadbiskup kardinal Vinko Puljić. Svečanom misnom slavlju pribivalo je nekoliko tisuća vjernika i veliki broj svećenika. Lik Gospe Kondžilske za vrijeme svoga izgnanstva bio je čuvan u župnoj crkvi sv. Petra u Zagrebu. Gospa će do svog konačnog povratka biti čuvana u župi u Žepču.

Šibenik

UMRO BISKUP SREČKO BADURINA

U Zagrebu u bolnici sestara Milosrdnica 17. rujna ove godine od posljedica srčanog udara preminuo je šibenski biskup dr. Srećko Badurina.

Biskup Badurina rođen je 1. svibnja 1930. godine na otoku Pagu. Nakon završene pučke škole pohađao je sjemenište u Splitu. U Splitu završava i studij teologije. Moralnu teologiju specijalizirao je u Rimu. Biskup Badurina pripadao je redovničkoj zajednici franjevac Trećoredaca. U svojoj redovničkoj zajednici obavljao je mnoge službe. Bio je odgojitelj, profesor, poglavar samostana, župnik... 4. prosinca 1987. godine papa Ivan Pavao II. imenovao ga je šibenskim biskupom. Za biskupa je zaređen u Rimu 1988. godine na blagdan Bogojavljenja.

Šibenska biskupija je najteže stradala u skorašnjem ratu. Sve te neprilike odražavale su se i u životu preminulog biskupa Badurine. Mons. Srećko Badurina uživao je veliki ugled među biskupima, svećenicima i narodom. Bio je podpredsjednik Hrvatske biskupske konferencije i član stalnog Vijeća iste Konferencije, a obavljao je i neke druge službe u istoj Konferenciji.

Tijelo pokojnog biskupa Badurine bilo je izloženo u crkvi na Ksaveru u Zagrebu. Sprovodne obrede predvodio je u šibenskoj katedrali kardinal Franjo Kuharić.

Tako je, eto, nakon što se nedavno riječko-senjski biskup Anton Tamarut zbog bolesti morao povući s dužnosti, i Šibenska biskupija ostala bez svog vrijednog i časnog biskupa Srečka.

Mađarska

**DRUGI PASTIRSKI POHOD
PAPE IVANA PAVLA II.**

Papa je početkom mjeseca rujna boravio u dvodnevnom pastirskom pohodu Republici Mađarskoj. Ovom prilikom Papa je boravio u drevnom benediktinskom samostanu sv. Martina u Pannonhalmi. Ova benediktinska opatija slavi ove godine svoj tisućiti jubilej postojanja i djelovanja. Uz samostan postoji i benediktinska opatija, koja ima još jedan samostan i gimnaziju u Győru.

Za vrijeme svog boravka u Mađarskoj Papa je služio svečanu sv. misu u Győru. Na ovoj misi sudjelovao je i subotički biskup mons. Ivan Péntes, sa svojim tajnikom preč. Slavkom Večerinom. Na misi je bilo nekoliko desetina biskupa, stotine svećenika i mnoštvo vjernika. U svojoj propovijedi Papa je pozvao mađarski narod na pogled u vedriju budućnost. Papa je podsjetio na nekoliko svijetlih likova u novijoj crkvenoj povijesti mađarskog naroda. Mađarska, inače, ove godine slavi i 1100 godina svoga doseljenja. Tako su ta dva značajna jubileja bili razlozi Papinog posjeta ovoj našoj susjednoj zemlji.

Solin

SVEČANOSTI GOSPE OD OTOKA

Prije 20 godina u prastarom marijanskom svetištu Gospe od Otoka u Solinu Crkva u Hrvata slavila je veliki jubilej svoje vjernosti Bogu. Tim skupom započela su velika vjerna okupljanja: Nin, Marija Bistrica...

Na ovom velikom slavlju, koje je predvodio zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Kuharić, bili su nazočni i kardinali Vinko Puljić iz Sarajeva i Marko Ce iz Venecije, a također i gotovo svi biskupi iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Ovom velikom skupu prethodilo je pojedinačno hodočašće iz svih hrvatskih biskupija. U svojoj propovijedi kardinal Kuharić pozvao je sve prisutne i cijeli hrvatski narod na obnovu vjernosti i preporučio ga Gospi na putu u treće tisućljeće. Crkva u Hrvata pokazala je da se ne odriče svoje bogate prošlosti i da želi ostati vjerna svojim krsnim obećanjima.

Ludbreg

**HODOČAŠĆE U SVETIŠTE
PREDRAGOCJENE KRVI KRISTOVE**

U nedjelju 1. rujna ove godine u Ludbregu je održano veliko slavlje koje je predvodio zagrebački nadbiskup, kardinal Franjo Kuharić. Uz kardinala Kuharića slavlju je pribivalo pedesetak svećenika i nekoliko tisuća vjernika hodočasnika. Ovom prigodom kardinal je blagoslovio veliki mozaik Isusova Uskrsnuća na zabatu crkve. Novosagrađena kapelica u čast predragocjene krvi Kristove zavjetni je znak Hrvatskog Sabora još iz 1793. godine. Na zasjedanju Hrvatskog Sabora, koje je održano u Varaždinu 1739. godine, odlučeno je da će se u Ludbregu podići kapelica kao znak zahvale Bogu što je prestala harati opaka bolest kuge koja je odnijela veliki broj ljudskih života. Veliki mozaik na pročelju crkve djelo je domaćeg majstora Gorana Petrača.

Kalkuta

**MAJKA TEREZIJA
SE OPORAVLJA**

Majka Terezija iz Calcutte, dobitnica svjetske Nobelove nagrade za mir, bila je u teškom zdravstvenom stanju. Pored teške bolesti preboljela je i upalu pluća. Majka Terezija oboljela je od malarije a pored toga imala je velikih srčanih tegoba. Čelična volja ove "žive Svetice" nije dovoljna za njezin oporavak, nego joj je propisano strogo mirovanje. Zdravstveno stanje Majke Terezije izazvalo je veliku pozornost svjetske javnosti. Mnogi su bili uz nju svojim molitvama.

Zagreb

**POSVETA NOVE CRKVE
SV. JERONIMA**

U zagrebačkoj četvrti Maksimir, uoči blagdana sv. Jeronima 29. rujna ove godine, kardinal Franjo Kuharić posvetio je novosagrađenu crkvu u čast sv. Jeronima. Na ovom mjestu postojala je stara mala crkva koja nije bila dovoljna da primi brojnu župnu zajednicu, koja se ondje okupljala. Izgradnja nove crkve djelo je revnih vjernika ove župe. Nova crkva ima oblik latinskog križa i lijepo se uklapa u okoliš maksimirske šume. Župna zajednica sv. Jeronima osnovana je prije 60 godina.

Francuska

**PAPA U PASTIRSKOM
POHODU**

U drugoj polovici mjeseca rujna ove godine papa Ivan Pavao II. boravio je u višednevnom pastoralnom pohodu Francuskoj. Ovaj Papin pohod upriličen je u povodu 1600. obljetnice smrti sv. Martina. Ove godine Francuska slavi i 1500 godina pokrštenja svoga prvog kralja. Papa je u svojoj posjeti Francuskoj boravio s najvišom pratnjom. I ovaj pohod očituje Papinu želju i skrb da pohodi što više naroda. U svojim nagovorima Papa poziva Francuze na vjernost Kristu i njegovoj Crkvi pred treće tisućljeće kršćanstva u koje moramo ući jači u vjeri. U svojim obraćanjima vjernicima Papa je uputio riječi ohrabrenja i pozivao na ustrajnost u onoj vjeri koju su prihvatili Francuzi prije 1500 godina. Naveo je i mnoge svijetle primjere iz drevne i suvremene francuske povijesti koji su bili živi svjedoci prave kršćanske vjere.

Poljska

MARIJANSKI I MARIOLOŠKI KONGRESI U ČENSTAHOVU

Od 18. do 26. kolovoza ove godine okupili su se najpoznatiji mariolozi iz cijeloga svijeta. U organizaciji Papinske marijanske akademije iz Rima organiziran je u Čenstahovu 12. međunarodni mariološki kongres, a tjedan dana kasnije 19. međunarodni marijanski kongres koji je trajao tri dana. Na ovom skupu sudjelovalo je oko 350 stručnjaka iz 34 zemlje. Najbrojnija je bila delegacija iz Poljske, a među brojnijima i delegacija iz Hrvatske.

Rad kongresa odvijao se u jezičnim skupinama, a na kraju je bilo zajedničko vijećanje u kojem su iznešeni zaključci pojedinih grupa.

Vijesti priredio: Franjo Ivanković

Palić

**PROVALE, KRADE,
INFARKT ŽUPNIKA, STRAŽE...**

Već dva mjeseca paličke vjernike, župu, crkvu i župnika potresaju nemili događaji: provale, krađe, strah... Najtužnija i najteža posljedica tih događaja je infarkt župnika vlč. Josipa Leista.

Naime, u proteklom periodu u paličku crkvu i župu sedam puta su provalile malodobne izbjeglice. Mjesna milicija je sve to znala, hvatala provalnike i kradljivce i opet ih puštala jer ih "Zakon štiti". Tek nakon urgencije gradonačelnika Subotice g. Kasza

Józsefa, sporna obitelj je premještena iz Subotice, ali ih nitko nije htio primiti, pa su se vratili natrag na Palić u Omladinsko naselje, nakon čega je uslijedila osma provala. Tada su se organizirali sami župljani na čelu s članovima Pastoralnog vijeća, koji dano-noćno bdiju nad svojom crkvom i župom.

Nakon pretrpljenog infarkta, zahvaljujući brzom pomoći dr. Marka Sentea, koji ga je svojim kolima odvezao u bolnicu, kao i nadležnih liječnika i velikom zauzetošću osoblja subotičke bolnice i stručnih ljudi, vlč. Josip Leist se "izvukao" i sada se oporavlja, uz strogo mirovanje i zabranu svih župničkih aktivnosti.

No, uprkos svemu tomu, palička župa živi, radi i moli se. Listopadske pobožnosti održavat će se redovito, a prikazivat ćemo ih za župnikovo ozdravljenje i za mir u župnoj crkvi i župnom domu.

Nedavno je "čuvare svoje crkve" posjetio i bolesni župnik i tom prigodom zahvalio svima i na molitvama i na angažiranju u čuvanju crkve i župe, a također i medicinskom osoblju subotičke bolnice. Želja mu je da se što prije oporavi i nastavi tako potrebnim pastoralnim radom u ovoj župi.

G.K.

Mjesec listopad posvećen je moljenjem Gospine krunice. Svake se večeri pjesmom i krunicom počasti Blažena Djevica Marija.

Na pitanja više čitatelja o obnovi Rožarskih društava odgovaramo o načinu formiranja društava i o pravilima po kojima su nekada radila i na ovaj način potičemo OBNAVLJANJE ovih društava danas.

ROŽARSKO DRUŠTVO (DRUŠTVO SVETE KRUNICE)

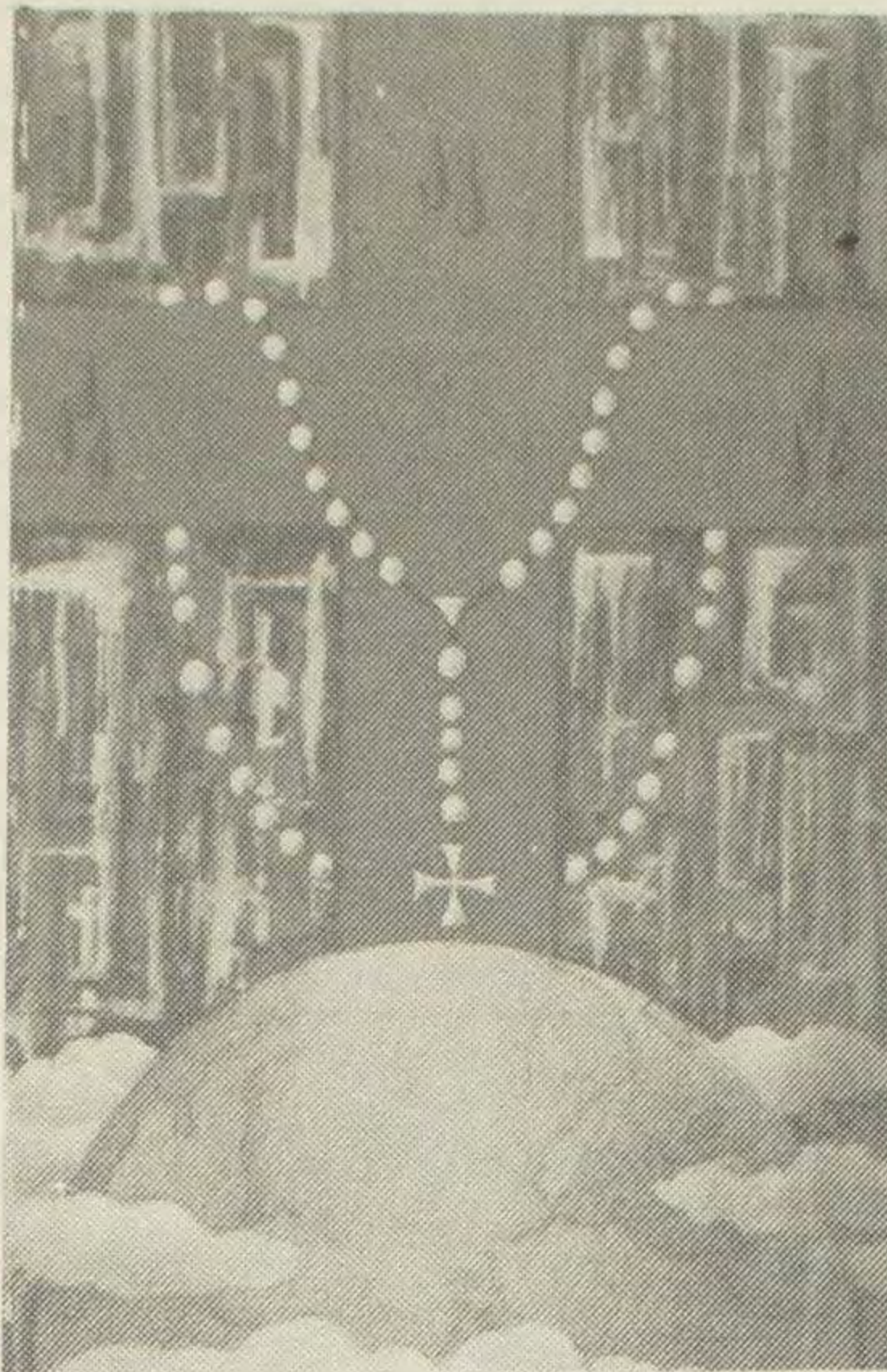
To je društvo od petnaest članova, koji svakoga mjeseca među sobom razdijele petnaest otajstava krunice pa svaki član kroz mjesec dana svaki dan izmoli svoje otajstvo (desetinu) i razmišlja o njemu. Na taj način 15 članova Rožarskog društva zajednički svaki dan izmole sve tri krunice.

Evo pravila za Rožarsko društvo:

- 1. Mjesni upravitelj Društva je župnik, koji vodi knjigu Društva.
- 2. Prednjak vodi svoj vijenac (od 15 članova) samo onda ako ga je upravitelj potvrdio a njegov vijenac uvrstio u knjigu Društva. Prednjak je dužan svaki dan izmoliti Vjeronanje, Oče naš, tri puta Zdravo Marijo i Slava Ocu (tj. uvod u krunicu).
- 3. Član Rožarskog društva može biti svaki kršćanin od osme godine života na više, ako ga primi mjesni župnik. Jedan VIJENAC sačinjava petnaest članova od kojih će jedan biti prednjak. Svaki je član dužan svaki dan izmoliti svoju desetinu, tj.: Oče naš, deset puta Zdravo Marijo i Slava Ocu sa, za taj mjesec, određenim otajstvom. Svoju desetinu treba da moli baš držeći u ruci krunicu (očenaše ili patrice). Članovima se preporuča da se bar jedanput mjesečno ispovjedi i pričeste.
- 4. Otajstva se trebaju mijenjati svakoga mjeseca.

Ova su pravila prepisana iz molitvenika "SLAVA BOŽJA" koji je dobro imati uza se u svim prilikama. Tako u njemu možete naći i Zlatnu krunicu, ali i mnoge druge omiljene molitve u našim krajevima.

Ako nemate molitvenik, možete ga nabaviti na adresi Uredništva Zvonika, I. Milutinovića 52 ili Harambašićeva 7, Subotica.

DUHOVNE VRIJEDNOSTI KRUNICE

Krunica je najpoznatija, najraširenija i najobljubljenija kršćanska marijanska molitva. Vole je moliti stari i mladi, odrasli i manji, siromašni i bogati, učeni i neuki, pismeni i nepismeni. Njezino je moljenje odigralo veliku ulogu u životu kršćanskih vjernika...

Krunica je **MOLITVA ŽIVOTNOG RITMA**. Ponavljanje Zdravomarija nekima se može činiti dosadnim. No, to ponavljanje Zdravomarija jest kao jedno dugo Zdravomarijo koje se proteže do u beskonačnost. To je jedna hvala bez kraja, koju ćemo nastaviti i nakon časa naše smrti u nebeskoj domovini. Ponavljanje nas želi zadržati u zajedništvu s Bogom i učiniti da naš unutarnji pokret bude smireniji, uredniji, potpuniji. Hoće stvoriti jedno intimno zajedništvo molitelja s bl. Djevicom, da bi zajedno s

njome prodro u otajstvo Kristovo. Poziva ga da nju nasljeđuje, kao što je ona nasljeđovala Krista. Ponavljanje je čin ljubavi. Zdravo Marijo, Zdravo Marijo, Zdravo Marijo... produžuje se i nalazi predah u razmatranju koje u molitelju stvara radost i postaje hrana za njegovu dušu, izgledjelu i ožednjelu za istinskim spasenjem. I predstavlja preobražaj kršćanskoga života u njegovim ritmima radosti, žalosti i slave.

Krunica je **KREATIVNA MOLITVA**. Ona nas neprestano usmjeruje da svoje osjećaje stavimo u odnos prema Kristu i u njemu ih obistinimo; da svoje misli usmjerimo na njegove misli; da svoje riječi usmjerimo na njegove riječi; da svoja djela usmjerimo na njegova djela... On je Gospodar života i Učitelj kako se živi.

(Usporedi: MARIJA, vjerski list za Marijine štovatelje, Split, 1995., br. 10, str. 284-285)

**Srvačijica
krunice presveće**
Mária Trusinová, Selenča

Subotica

PRIJEM ZA DIPLOMCE

Hrvatski kulturni centar "Bunjevačko kolo" priredio je u utorak, 13. kolovoza u svojim prostorijama svečani prijem za mlade koji su diplomirali u vremenskom razdoblju od kolovoza 1995. do kolovoza 1996. godine.

Među njima su bili: Jelena Piuković, Marina Pečerić, Katarina Čović, Đurđica Stantić, Venesa Angelov, Tomislav Žigmanov i Geza Lakatoš.

S diplomcima su na ovu svečanost bili pozvani i njihovi roditelji i uži članovi njihove obitelji, kao i drugi uzvanici.

Bela Ivković uručuje monografiju Katarini Čović

Na početku svečanosti je Bela Ivković, predsjednik Centra, pozdravio diplomce i sve prisutne. Svim diplomcima on je darovao monografiju umjetničke zbirke "Dr. Vinko Perčić" u znak sjećanja na ovaj susret. U ime ministarstva za kulturu subotičke općine diplomcima su čestitali Marija Bijači i Grgo Francišković. Diplomce su pozdravili u ime Skupštine općine Subotica Stanka Kujundžić, dopredsjednica, zatim vlč. Andrija Anišić u ime Instituta "Ivan Antunović", te Viktorija Grunčić u ime Bunjevačke matice i Alojzije Stantić u ime subotičke podružnice DSHV-a.

Tomislav Žigmanov je u ime svih diplomaca zahvalio HKC "Bunjevačko kolo" i svim čestitarima na ovoj novoj inicijativi i na darovima.

Ova inicijativa podrška je ovim mladim ljudima na početku njihovog rada, ali ujedno i vapaj za suradnjom, jer su mnoga područja kulturno-društveno-političkog života u kojima su potrebni novi kadrovi, a i stručne osobe.

I naše čestitke diplomcima i organizatorima ove lijepe i korisne inicijative.

A.

SLIKA SVETOGA MARKA KRIŽEVČANINA U SUBOTIČKOJ KATEDRALI BAZILICI SVETE TEREZIJE

U nedjelju, 8. rujna 1996. u 8 sati blagoslovio je katedralni župnik Stjepan Beretić u subotičkoj katedrali svete Terezije sliku svetoga Marka Križevčanina i njegovih drugova Stjepana i Melhiora. Slika je djelo gđe Vere Matlári iz subotičke župe svetoga Petra.

Dok su se u katedrali obnavljale orgulje, lijepo su obnovljena i sva vrata katedrale, zidovi, svetište, kapela Srca Isusova, sakristija i predvorje katedrale. Tako je za sliku svetoga Marka pripravljeno dostojno mjesto. Sliku je postavio istoga dana poslije svete mise u 9 sati bogoslov katedralne župe Josip

Štefković. Postavljanje slike su pratila brojna djeca i mladi okupljeni na svetu misu.

Pod slikom je u katedrali izložena i molitva svetome Marku i njegovim drugovima, košičkim mučenicima. Štovanje košičkih mučenika je spona koja ujedinjuje Slovačku, Hrvatsku, Mađarsku i Rumunjsku. Njihovo štovanje ujedinjuje slogu svih naroda srednje Europe. Košički su mučenici uzor nepokolebive vjere i privrženosti Katoličkoj crkvi. Premda su rođeni u različitim narodima, dali su zajedničko svjedočanstvo vjernosti kad su 7. rujna 1619. godine u Košicama pretrpjeli mučeništvo.

Stjepan Beretić

PROŠTENJE NA HRVATSKOM MAJURU

Kad se nika proslava ili sićanje na kaki događaj obavlja više od dvared, onda se za to mož kazt da je tradicija. Tradicionalnim možmo nazvat i ovogodišnje proštenje, održano 1. rujna, kod Gabrićevog križa na Hrvatskom majuru. Središte raskrsnica kadgod zdravo živi putova: Mala Bosna - Verušić i Subotica - Pavlovac, nuz željezničku prugu danas obilježava napuštena i oronula gencija (željeznička stanica) i obnovljeni stari Gabrićev križ.

Prija tri godine smislili su ljudi, koji tamo žive i koji su se razišli na sve strane iz Hrvatskog majura, da obnove stari križ, da nuz njeg svake godine održe svetu misu, sićajuć se tako svoji predaka koji su onovrimeno obogatili i oplemenili taj kraj.

Varošane, koji su očli tamo, ispratila je ovčija kišica koja je nagovistila da baš neće oma stat - mož bit samo jača. Ona nije pokolebala one koji su naumili da tamo dođu, strpljivo su je podneli iako je posli za vrime bogoslužjenja katkad padala ko iz kabla. Po kišnom i vitrovitom vrimenu prid oko 300 ljudi, sv. misu je predvodio vlč. Antun Gabrić, tavankutski župnik, a koncelebrirali su mu vlč. Andrija Anišić, župnik sv. Roka i vlč. Lazar Novaković, župnik iz Male Bosne. Nazočni su po nevrimeu odslušali bogoslužjenje, podnoseć to ko običnu pojavu u prirodi

- ko sastavni dio života. Ostvarena je želja sviju da su oživili prošlost, sičajuć se kadgodašnje bujne živosti u ovom kraju.

Iako prokisli i posli dobro ulopani, ne virujem da je bilo ko zažalio jel je i ove godine došo na proštenje, a ciguran sam da dilim mišljenje većine nji, da će zacigurno, ako Bog da, doć ovamo i nagodinu. Svima je žao što se čerez ovakog vrimenta nisu mogli duže zadržat kod križa, da se izdivane i pozdrave sa onima koje odavno nisu vidili.

Nek ovako okupljanje ljudi na Hrvatskom majuru potakne i one koji još nisu bili na tom proštenju da nagodinu dođu (prve nedilje posli bunaričkog proštenja) na misno slavije u moguće najdivnijem okruženju, u prirodi, brez komfora kojeg pružaju crkve il druga ovakva svetišta. Tamo će nać u okruženju "poznatog svita", to kod Bunjevaca ima velik značaj, al je u isto vrime i izazov da se tamo dođe.

A. S.

KRIŽ

KRIŽ GABRIČEV
NA RASKRŠĆU!

NA RASKRŠĆU
I PROŠTENJU
KIŠA PADA.

BOŽE, DAL' JE TO DAR
IL' SAHRANA RODA MOG,
ODSELJENOG?

SELJAK SAM,
SA MAJURA HRVATSKOG,
JA OSTAJEM TU.

Ivica Čović (napisano 1. 09. na kiši)

Sonta

MINISTRANTSKI SUSRETI

U župi sv. Lovre u Sonti zajednica ministranata broji preko četrdeset članova. Dječaka ima nešto više, ali je i broj djevojčica zavidan. Susrećemo se preko godine svake druge subote, a za vrijeme raspusta organiziramo izlete.

I ove godine organizirali smo jednodnevni izlet. Ujutro smo se našli na sv. misi, a poslije sv. mise pošli na izlet na "Baru". Program je bio toliko šarolik da nam je dan prošao, a da nismo ni osjetili kako. Nogomet, odbojka, pecanje, "Ne ljuti se čovječe", kuhanje... A onda... zajednički objed u prirodi.

Ovakvi susreti odmaraju i tijelo i dušu i obogaćuju zajedništvo. Voljeli bismo slaviti i sv. misu u prirodi, a za to će još, nadamo se, biti prilike.

Pozdravljamo sve ministrante u našoj biskupiji, a rado bismo se upoznali s ministrantima iz drugih naših župa.

Danijel, predsjednik ministranata

Subotička-katedrala

POČETAK AKADEMSKE GODINE

U subotičkoj katedrali je u nedjelju u 18 sati zazivom Duha Svetoga i svetom misom svečano započela Akademska godina na Teološko - katehetskom institutu Subotičke biskupije. Na ovo slavije okupili su se studenti i profesori, a svetu misu je predvodio katedralni župnik preč. Stjepan Beretić a sve je pozdravio preč. Andrija Kopilović, prorektor KTL. Bio je to ujedno svečani početak vjeronaučne godine za srednjoškolce i otvaranje Tribine mladih u novoj školskoj godini.

Preč. Stjepan Beretić je oduševljeno govorio mladima: "Dragi mladi, kako da vam drugačije kažem da Bog voli vaše druženje, da se Bog raduje vašoj divnoj ljubavi? Jesi li ti ikad u životu čekao koga voli tvoja duša? I nisi se radovao? Reci, da ti nije bilo slatko čekanje. Eto, i tebi se, isto tako raduje Gospodin Isus kad te čeka na nedjeljni sastanak oko svoga stola. Svom dušom sam čeznuo da blagujem s vama. Čuješ li? On svom dušom čezne za tvojim pogledom, za tvojim glasom. Čuješ li? Čezne za tobom Bog svemogući!"

Obratio se propovjednik biranim riječima i studentima Teološko-katehetskog instituta: "I vaša žed za svetom misom i upoznavanjem vjere govori o vašem životu. Kako je divno poznavati djevojke i mladiće, muževe i žene, kojima je nedjeljna misa premalo, kojima je u školi stečeno znanje premalo. Vi ste se po završenoj srednjoj školi, po završenom fakultetu upisali na Katehetsko-teološki institut Subotičke biskupije, da Gospodina i Crkvu još bolje upoznate, da još predanije služite Bogu u svome zvanju. U predstojećoj školskoj i akademskoj godini želim našim župnim zajednicama živahne i odlučne, brojne i produhovljene skupine mladih vjernika, našoj biskupiji pak ponajbolje studentice i studente na Katehetsko-teološkom institutu."

Prorektor Instituta preč. Andrija Kopilović zaista može biti zadovoljan što je njegova inicijativa urodila plodom. Naime, nakon pisma koje je prorektor poslao župnicima, mnogi su se mladi ljudi kod svojih župnika interesirali o upisu na studij. Župnici su zaista pomogli da ove godine na hrvatskom odjeljenju u Subotici i Novom Sadu na I. i V. semestru budu upisana 82 redovita studenta. Među njima ima čak 15 slušača s akademskom spremom. Iz razgovora s njima saznajemo da je 1/3 upisala studij iz želje za produblivanjem vjere, a čak 2/3 se stavlja na raspolaganje Crkvi kao budući predavači vjeronauka.

K.Č.

POČETAK NOVE ŠKOLSKE GODINE U SJEMENIŠTU "PAULINUM"

U nedjelju, na blagdan Male Gospe okupili su se sjemeništarci, vanjski učenici, profesori, roditelji i odgojitelji zavoda biskupijske klasične gimnazije "Paulinum" na zaziv Duha Svetoga. Svečanom euharistijom započela je nova školska 1996/1997. godina. Sv. misu u kapelici je predvodio rektor msgr. Josip Mioč koji je u propovijedi istaknuo važnost Duha Svetoga u našem životu i radu. Nakon propovijedi slijedio ja zaziv Duha Svetoga.

Ove godine u sjemeništu se nalaze 42 sjemeništarca, a lijepi broj učenika pohađa nastavu kao vanjski učenici. Nakon sv. mise direktor škole je imao inauguraciju, odnosno uvod u novu školsku godinu. Inauguracijom je protumačen status škole, njen rad i raspored, a posebno su bili pozdravljeni učenici prvog razreda.

Ivica I.R.

Sonta

BLAGOSLOVLJEN TEMELJNI KAMEN ZA NOVU CRKVU

U srijedu, 11. rujna u 17,30 sati subotički biskup mons. János Péntes svečano je u Senti blagoslovio temeljni kamen za novu crkvu. Nova crkva bit će posvećena sv. Maloj Tereziji u povodu 100. obljetnice njezine smrti, kao spomen proslave 1100. obljetnice doseljenja mađarskog naroda s Karpata u današnje krajeve i kao sjećanje na pobjedu nad Turcima, koju je senčanska četa izvojevala prije 300 godina. Uz subotičkog biskupa nazočan je bio i biskup zrenjaninski mons. Huzsvár László, koji je održao i prigodnu homiliju, brojni svećenici, mnoštvo vjernika te predstavnici kulturnog i društveno-političkog života.

Subotica-Kalvarija

PROSLAVA BLAGDANA ŽALOSNE GOSPE

I na subotičkoj kalvariji proslavljen je blagdan Žalosne Gospe. U nedjelju, u 15 sati bilo je klanjanje kao zadovoljština za grijeh psovke. U 16 sati je bila sveta misa koju je na hrvatskom i mađarskom jeziku predvodio subotički biskup mons. János Péntzes, a prigodnu propovijed je održao preč. Stjepan Beretić, biskupski vikar za pastoral i katedralni župnik. Na ovom slavlju, kao i svake godine, okupilo se mnoštvo vjernika iz Subotice i okolice.

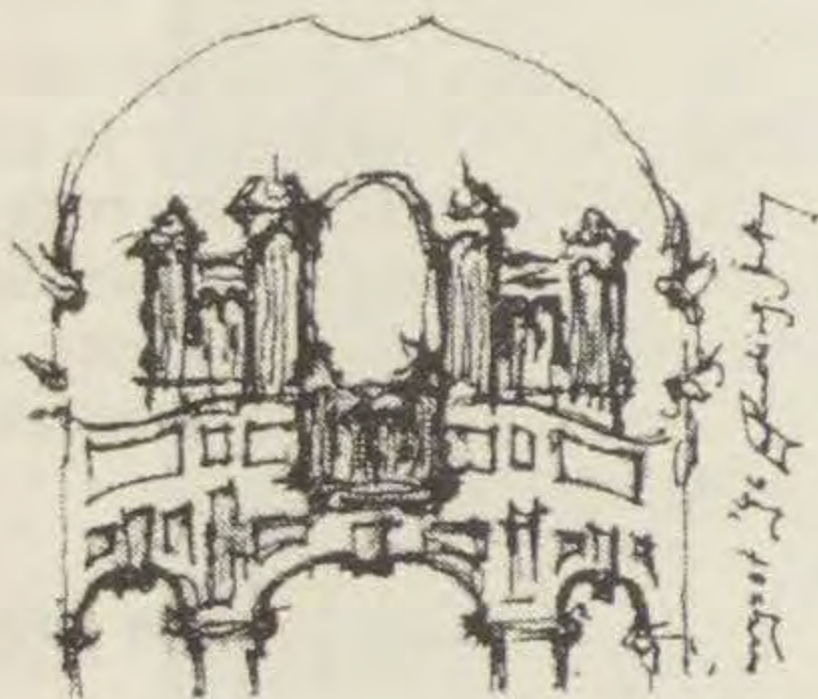
Poslije svete mise bilo je klanjanje na mađarskom jeziku, na istu nakanu.

A.

*****

**BLAGOSLOV I KOLAUDACIJA
KATEDRALNIH ORGULJA
U SUBOTICI**

Kako je u "Zvoniku" broj 8 / 96. bilo najavljeno, u subotu 31. kolovoza 1996. g. subotički biskup msgr. János Péntzes svečano je blagoslovio obnovljene orgulje subotičke katedrale - bazilike svete Terezije. Za ovu svečanu priliku cvijećem su bile ukrašene i orgulje u katedrali. Osim svećenika iz grada i okolice, slavlju su bili nazočni i oci franjevci, brojne časne sestre, i veliko mnoštvo vjernika. Na blagoslovu i kolaudaciji orgulja je bio

i subotički gradonačelnik, g. József Kasza, dopredsjednica gđa Stanka Kujundžić, predsjednik Izvršenog vijeća općine g. Imre Kern i njihovi suradnici, zatim gosti grada Subotice iz Dunajske Strede u Slovačkoj. Među gostima su bili i mnogi drugi subotički kulturni i politički djelatnici. Na početku blagoslova g. biskup je pozdravio sve nazočne zahvalivši poglavarstvu grada za izdašnu pomoć oko obnove orgulja. O povijesti orgulja i o tijeku obnove govorio je katedralni župnik i biskupski vikar, Stjepan Beretić. U svom je govoru posebno izrazio zahvalnost g. gradonačelniku i predsjedniku Izvršenog vijeća, koji su i osobno bili na gradilištu pokazujući tako zanimanje i podršku za obnovu orgulja.

Nakon obreda blagoslova orgulja uslijedila je svečana kolaudacija koju je vodio regens chori, Msgr. József Míocs. Za orguljama je bio ugledni profesor orgulja iz Beograda, maestro Andrija Galun. Narod je oduševljeno pratio kolaudaciju. Godinu dana se nisu čule najnjegovanije orgulje u Subotičkoj biskupiji. Kad je k ambonu krenuo g. gradonačelnik, katedralom se prolomio pljesak. Vidljivo uzbuđen obratio se narodu dirljivim riječima. Izrazio je svoju radost što nam grad opet ima obnovljene orgulje, dodavši da se uspješno obnovljenim orguljama iskreno raduje i kao vjernik Reformirane kršćanske crkve.

Na kolaudacionom koncertu je nastupio mladi subotički orguljaš, Alen Kopunović Legetin, inače zagrebački student s Fantazijom i fugom u f - molu Albe Vidakovića, te renomirani gost iz Beograda, prof. Andrija Galun s djelima Bacha, Lista, Bonneta, Alaina i Michella. Mnoštvo je s velikom pažnjom i još većom radošću saslušalo koncert.

Nakon svečanosti u katedrali subotički biskup je priredio primanje u blagovaonici sjemeništa Paulinum. Osim svećenstva na primanju je bilo oko 150 uzvanika. Uglednici grada iz gradske samouprave, iz svijeta umjetnosti, znanosti, književnici, glazbenici. Na primanju su bili i graditelji orgulja: Attila Budavári, Antal Vögh i ostali iz Pečuha.

U nedjelju, 1. rujna, kad je grad Subotica slavio Dan grada, u 11 sati bila je svečana biskupska misa zahvalnica u katedrali. Okupili su se vjernici iz svih subotičkih župa. Svečana sveta misa je započela

zahvalnicom na mađarskom jeziku. Za orguljama je bila časna sestra Mirjam Pandžić. Pjevala su oba katedralna zbora: "Albe Vidaković" i "Sveta Terezija". Zbor "Albe Vidaković" je zanio okupljene vjernike skladnim i vrlo lijepim pjevanjem. Poslije svete Pričesti otpjevan je himan Tebe Boga hvalimo. Tako je okončana obnova najvećih subotičkih orgulja.

S.B.

**OBNOVLJENO ULIČNO RASPELO
U KATEDRALNOJ ŽUPI**

Na području župe svete Terezije u Subotici je u subotu, 21. rujna 1996. godine u 17 sati katedralni župnik Stjepan Beretić blagoslovio ulično raspelo na raskršću ulice Georgi Dimitrova i Ivana Mažuranića. Vjernici su podnožje križa zasuli cvijećem. Tako su izrazili svoju radost što je u njihovoj ulici opet raspelo. Jedna je gospoda mjesecima donosila darove za obnovu toga križa. Kamenorezac Nándor Sente je dao svoje radnike da besplatno podignu križ. Župniku je asistirao bogoslov Josip Štefković. Križ je desetljećima stajao srušen. Okolni vjernici su i ruševinu nekadašnjega križa uvijek kitili cvijećem. Križ je darovao župljanin subotičke župe svetoga Petra: g. Pere Rajčić i supruga mu Etela. Blagoslov križa je bio blagdan za tamošnje vjernike, koji su bez obzira na kišno i prohladno vrijeme u lijepom broju okružili novopodignuto raspelo.

Župnik i župljani zahvaljuju svima koji su doprinijeli obnovi križa i onima koji se staraju da teren oko toga križa bude uredan i lijep.

S.B.

*****

**BLAGOSLOVLJENA
NOVA VJERONAUČNA DVORANA**

U subotičkoj župi Isusovog uskrsnuća zalaganjem župnika mons. Bele Stantića i vjernika ove župe u roku od pet mjeseci izgrađena je lijepa, nova vjeronaučna dvorana.

Ovaj događaj obilježen je prigodnim slavljem. U subotu, 07.09. mladi su u novoj dvorani izveli igrokaz "USKRS" u četiri čina. U nedjelju, 08.09. u 16,45 sati biskup mons. Ivan Péntzes, blagoslovio je novu dvoranu, a potom u crkvi predvodio svečano zahvalno koncelebrirano euharistijsko slavlje.

Župnik, mons. Bela Stantić zahvalio je svim svojim župljanima i drugim dobročiniteljima koji su pomogli da i ova župa u tako kratkom vremenskom roku dobije svoju lijepu i tako potrebnu vjeronaučnu dvoranu.

Župnik i vjernici ove župe žele da ova dvorana posluži za proslavu Boga i duhovno dobro sadašnjih i budućih naraštaja.

A.

*****

PROSLAVLJEN BLAGDAN MALE GOSPE

Uprkos kiši koja je obilno padala svečano je proslavljen blagdan Male Gospe u dva najpoznatija marijanska svetišta Subotičke biskupije, u Doroslovu i na Bunariću.

U DOROSLOVU su već od subote poslije podne bili okupljeni vjernici Mađari, Hrvati, Slovaci i Nijemci iz svih krajeva Subotičke biskupije na već tradicionalnu duhovnu obnovu koja se sastoji od pokorničkog bogoslužja, osobne svete ispovijedi, svete mise, procesije sa svijećama i noćnog klanjanja.

U nedjelju su služene svete mise na četiri jezika na kojima se i inače u našoj biskupiji služe svete mise. Svetu misu za hodočasnike Nijemce služio je u crkvi vlč. Jakob Pfeifer, župnik iz Odžaka, a misu za hodočasnike Slovake mons. Mihovil Zolarek, župnik iz Selenče. Svečanu koncelebriranu svetu misu na hrvatskom jeziku služio je u 9 sati subotički biskup mons. Ivan Péntzes, a u 10 sati na mađarskom jeziku.

Vjernici Mađari su ovom prigodom proslavili 1100. obljetnicu doseljenja Mađara s Karpata u svoju pradomovinu.

Na **BUNARIĆU** (kraj Subotice), omiljenom marijanskom svetištu Subotičana, svetu misu u 10 sati predvodio je upravitelj svetišta, preč. Andrija Kopilović. Ovom sv. misom završila su ovogodišnja hodočašća vjernika u ovo Svetište. Naime, ovamo vjernici hodočaste kroz pet prvih subota u mjesecu (od svibnja do rujna), hodočašća uvijek završavaju na Malu Gospu. Vjernici su pobožno i pokornički - pod kišobranima - sudjelovali u ovom slavlju, prikazujući svoju žrtvu za potrebe Subotičke biskupije, za duhovna zvanja, ali i za lijepo vrijeme kako bi plodovi rada ruku marnih seljaka (suncokret i kukuruži) mogli dozreti, jer im učestala kiša već jako škodi.

A.

*****

Selenča SVEČANA PROSLAVA SVETKOVINE ŽALOSNE GOSPE

Žalosnu Gospu štiju Slovaci kao svoju narodnu zaštitnicu. Zato liturgijski dan Žalosne Gospe proslavljaju (15.10.) kao pravu svetkovinu. Tako je bilo i ove godine. Za članove župe je bilo euharistijsko slavlje u 7 sati, a u 11 sati je predvodio svečano euharistijsko slavlje s prisutnim svećenicima naš biskup, preuzv. g. Ivan Péntzes, na slovačkom jeziku. Poslije sv. mise je bila priređena procesija sa slikom Žalosne Gospe po crkvenom vrtu. U svečanom ophodu je uz pratnju domaće limene glazbe sudjelovao veliki broj djece i mladeži u prelijepoj narodnoj nošnji i mnogi stariji članovi župe.

Kršćani su i danas poslani da u svom životu svjedoče svoju vjeru. Potrebno im je za to ohrabrenje i pouka. Djeвица Marija im to može isporučiti. Zato su vjernici ove župe pozvali i druge, iz okolnih župa, da dođu toga dana k Žalosnoj Gospi u Selenču, "da ih utješi i pouči", kako je to objavljeno u prošlom broju Zvonika. Stoga su bila euharistijska slavlja i za njih: u 8 sati na njemačkom, u 9 na mađarskom, u 10 na hrvatskom jeziku, a u 16 sati po istočno-slavenskom obredu. Veoma su se radovali. I kad su ovaj njihov poziv mnogi prihvatili i došli toga dana u Selenču. Iz Subotice je došlo preko 70 hodočasnika, a među njima majke i bliski rođaci svećenika i sjemeništara.

Želja je župljana Selenče da idućih godina dođe što više hodočasnika k Žalosnoj Gospi "da ih utješi i pouči", jer ona sve prima za svoju djecu, ona je majka svih vjernika - Majka Crkve.

M.Z., župnik

OTVORENJE JUBILARNE STOTE OBLJETNICE SMRTI SV. MALE TEREZIJE

U Karmelićanskoj crkvi u Somboru, 1. listopada 1996., na Blagdan sv. Male Terezije, svečano je otvorena jubilarna stota obljetnica smrti sv. Male Terezije. Ovoj svečanosti prethodile su duhovne vježbe za karmelićanski Treći red i vjernike grada Sombora, koje je održao o. Mato Miloš, prior samostana, na temu: Vrijeme i vječnost kod sv. Male Terezije. Svakog dana navečer u 17 sati molila se Večernja s narodom, zatim razmatranje, u 18 sati sv. Krunica, u 18.30 sv. misa i devetnica sv. Maloj Tereziji za duhovna zvanja.

Na blagdan sv. Male Terezije, 1. listopada, u 10.30 sati bila je svečana koncelebrirana sv. misa na hrvatskom jeziku, koju je predvodio i propovijedao, beogradski nadbiskup dr. Franc Perko s 20 svećenika i mnoštvom vjernika, štovalaca sv. Male Terezije. Nakon mise kod oltara sv. Male Terezije nadbiskup je predvodio molitvu za duhovna zvanja i blagoslovio je djecu i ruže. Nakon toga vjernici su iskazivali poštovanje relikvijama sv. Male Terezije, što su ih još 1923. somborski karmelićani dobili iz samostana u Lisieuxu, u kojem je živjela i umrla sv. Mala Terezija...

Navečer u 17 sati bila je pjevana sv. misa i propovijed na mađarskom jeziku, koju je imao o. Bernardin. Nakon mise bio je blagoslov ruža i čašćenje relikvija sv. Male Terezije. Kroz cijelu ovu jubilarnu godinu u karmelićanskoj crkvi u Somboru bit će različiti duhovni sadržaji iz bogate duhovne baštine sv. Male Terezije. Sljedeće godine novom svečanošću završit će se stota obljetnica smrti sv. Male Terezije.

A kako je bilo prije 70 godina?

Samostanski arhiv u Somboru čuva plakate i pozivnice, kao i članke iz "Katoličkog lista" iz 1926. gdje se u tančine opisuje veličanstvena trodnevna proslava kanonizacije sv. Male Terezije u karmelićanskoj crkvi u Somboru. Tom prigodom je došao papinski nuncij iz Beograda Hermanigildo Pellegrinetti sa svojim tajnikom Paccinijem, zatim beogradski nadbiskup o. Rafael Rodić, naš biskup msgr. Lajčo Budanović, te mnoštvo svećenika i redovnika. Dopisnik za sarajevski "Katolički list" piše: "Sva tri dana ujutro su bile po tri propovijedi: hrvatska, mađarska i njemačka. Crkva ogromna, a naroda puna, krcata, glava do glave... Već odavno nisam vidio ovolikoga naroda grnuti k ispovijedaonicama, kao ovdje. Ovo može bit lijepa utjeha i mio poticaj na rad presvijetlomu gospodinu apoštolskom administratoru Bačke, g. Lajči Budanoviću. Svaki dan je bila pontifikalna misa. Ovaj sjaj sjeća na Rim, a diže duh u nebeske sfere. Još ono pjevanje, koje je na koru pratilo pontifikale, dizalo nas je do andeoskih kora". Tako piše očevidac onoga slavlja, a mi danas slavimo na drugačiji način, više skromno, u duhu malenosti i poniznosti, kako uči Mala Terezija. Karmelićani su tih godina o proglašenju blaženom Male Terezije skupljali milodare i dali sagraditi prekrasne orgulje pod zaštitom sv. Male Terezije, koje su svečano kolaudirane 14. veljače 1926. Za gradnju orgulja osobito su se zalagali i puno trpjeli o. Ambrozije Bašić, Somborac i o. Albert Galović, Gradišćanac. Svečanosti su slavljene također tri dana uz prisutnost biskupa msgr. Lajče Budanovića. Kolaudator orgulja je bio dr. Franjo Dugan, orguljaš u zagrebačkoj katedrali i njegov desetogodišnji sin Čedomil Dugan, također orguljaš u dječjačkoj dobi. Dr. Franjo Dugan je tada rekao: "Imam dojam da slušam orgulje zagrebačke katedrale". Orgulje je gradila tvrtka CECILIA, Salzburg-Wien. Orgulje imaju 47 registara i u ono doba bile su treće orgulje po veličini u ondašnjoj Jugoslaviji. Pisac članka za "Katolički list" iz 1926. godine završava članak ovim riječima: "Nađi sveta Terezijo način, da se Samostan ne samo uzdrži, nego da i što više ojača, dragom Bogu na čast, a našim dušama na spasenje". I mi ovom prigodom molimo sv. Malu Tereziju da ne samo uzdrži Karmel u Somboru, nego da ga i ojača novim zvanjima s naših bačkih ravnica, kako bi on bio i dalje duhovna oaza za ovaj dio svijeta i naše Biskupije. Karmel Sombor je rasadište novih Karmela u Zagrebu-Remete, Splitu i Krku. Neka se pobrine Mala Terezija i svi mi s njom da Karmel u Somboru ne utrne.

O. Mato Miloš OCD

NE DAJTE SE ZATROVATI MRŽNJOM

Svoje volite, svoje živite, svoje branite i na korijenima ostanite

- Iz propovijedi uзорitog kardinala dr. Vinka Puljića -

Dragi brate u biskupstvu mons. Ivane, draga braćo misnici, poštovane časne sestre, sjemeništarci, dragi ministranti, draga djeco, dragi mladi, očevi i majke i vi, kako rekoh, koji malo više pamтите, dragi predstavnici političkih i državnih i mjesnih vlasti, dragi predstavnici kulturnih i znanstvenih ustanova, svi vi ovdje okupljeni. Sve vas želim nazvati dragima u ovome stoljetnom zdanju!

Zgrada crkve upućuje na živu Crkvu

- Živu crkvu nitko ne može srušiti - ni vrata paklena

Kada gledam ovo zdanje ovako dostojanstveno, svečano, ono samim time govori... Sazidana crkva označava da tu postoji jedna živa Crkva, Crkva koja je Isusovom riječju sazdana: "Ti si Petar - Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata paklena neće je nadvladati!" Crkva mora odražavati jednu čvrstoću... Da, mogu srušiti zgradu. Kao što su i rušili, ali ono što ta zgrada označava, to ne mogu srušiti. Živu Crkvu nitko ne može srušiti... A vi, gradeći crkvu, želite da bude čvrsta, da označava upravo tu Crkvu Kristovu koju neće ni vrata paklena nadvladati. I zgrada crkve svojom veličanstvenošću treba također označavati slavu velikoga Boga. Zato se natječemo da te crkve budu veličanstvene, svečane, lijepe, čvrste... A onda u njoj što više ureda stavljam da označimo kako ta slava Božja jest veličanstvena.

Oko tisuću ljudi pozorno sluša Kardinala

Svrha zgrade crkve jest prije svega da izgrađuje zajednicu vjernika, da je okuplja, jer je to dom Gospodnji, dom djece Božje... Ali, kao što je ovo zdanje građeno od krupnih i od sitnih materijala, i svaki je na svoj način važan, tako i naše zajedništvo ne sačinjava samo nekakva veličina. U zajednici Crkve važan je svatko: i ovo malo dijete i mladi, svi očevi i majke, i ovi stari koji jedva mogu doći u crkvu... Svatko je važan. Važan je jer on svojom osobom čini zajedništvo vjere.

U ovoj crkvi Bog je podijelio bezbrojne milosti

- u ovoj crkvi su toliki doživjeli božanski zagrljaj
- u ovoj crkvi su toliki susreli blizoga Boga
- Isusova ljubav snažnija je od ljubavi muža i žene, od majčinske ljubavi

A što je to naša vjera? To je odgovor na riječ Božju koja se u tom hramu, u tome zdanju, koje se zove crkva, naviješta i odgovor na tu riječ Božju jeste naše povjerenje, jeste naša vjera... A u koga imamo povjerenje? U onog koga volimo. Ljubav, povjerenje i vjera - kako je to povezano... A mi smo svi sazidani u tu jednu zajednicu. Kao djeca Božja rodili smo se u sakramentu krštenja. Zamislite sada malo. Prepustite se sada malo mašti u ovom svečanom trenutku. Koliko se kroz ovih sto godina u ovoj crkvi rodilo djece za milosni život, za život vjere - rodilo se da budu članovi Crkve. Ovdje u ovoj župnoj crkvi. Dalo bi se to izbrojiti, ali nisu važne brojke. Važnije je - je li to što je Bog posijao u dušu djeteta, je li ta klica rasla, je li stasala u stablo života vjere?

Velike milosti primamo i po svim drugim sakramentima koji se dijele u jednoj župnoj crkvi, počevši od one djetinje radosti kada se djeca prvi put spremaju na ispovijed i na pričest.

Velika je radost ako shvatimo da Boga radujemo kad se kajemo, kad Bogu dozvolimo da nas nađe i da nas zagrlji kao dobri Pastir i na svoja ramena stavi. To je zapravo ispovijed. Mi smrtnici možemo Boga radovati, jer tako piše evanđelje. Uzmite Lukino evanđelje, 15 glava: kaže da se Bog, da se nebo raduje kad nađe izgubljenog.

A što mislite, što znači tek sv. pričest?! Koliko je pričesti ovdje podijeljeno? Koliko je, dakle, te duhovne hrane podijeljeno... Ako ova zgrada mora biti čvrsta da bi

opstala, onda ova zgrada ima i tu svrhu da se u njoj hrani zajednica vjernika, da ta zajednica bude čvrsta, postojana, nepokolebiva, izdrživa... Treba te duhovne hrane. A divan si, Isuse, kad si tako ostao u onoj maloj hostiji. U komadiću kruha dodeš k nama, sjediniš se s nama. Nitko se ne može s nama tako sjediniti kao Isus. Mati uzme dijete pa ga u svojoj ljubavi stisne i zagrlji, poljubi ga... Ali, ne može ona što Isus može. Svi mi - kad sretnemo svoje drage prijatelje i rođake - osobito ja sam to gledao ovih krvavih dana kad se ljudi nakon nekoliko godina vide. Koje su to suze, koji zagrljaji, koji stisak ruke, a koji put i rušenje na zemlju od silnog uzbuđenja. Ali, to nije ono sjedinjenje koje možemo doživjeti kad Isusa primimo pod svoj krov, u svoju dušu, u svoje srce. Koliki je to dar? Evo, to vam svjedoči ova crkva. U njoj su toliki doživjeli taj božanski zagrljaj, zagrljaj s božanskim srcem. Doživjeli su tako Boga blizoga da ga mogu kući ponijeti u svojoj duši. Ponijeti ga u svoj život, u svoju školu, na radno mjesto. To značenje ima ova crkva.

Svečani ulaz u crkvu jubilaru

Bogu je najdraže boraviti u ljudskom srcu

- u obitelji se događa Božje stvarateljsko čudo
- svetište ljudskog srca obnavlja se u svetištu crkve

Ova zgrada crkve svjedokom je tajne ljubavi koja se ovdje veže sakramentom ženidbe. Ta zajednica ljubavi, braka postaje Crkva u malom. Postaje Crkva u kojoj će Bog zajedno s njima, s ocem i majkom, u času njihovog bračnog zajedništva učiniti čudo, stvoriteljsko čudo, čovjeka stvarati.

I čini mi se da smo u mnogo čemu uznapredovali, ali jedno smo zaboravili. Zaboravili smo vrednovati čovjeka kao Božje stvorenje, kao svetište Božjega boravka. Čovjek! Kako to gordo zvuči, ali vidjeli smo u ovom ratu i kako to bijedno zvuči. Taj čovjek, nastao je iz događaja bračne ljubavi muža i žene, pod srcem majke i došao na ovaj svijet. Taj čovjek dolazi jer mu je Bog darovao besmrtnu dušu. I taj čovjek u času krštenja postaje svetište. Kao što Crkva ima ovaj dio koji zovemo svetište u kojem se događaju najsvetiji čini na zemlji - to je euharistija, sveta misa, a još jedan mali kutak u tom svetištu jeste svetohranište, tamo gdje Isus trajno boravi. No, ovo svetohranište ni izdaleka ne može biti vrednije - makar ga mi od zlata napravili, makar ga lijepo okitili, makar ga tako divnim ručnim radom ukrasili - ne

može biti svetije od ljudskog srca, jer je Bogu najdraže boraviti u ljudskom srcu. To je to svetište koje se svaki puta obnavlja u ovome svetištu.

Bio sam svjedokom kako je jeftin ljudski život...

- ne bih htio vrijeđati životinju
- iz ljudi ubojica sam je sotona virio

A onda, jesmo li mi svjesni da nije ovog svetišta i onog u obiteljskom domu, u Crkvi maloj, ne bi bilo ni života ljudskih, jer onda se ljudski život ne vrednuje. Bio sam svjedok kako je jeftin ljudski život. Samo da vam kažem: u Sarajevu, dok smo četiri godine bili u zatvoru, koncentracionom logoru, izginulo je 12 tisuća civila od granatiranja ili od snajpera. Od toga je oko 1500 djece. Nisam ja to sve vidio, ali ono što sam vidio, previše je i zahvalan sam Bogu da sam mogao ostati koliko toliko normalan, kad sam ono sve vidio. Tad sam vidio što znači kad se pogazi to ljudsko svetište - savjest, kad se pogazi to ljudsko svetište, ljudsko srce. Tada čovjek postaje, bojim se reći, životinja, jer uvrijedit ću životinju. Životinja će napasti samo kad se brani ili kad je gladna. Životinja će napasti kad se prepadne... A ovo nije bilo ni jedno ni drugo. Zato ne bih htio životinju vrijeđati - i ona je stvorenje Božje. Ne bih htio ni te ljude vrijeđati, ali sam vidio, strašno je kakav čovjek može biti. Kao da sam pakao iz njega virio. Tko nije vidio pakao, trebao je samo vidjeti te ljude koji rado ubijaju. Iz očiju im viri pakao. Ako nisam mogao sotonu prepoznati, prepoznao sam ga po tim djelima kojima tako lako gazi čovjeka, uništava njegove svetinje.

Neka ruše katedralu - ne dam dijete

- Uništeno 600 crkvenih objekata
- Ni jedna crkva ne vrijedi koliko vrijedi jedan ljudski život

Ovo zdanje, koje je živjelo i okupljalo vaše pretke i vas okuplja, nije ni izdaleka vrijedno koliko je vrijedan jedan ljudski život. Kad su me u ovom ratu znali razni novinari pitati, pa među ostalim i koliko je crkava uništeno, onda sam

Djeca i cvijeće za Kardinala i Biskupa

nabrajao: 600 crkvenih objekata u mojoj nadbiskupiji je uništeno - što crkava, što župskih, redovničkih kuća, što samostana, što filijalnih crkava... Uništeno... Strašno! Ali, ja sam im rekao: ni jedna crkva ne vrijedi koliko jedan ljudski život!

Vrijednost života moramo shvatiti. Kad bih usporedio onu svoju katedralu u Sarajevu, koju volim, jer nam je u ratnim stradanjima bila zaista izvor snage i nade u molitvi; ali, kad bih uzeo jedno malo dijete i stao pred katedralu, pa kad bi me pitali što bih rađe žrtvovao, rađe bih katedralu. Ne bih dao života djetetova.

Procesija iz župnog doma prema crkvi

Ljudsko srce - Božje svetište od samog začeca

- Kad je toliko pobačaja, ne trebamo se čuditi tolikom i takvom ubijanju ljudi

Htio bih u vama, dok zahvaljujete Bogu za sto ljeta ovog zdanja, da probudim svijest da Božje zdanje čuvamo i to svetište u ljudskoj savjesti i ljudskom srcu obnavljamo. To je život ljudski od časa začeca. Ne samo kad se rodi, nego od časa začeca, dok je još pod majčinim srcem. Mi smo bili svjedoci kako nas je bezboštvo i materijalizam zaveo pa smo pogazili Božju zapovijed. I tko bi znao nabrojiti koliko je ljudskih života završilo prije rođenja! I čemu ćemo se onda čuditi što živi bivaju na zemlji tako lako ubijani!? Ako smo izgubili osjećaj prema svetosti ljudskog života prije rođenja, ne trebamo se čuditi što onda ovi ljudi koji su tu na zemlji tako lako bivaju smaknuti.

Jedna priča

- ne odgajati djecu u sebičnosti
- narod koji ne zna vrednovati i poštivati život, sam sebe osuđuje na smrt
- narod koji voli život ima budućnost

Sjećam se jedne priče kada su muž i žena u podmakloj dobi sjedili pokraj vatre za Božić u svojoj kući. I plaču... Otišao sin u tuđinu. Nema ga. Ne dolazi. I ne smiju jedno drugom progovoriti ni riječi, jer će početi grcati od plača. Napokon, muž se ohrabri, pa kaže: e, ženo, svemu smo mi

tome sami krivi. Žena skoči: kako? Jesmo, jesmo. Rekli smo: nećemo drugoga. Neka naše dijete samo živi da mu možemo sve pružiti. Kad smo ga dobili, onda smo ga odgajali tako i učili ga da mu vrijedi samo ono što mu koristi. I kako smo ga učili, tako nam se i vlada. Sada nas dvoje ostarismo, pa mu više ne koristimo, pa nas je odbacio i ne dolazi. Kako smo ga učili, tako nam se plaća... Čini mi se da je duboku istinu rekao. Uči nas materijalizam da živimo samo za ono što koristi, što daje užitek, a zaboravili smo da je to prolazno, da to ne može ispuniti ljudsko srce... Kad ga sve to ispuni, ostaje nesretan, jer sreća nije u tom: imati i uživati, nego biti istinsko svetište Božje. A bit će čovjek svetište Božje ako se u njegovom srcu Bog slavi, ako se u savjesti ravna po Božjoj zapovijedi. I ako gradi osobni život, život obitelji, tada izgrađuje i svoj narod. Narod, koji ne zna vrednovati i poštivati život, sam sebe osuđuje na smrt. A koji voli život, on ima budućnost.

I dolazeći iz onih krajeva odakle su i vaši korijeni, moram reći: kad se kaže da su Bunjevci s Bune - moj otac je tamo kršten, u toj župi. Dolazim, dakle, iz tih krajeva, iz Bosne, odakle su mnogi došli. Tamo je naše korijenje. Tamo su naša svetišta. Živjeli smo strašna progonstva kroz stoljeća. Najviše svećenika poslije 1945. bilo je zatvoreno iz Bosne, ali očuvali smo se, preživjeli smo jer smo život voljeli. Naše obitelji su bile gnijezdo života. U našim obiteljima je brujala molitva. Progonili su nas, ali smo živjeli. I u ove ratne dane užasno su nas prognali, protjerali, naša svetišta oskvrnuli i srušili...

Dr. Marković govori za večerom

Ne zaboravite svoje korijene

- budite vjerni vjeri otaca
- sačuvajte svoju hrvatsku kulturu
- U ono u što se ugrađuje žrtva, to vrijedi, to se voli, za to se umire...

Jedno sam trajno u ratne dane govorio svojim svećenicima i vjernicima - a tako sam ponosan da su bili hrabri - govorio sam: ne dajte se zatrovati mržnjom, nego svoje volite, svoje živite, svoje branite i na korijenima opstanite. I vama ovdje, dolazeći iz tih krajeva, poručujem: Ne zaboravite svoje korijene... Očuvajte svoju svijest i budite vjerni vjeri otaca: a vjernost se plaća žrtvom, velikodušnošću... Ne može se ništa veliko i lijepo napraviti bez žrtava.

Ni ovo zdanje nije bilo bez žrtava, ni vaša priprava za ovu proslavu nije bila bez žrtava, ali sve ono u što se ugrađuje žrtva, to vrijedi. To čovjek voli. Za to umire.

Smiješak koji plijeni

Hrabrim vas...

Zato hrabrim Vas. Kao što ste kroz ovih 310 godina sačuvali vjeru otaca i hrvatsku kulturu i kulturnu baštinu koju ste donijeli, čuvajte i dalje, živite je i dalje. Ako želite ostaviti korijene budućim pokoljenjima, ostavite istinsku ljubav prema životu, kao Božjem daru, prema životu koji treba biti svetište Božje prisutnosti. Zdanje najljepše na zemlji jeste ljudsko srce koje isto treba ukrašavati krepostima, revnošću i vjernošću da u tom srcu istinski odzvanja hvala Bogu. Tada neće nijedan čovjek biti ugrožen. Jer, ako čovjek iz ljubavi živi, iz ljubavi gradi, to onda ima budućnost. Mi nećemo iz mržnje živjeti, niti iz mržnje braniti, niti iz mržnje svoje čuvati... Nikada to s oltara nećete čuti. S oltara navješćujemo riječ Božju. Ona je riječ života, riječ ljubavi, riječ nade... Zato vas želim hrabriti da Vaše Crkve u malom, vaše obitelji zaista budu ognjišta života. A onda, ako bude ognjišta života, sačuvat će se korjenitost otaca vaših, preda vaših i sačuvat će se život Crkve, jer će onda Bog imati odakle ubrati po koji cvijet i na oltar staviti. Ako nema u vrtu cvijeća, odakle će ubrati? Ako nema u obitelji djece, odakle će biti duhovnih zvanja? Ako djeca budu odgajana u sebičnosti, neće biti svećenika. Kažu: kriza je, nema svećenika. Nema, jer nema odgoja u velikodušnosti, odgoja u žrtvi, nema odgoja da zaista srca naša budu svetišta.

Dok vam čestitam ovaj jubilej...

- ova crkva mora biti izazov i svjedočanstvo
- ono za što se umire, to ne odumire, to će živjeti

Dok Vam čestitam ovaj jubilej, 100. obljetnicu ove crkve, blagoslivljajući Boga za svakog onoga koji je ovdje rastao u vjeri i izgrađivao zajedništvo vjere u ovoj župskoj zajednici, želim vas potaknuti da ova crkva mora biti izazov, izazov i svjedočanstvo, svjedočanstvo: ovdje živi katolik, vjernik. Ali, i izazov za tebe, brate i sestro: pokraj ove crkve ne mogu proći da ne postanem svjestan: u njoj ja moram rasti kao Božje svetište, u njoj moram izgrađivati zajedništvo vjere u obitelji, odakle će nicati duhovna zvanja: svećenička i redovnička. Želim vam da gajite kulturu hrvatske baštine, koju su pređi naši vama u ostavštinu dali. Živeći to, mi samo obogaćujemo svijet svojom postojanošću, svojim životom. Ne dao Bog da budete promašeni ljudi. Živjeli a ne znaju zašto su živjeli... Budite ljudi koji se ne boje žrtava, jer znaju: ono za što se umire, to ne odumire, to će živjeti. U tome sam i svoje vjernike u svojoj nadbiskupiji hrabrio i svoje svećenike. Tim riječima i vas hrabrim, počevši od braće misnika i redovnika i redovnica, svih vas ovdje prisutnih: Ne bojte se žrtvovati za svoje svetinje! Ako se budemo istinski znali žrtvovati, to izgrađivati, onda ćemo živjeti, onda smo neuništivi. Jer istinski živi Bog, uskrsli Bog s nama živi, u nama živi, među nama živi. Želim Vam takav život osobni, takav život obiteljski, takav život ove župske zajednice, koja se ugrađuje u opću Crkvu, preko mjesne Crkve... Neka bude čvrsta, veličanstvena, neka bude lijepa Crkva u dušama, Crkva u obiteljima, Crkva u ovoj župskoj zajednici, u mjesnoj Crkvi i zato neka ovo bude Crkva, zdanje izazov, da izgrađujemo onu velebnu Crkvu, to Božje svetište u našim srcima, u našim savjestima. Amen.

A.

DAN STARIH I BOLESNIH

U petak, 06.09. u župi sv. Roka u Subotici, u okviru proslave 100. obljetnice crkve, svečano je proslavljen Dan starih i bolesnih pod geslom: "Stari i bolesni - blago naše župe". Preko 200 starih i bolesnih od 15,30 sati pristupilo je sakramentu svete ispovijedi, a potom je slijedilo Euharistijsko slavlje koje je predvodio župnik preč. Andrija Anišić. On je u prigodnoj propovijedi naglasio vrijednost trpljenja i zahvalio starima i bolesnima što svojim strpljivim podnošenjem starosti i bolesti puno pridonose duhovnoj obnovi župe, što je i glavni cilj proslave ovog velikog jubileja. Rekao im je: **"Vi ste moji anđeli, jer na krilima svojih boli nosite mene i sav moj rad za dobrobit naše župske zajednice!"**

U okviru ovog misnog slavlja preko stotinu bolesnih i nemoćnih župljana primilo je pobožno sakrament bolesničkog pomazanja. Oni su time posvjedočili da ispravno shvaćaju ovaj sakrament kao ozdravljajući za tijelo i dušu, a ne - kako je to nažalost još kod mnogih prošireno - kao "posljednju pomast".

Uz domaćeg župnika slavlju su bili nazočni i pomagali u ispovijedanju i podjeljivanju svetog sakramenta bolesničkog pomazanja i preč. Andrija Kopilović i preč. Dobai István.

Ovom slavlju bile su nazočne također i neke medicinske sestre iz ove župe u svojim radnim mantilima.

Poslije pričesti, uz tihu glazbu, Petar Vuković pročitao je u ime svih starih i bolesnih dirljivu "Molitvu starca".

Župnik A. Anišić u razgovoru sa svojim "anđelima"

Nakon svete mise bio je "Agape" za sve stare i bolesne u vjeronaučnoj dvorani, gdje su ih dočekali mladi tamburaši, na opće veselje starih i bolesnih, tako da je netko uskliknuo: "Ovdje je ljepše nego u svadbi".

A.

*****

PJESNICI I UMJETNICI DIKA ŽUPE SV. ROKA

U nedjelju, 08.09., također u okviru proslave jubileja 100. obljetnice crkve, u subotičkoj župi sv. Roka održana je priredba **"PREDSTAVLJAMO RAD NAŠIH ŽUPLJANA"**. Slavlje je započelo sv. misom u 17 sati, a poslije toga bio je prigodni program.

Župnik, preč. Andrija Anišić, predstavio je prisutnima u kratkim crtama život i rad pjesnika HRVATA-BUNJEVACA, koji su rođeni u ovoj župi ili sada u njoj žive, a to su: **MARGA STIPIĆ, JAKOV KOPILOVIĆ, ĐULA MILODANOVIĆ, MILKA BILINC LUČIĆ, BRANKO JEGIĆ, MIRKO KUJUNDŽIĆ, SILVANA BILINC ŽIGMANOV I DOMINIKA KREČAK**. Predstavljene su i slamarke: **JOZEFINA SKENDEROVIĆ, MARGA STIPIĆ I ĐULA**

MILODANOVIĆ, kao i slikarke: **CECILIJA MILANKOVIĆ I MARGA STIPIĆ**. Predstavljen je i značajan rad mr. **ANTUNA RUDINSKOG**, arhitekta-umjetnika.

Milka Bilinc i Silvana Bilinc Žigmanov - pjesnikinje

Svaku osobu je najprije predstavio župnik, a potom su pjesnici govorili svoje stihove, a umjetnici o proživljavanju i doživljavanju svoga rada.

Ovaj susret s pjesnicima i umjetnicima bio je još jedan milosni trenutak za vjernike ove župe u ovoj jubilarnoj godini.

Svima je na koncu zahvalio župnik riječima: "Svaki i svačiji rad je važan i vrijedan, jer svatko svojim radom - bez obzira što radio i gdje radio - nastavlja Božje stvarateljsko djelo u svijetu. No, ipak, Bog je neke ljude obdario posebnim talentima da ljepotu stvorenoga svijeta i bogatstvo svoje duše izražavaju glazbom, pisanom riječi (poezijom i prozom) - umjetnošću... Kad Bog pojedinca obdaruje ovim posebnim darovima, to je uvijek za dobro zajednice, jer svaka ljepota potiče na dobrotu. Zahvaljujemo Gospodinu što je tolike naše župljane obdario ovim posebnim darovima, a još nam je draže što oni tim darovima doista služe, našem hrvatskom-bunjevačkom rodu i Crkvi, a najkonkretnije ovoj župskoj zajednici".

U maloj vjeronaučnoj dvorani bila je priređena i prigodna izložba radova predstavljenih umjetnika. Bile su izložene umjetničke slike Cecilije Milanković, kao i slike naive Marge Stipić, te radovi od slame Jozefine Skenderović, Đule Milodanović i Marge Stipić. Bili su izloženi i umjetnički crteži Antuna Rudinskog. Pjesnici su izložili svoje objavljene zbirke i radove.

Poslije razgledanja izložbe župnik je priredio prijem za sve sudionike ovoga slavlja, uz obaveznu pratnju "Kerskih tamburša".

A.

SPOMEN-DAN IVANA KUJUNDŽIĆA

U subotičkoj župi sv. Roka, u okviru proslave 100. obljetnice crkve, u subotu, 14. rujna priredjen je spomen-dan velikom župniku ove župe + mons. Ivanu Kujundžiću.

U 9 sati je, u okviru Instituta "Ivan Antunović", blagoslovljena i otvorena Bunjevačko-šokačka knjižnica "Ivan Kujundžić". Knjižnicu je blagoslovio predsjedavajući Instituta **preč. Andrija Kopilović**, a samu knjižnicu je predstavila **gđa Katarina Čeliković**.

Poslije toga u maloj vjeronaučnoj dvorani otvorena je prigodna izložba u čast Ivana Kujundžića koja prikazuje njegov životni put i njegov bogat kulturni rad, a prisutni su s magnetofonskih vrpca mogli čuti i njegov glas.

U 10 sati župnik, **preč. Andrija Anišić** započeo je Znanstveni skup o Ivanu Kujundžiću. On je naglasio da ovaj Znanstveni skup želi svestrano osvjetliti njegov lik i tako, budući da je prošlo već 27 godina od njegove smrti, mladoj generaciji ostaviti u poklad sve ono što je on bio i radio. On je njegov publicistički i prevoditeljski rad usporedio s knjižnicom "U pravi trenutak", jer je Ivan Kujundžić, u svoje vrijeme, i pisao i preveo i izdao mnoge knjige veoma korisne svećenicima, redovnicama i vjernicima.

O njegovom životnom putu govorio je **mr. Bela Tonković** ističući nepravednu osudu na 13 godina zatvora i prisilnog rada, od kojih je u zatvoru proveo 7. Na nepravednu osudu, jer je tobože huškao subotičku inteligenciju protiv postojećeg režima i države, Ivan Kujundžić je reagirao riječima: "Praštao sam i praštat ću". Svećenički lik Ivana Kujundžića osvjetlio je **preč. Andrija Kopilović**, koji je naglasio da je on bio glavni nositelj pokoncilске reforme u Subotičkoj biskupiji, budući je bio vrsni liturgičar. O publicističkom radu govorio je **g. Josip Gabrić**, a o prevoditeljskom **g. Branko Jegić**. Njegov najznačajniji - bibliografski rad, predstavio je **prof. Bela Gabrić**.

Svoja sjećanja o pokojnom Ivanu Kujundžiću govorili su, među ostalim, vlč. Antun Gabrić, koji je bio njegov kapelan, s. Anđelina Kujundžić, koja mu je u Zagrebu pomagala u izdavanju knjiga, a svoja sjećanja su faksom poslali g. Naco Zelić i don Anto Baković. Don Anto Baković je govorio o robijaškim danima Ivana Kujundžića, budući da je s njim proveo dvije godine u KPD u Nišu. On se spomenuo mnogih stradanja Ivana Kujundžića i nazvao ga bunjevačkim Stepincem.

U poslijepodnevnim satima sudionici Znanstvenog skupa posjetili su njegov grob.

Sudionici ovog Znanstvenog skupa predložili su da se predavanja i sjećanja s ovog Znanstvenog skupa objave u jednom zborniku, a Organizacijski odbor ovog Spomen-dana u sastavu: Andrija Anišić, Andrija Kopilović, Bela Tonković, Bela Gabrić, Branko Jegić, Terezija Buljovčić-Jegić, Josip Gabrić, s. Silvana Milan, Katarina i mr. Ervin Čeliković - nastavit će svoj rad i daljnja istraživanja o životu i radu Ivana Kujundžića.

Budući da predavanje dr. Ante Sekulića o književnom radu Ivana Kujundžića nije stiglo, odlučeno je da se njegov književni rad prikaže (kad dobijemo predavanje dr. Sekulića) u okviru jedne književne večeri.

A.

*****

PREDSTAVLJAMO BUNJEVAČKO-ŠOKAČKU KNJIŽNICU "IVAN KUJUNDŽIĆ"

U okviru velikog jubileja - 100. obljetnice izgradnje crkve Sv. Roka, a povodom znanstvenog skupa posvećenog pokojnom župniku ove župe mons. Ivanu Kujundžiću, 14. 09. svečano je blagoslovljena i otvorena Bunjevačko-šokačka knjižnica "Ivan Kujundžić".

Ova knjižnica je ustanova koja prikuplja, čuva, stručno obrađuje i prezentira javnosti građu koja je od osobitog značenja za bačku Hrvate, Bunjevce i Šokce, pa je samim tim u svojoj prvotnoj zamisli zavičajna knjižnica. U temeljima knjižnog fonda nalazi se zaostavština pokojnog župnika mons. Ivana Kujundžića, ali sada je već taj fond obogaćen i zaostavštinama drugih župnika, učitelja i pojedinačnih darovatelja. Knjižnica je smještena u prostorijama župe Sv. Roka, za čiji je smještaj zaslužan župnik vlč. Andrija Anišić koji je pomagao u uređivanju prostora i kreiranju samog fonda.

Pročelnik ove knjižnice, koja se nalazi u okviru Instituta "Ivan Antunović", je prof. Bela Gabrić. Predsjedavajući Instituta, preč. Andrija Kopilović se nesebično zalagao da na vrijeme budu gotove sve police i sav drugi, prateći materijal bez kojeg ova knjižnica ne bi mogla raditi.

Knjižnica ima 4 osnovna fonda: **STARA I RIJETKA KNJIGA** (17, 18. i 19. stoljeće) - 402 knjige, **ZAVIČAJNI FOND** - 740 monografskih publikacija i oko 30 naslova periodike, **OSNOVNI FOND** - oko 3600 monogr. publik. i 74 naslova periodike te **FOND STRANE KNJIGE** (na mađarskom, latinskom, francuskom i njemačkom jeziku) - 837 monogr. publikacija. To je ukupno preko 5500 monog. publikacija i oko 100 naslova periodike. Zavičajni fond i Fond stare i rijetke knjige mogu se pogledati samo u čitaonici, a pozajmljuju se knjige iz osnovnog fonda i strane knjige.

Za ovu je knjižnicu napisan kompjutorski program pa je knjige moguće tražiti i preko terminala po 5 ključnih riječi: autor, naslov, signatura, dvije tematske odrednice. Veći dio tehničkih poslova je obavljen, a za vrijeme dežurstava mladih knjižničara u kompjutor će se i dalje unositi podaci o knjižnom fondu.

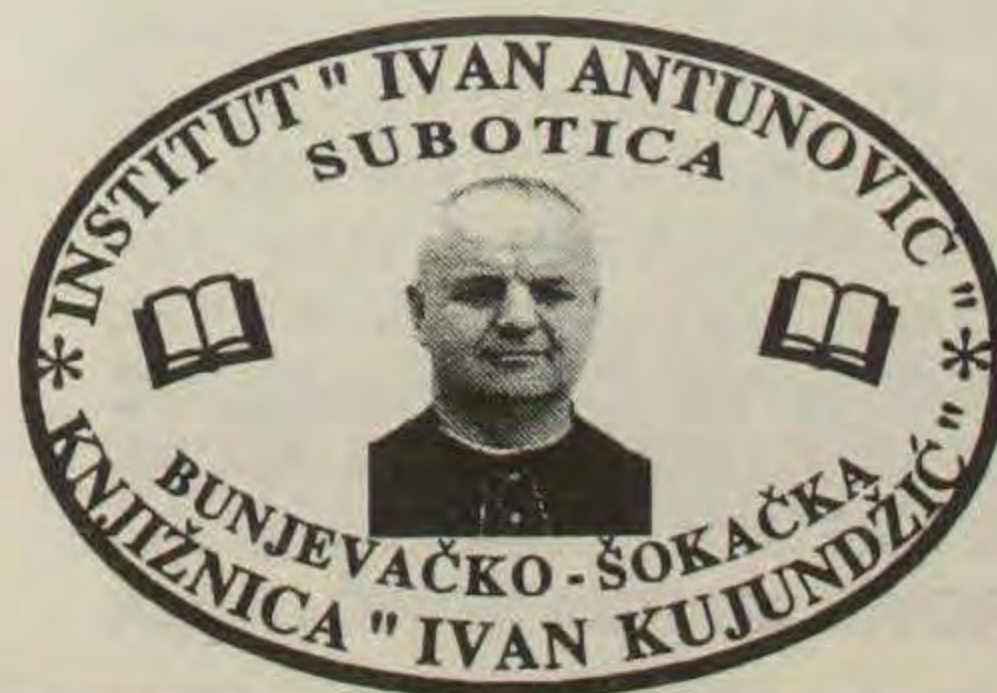
Svečano otvaranje knjižnice

Prilika je ovo da se zahvalim velikoj ekipi vrijednih i poštovanih ljudi koji su u proteklih nekoliko mjeseci radili na uređenju knjižnice. Sve je police majstorski izradio g. Lajčo Crnković, mr. Ervin Čeliković je pomogao u klasifikaciji novina, donošenju knjiga s tavana i izradi kompjutorskog programa, desetak mladih ljudi je popisivalo novine, ljepilo vinjete i unosilo knjige u kompjutor, a mnogi su i čistili stare knjige (bili su to: Jasna, Marina, Bane, Jasmina, Svetlana, Vesna, Ivana, Dinko, Dijana, Đurđica, Igor i Filip i dr.). Bog ih sve obilno blagoslovio.

O radnom vremenu knjižnice, koja će raditi 4 dana u tjednu po dva sata, čitajte na zadnjoj strani Zvonika.

Za strukturu i uređenje knjižne građe po suvremenim bibliotečkim standardima odgovara,

Katarina Čeliković,
bibliotekar.

SREDIŠNJA PROSLAVA JUBILEJA CRKVE SV. ROKA U SUBOTICI

DUHOVNA PRIPRAVA

U srijedu, četvrtak i petak (18-20.09.) vjernici župe sv. Roka (ali i vjernici drugih subotičkih župa) pripremali su se za slavlje ovog značajnog jubileja trodnevnicom.

Svaku večer od 17,30 sati bila je prilika za svetu ispovijed. U 18,30 sati bila je sv. misa i prigodna propovijed. Prvu večer je svetu misu predvodio i prisutnima u svojoj propovijedi pojasnio kako to mi "Živimo na temeljima svojih predaka" preč. Stjepan Beretić, biskupski vikar za pastoral i katedralni župnik.

U četvrtak je preč. Andrija Kopilović, biskupski ceremonijar i župnik susjedne župe Marije Majke Crkve tumačeći važnost zajedništva i dobrotvorne ljubavi pojasnio aktualnu zadaću Crkve i nas kao župske zajednice.

Posljednju večer trodnevnice gost nam je bio sin ove župe, vlč. Lazar Novaković, inače župnik iz Male Bosne, koji nam je pomogao svojom propovijedi da zavirimo u budućnost, odnosno dao temeljne smjernice kojih se moramo držati da bismo bili sretni u budućnosti i da bismo kao župska zajednica duhovno rasli i napredovali: molitva - ljubav prema životu - briga za duhovna zvanja - evangelizacija...

Svaku večer bilo je sve više prisutnih vjernika. I, kako netko reče, ostvarilo se ono što je župnik češće izražavao kao želju: da se osjeti jedan duhovni zamah, duhovno gibanje u župi. Vrhunac toga zamaha bio je očit u nedjelju, na svečanoj misi zahvalnici.

KARDINAL VINKO PULJIĆ U SUBOTICI

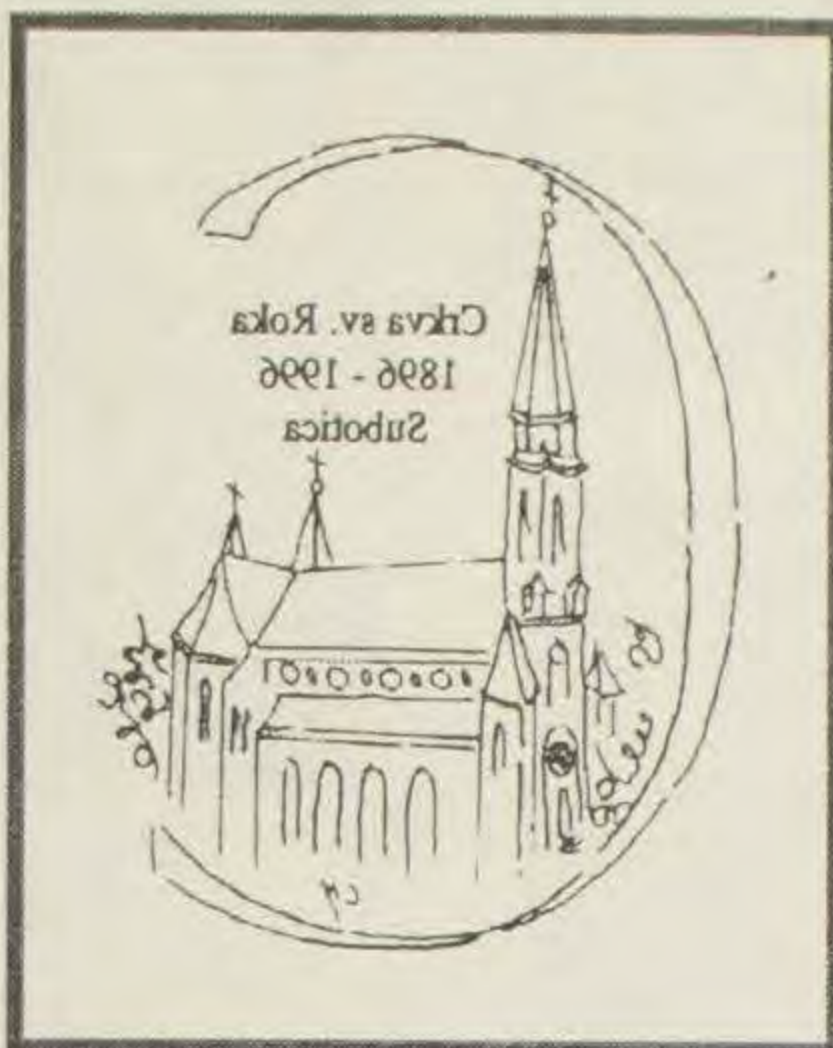
Subotnje predvečerje, 21. rujna 1996. godine, ostat će zabilježeno u novijoj povijesti Subotičke biskupije i grada Subotice po jedinstvenom događaju. Naime, oko 18 sati sva zvona crkve sv. Roka i subotičke katedrale javila su svim Subotičanima da nam je stigao doista visoki i dragi gost - uzoriti g. dr. VINKO PULJIĆ, kardinal i metropolita vrhbosanski.

Dug je bio put od želje, koja je nekima ličila na lijepo maštanje, do samog Kardinalovog dolaska u Suboticu. Ali, eto, to je na koncu ipak bila stvarnost koja je mnogim vjerničkim srcima bila izvor velike radosti, a osobito župljanima župe sv. Roka.

KARDINAL NA SVEČANOJ AKADEMIJI U CRKVI SV. ROKA

Neposredni povod Kardinalovom dolasku bilo je središnje slavlje 100. obljetnice crkve sv. Roka u Subotici. Kardinal Vinko Puljić doista je počastio našu crkvu i našu župu. I na svečanoj akademiji je bio prisutan. Kad se u pratnji našeg biskupa Ivana, svog tajnika preč. Ive Tomaševića, župnika Andrije Anišića i veleposlanika Republike Hrvatske dr. Zvonimira Markovića pojavio u crkvi, oduševljenju nije bilo kraja. Prisutni vjernici pozdravili su ga dugim pljeskom!

Na početku akademije Kardinala i domaćeg biskupa, kao i sve prisutne pozdravio je župnik Andrija Anišić, a onda je slijedila svečana Akademija. Bilo je to zapravo skazanje, kojim su u živoj slici, riječi i pjesmi izvođači (djeca, mladi i odrasli), te zborovi

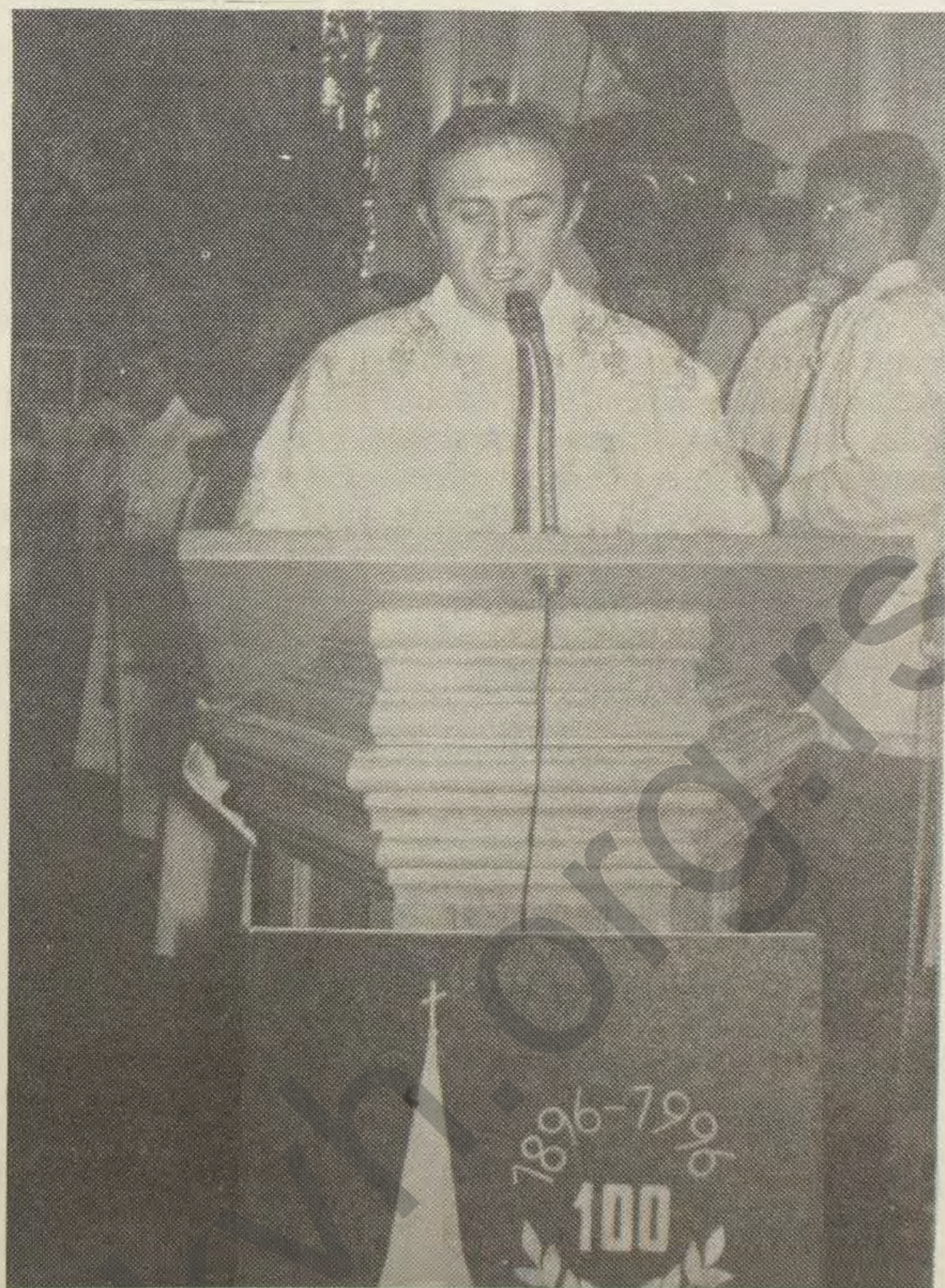
djece, mladih i mješoviti župski zbor - prikazali proteklih stotinu godina ove crkve i ove župe, sjećajući se svih župnika, kapelana, redovnica, dobročinitelja ove crkve i župe... Akademija je bila doista veličanstvena, kako su mnogi prisutni komentirali, uz želju da se ona ponovi.

Akademija djelo je preč. Andrije Kopilovića, s. Silvane Milan i gospođe Katarine Čeliković.

Na akademiji je bila i promocija tzv. "Kerske himne". Naime, u povodu 100. obljetnice crkve Đula Milodanović napisala je pjesmu "Kerska crkva". Ove stihove uglazbio je poznati subotički muzičar-harmonikaš, Antuš Gabrić i tako je nastala "Kerska himna", kojom se sada župljani sv. Roka veoma ponose.

Na kraju akademije, svoje divljenje i čestitke izvođačima i sastavljačima ove akademije izrazio je i uzoriti Kardinal, koji je, među ostalim, rekao: "Radujem se što mogu osobno biti dionikom vašega slavlja, ali donosim vam i pozdrave onih korijena odakle dođoste ovamo prije 310 godina; donosim vam pozdrave od svih onih svetišta koja su danas zgarišta, ali nama draga i sveta; od svih onih župskih zajednica raspršenih, uciviljenih, poniženih i od onih koji se grčevito bore da opstanu i prežive...".

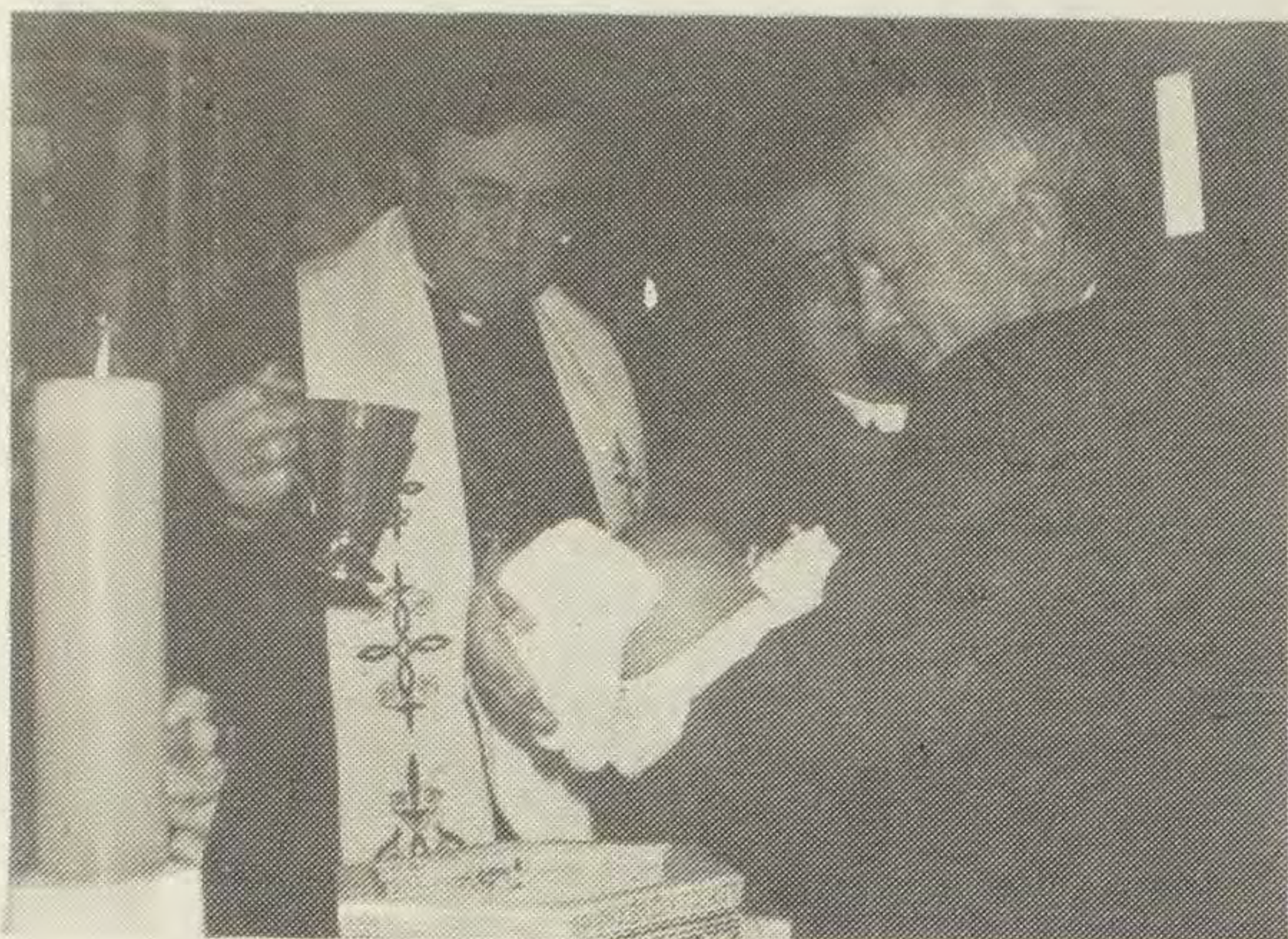
Nakon Akademije Kardinal se susreo s članovima Pastoralnog vijeća slavljeničke župe sv. Roka.

Župnik vlč. A. Anišić pozdravlja Kardinala

S KARDINALOM PO SUBOTICI I OKOLICI

U nedjelju, u prijepodnevnim satima Kardinal je sa svojim tajnikom i vlč. Andrijom Anišićem posjetio župu Marije Majke Crkve u kojoj je krstio četrnaestoro djece. Bio je to doista dirljiv prizor, jer se Kardinal pojavio u crkvi upravo u času kada je župnik preč. Andrija Kopilović, prema formuli krštenja, upitao: "Hoćete li dakle da ova djeca prime Krst u vjeri Crkve što je sada svi ispovjedismo", a kad je ugledao Kardinala, upitao je: "Hoćete li da ih krsti Kardinal?" - na što su svi u crkvi spontano uskliknuli: "Hoćemo!".

Kardinal krsti jedno od četrnaestoro djece

Poslije toga Kardinal se zaputio prema Bikovu. Ondje je stigao na završetak sv. mise. Okupljeni vjernici su oduševljeno pozdravili dragog gosta. Bio je ovo osobito srdačan susret, jer je župnik, vlč. Julije Bašić, kardinalov kolega iz studentskih dana. Kardinal je i ovdje pozdravio sve prisutne, a onda posebno blagoslovio svako dijete, te podijelio svima svoj nadpastirski blagoslov. Poslije svete mise u kraćem razgovoru zadržao se i s članovima Pastoralnog vijeća.

Nakon toga Kardinal je posjetio i župu sv. Jurja, koja također ove godine slavi 100. obljetnicu izgradnje svoje crkve. I ovdje se Kardinal susreo s članovima Pastoralnog vijeća, a zatim je sa svima u crkvi izmolio Anđeoski pozrav i podijelio svoj blagoslov.

Iz crkve sv. Jurja kardinal Puljić je na kratko otišao u samostan sestara Dominikanki, gdje se pozdravio sa sestrama i pomolio u njihovoj lijepoj kapelici.

Nakon svečanog ručka u biskupskom domu, Kardinal je posjetio i franjevački samostan i župu Isusovog Uskrsnuća u Subotici.

KARDINAL PULJIĆ U SJEMENIŠTU

Kako za cijelu Suboticu, tako je i za nas sjemeništarce najveća radost bila posjeta uzoritog kardinala Vinka Puljića. U nedjelju, 22. 09. kao dragi gost posjetio je sjemenište "Paulinum". U kratkom susretu u kapelici htio nam je mnogo toga reći, ali zbog zauzetosti uputio nam je kratku i sadržajnu poruku. Izrazio je smisao našeg života u sjemeništu i istaknuo činjenicu da je ovo vrijeme darovano vrijeme i da ga moramo maksimalno iskoristiti. Zatim nam je ispričao put njegova zvanja do svećeništva. Naglasio je da upravo u sjemeništu moramo učvrstiti i oblikovati svoje zvanje. Trebamo se posvetiti Bogu po molitvi, bližnjemu po žrtvama i sebi kroz duhovni život i ljubav, jer čovjek bez ljubavi ne može biti dobar kršćanin, a kamo li dobar pastir stada.

Kardinal sa sjemeništarcima i poglavarima

Na kraju nam je podijelio svoj nadpastirski blagoslov sa željom da se ponovno nađemo zajedno ili u Srebrnoj Bosni ili, pak, opet u "Paulinumu". Kardinal je otišao od nas ostavljajući utisak Božjeg čovjeka i istinskog stožera Crkve.

(Ivica I.R.)

SVEČANA EUHARISTIJA

Nezaboravna nedjelja, 22. rujna 1996. godine. Papinska zastava s tornja crkve radosno se vijorila. Čak je i kiša, koja je gotovo mjesec dana padala svako poslijepodne, stala. I sunce se radovalo ovom danu. Pred crkvom sv. Roka već u 15 sati počeli su se okupljati vjernici da bi zauzeli mjesta i mogli što bolje pratiti veliko slavlje jubileja 100. obljetnice crkve.

U 17 sati iz župnog doma krenula je svečana procesija predvođena križem; u procesiji mladi i obitelji obučeni u narodne nošnje, ministranti, tridesetak svećenika koncelebranata te biskup Ivan i kardinal Vinko.

Kraljice pozdravljaju Kardinala

Na ulazu u crkvu Kardinala su dočekale male kraljice koje su mu otpjevale prigodnu kraljičku pismu koju je sastavila Đula Milodanović.

Truba uz pratnju orgulja digla je u crkvi sve na noge. Bio je to znak - počinje najsvetija molitva, najdivnija zahvalnica: Euharistija koju će predvoditi uzoriti kardinal Vinko Puljić. Predivne taktove glazbe protkao je burni pljesak prepune kerske crkve, koja je ovog puta doista bila posve ispunjena.

Na početku Euharistijskog slavlja sve nazočne je pozdravio župnik, preč. Andrija Anišić. On je, pozdravljajući dragog gosta uzoritog g. kardinala Vinka, rekao:

Uzoriti i dragi oče Kardinale!

Od dana kada mi je naš biskup Ivan priopćio tu radosnu vijest, i ja i vjernici ove župe žarko smo molili Gospodina, po zagovoru naše nebeske Majke - Pomoćnice kršćana i po zagovoru našeg zaštitnika sv. Roka, da se otklone sve prepreke te nam doista možete doći.

Bilo je dosta prepreka, ali evo, ovdje ste! Doista zahvaljujemo Gospodinu na ovom daru, na ovoj velikoj milosti. Od srca Vam, Uzoriti, kličem danas: DOBRO DOŠLI! Hvala Vam što ste se odazvali. Hvala Vam što ste poteškoće putovanja zbog nas prihvatili. Hvala Vam što ste došli s nama slaviti i Bogu zahvaljivati. Hvala Vam što ste došli kao dobri i hrabri Pastir učvrstiti u vjeri, nadi i ljubavi i vjernike ove župe i cijeloga našega grada i blagosloviti cijelu našu biskupiju!

Radovali smo se kad je sv. Otac cijelu Crkvu u Hrvata počastio imenujući Vas, uz kardinala Franju Kuharića, kardinalom svete majke Crkve. Bili smo ponosni što Vas je papa Ivan Pavao II. tako odlikovao za Vaše kršćansko svjedočenje i življenje evanđelja u strahotama rata. Pratili smo Vaša ratna stradanja, stradanja Vaše nadbiskupije i metropolije, pratili smo patnje Vaših svećenika, redovnika i redovnica i muke vjernika, kao i svih ljudi divne i mile Bosne i Hercegovine, pradomovine bačkih Hrvata, Bunjevaca i Šokaca...

Zahvaljujem svima koji su pomogli u ostvarenju Vašeg dolaska... Ali, najviše hvala veleposlaniku Republike Hrvatske u Beogradu dr. Zvonimiru Markoviću, koji se zdušno zauzeo za Vaš dolazak i po Vas čak u Županju išao. Za sve što je učinio premalo je reći hvala, ali u ovom času samo to mogu.

Srdačno pozdravljam i našeg biskupa Ivana. Zahvaljujem mu što je svojim molitvama i blagoslovom pratio sve ono što smo priredivali i činili u okviru ove jubilarne godine na duhovnom i kulturnom planu. Uzvratio mu Gospodin obilno. Preuzvišeni, hvala Vam što ste uvijek s nama i što ste i večeras s nama!"

Radi drugih obaveza na slavlje nam nisu mogli doći, iako su bili pozvani, nadbiskup i metropolita mons. dr. Franc Perko kao ni Huzsvár László, biskup zrenjaninski, niti mons. Stjepan Miler, biskupski vikar za Srijem. Zbog zauzetosti, također, na slavlju nisu bili prisutni predstavnici Srpske pravoslavne crkve, a bio je prisutan g. Emil Póth u ime Reformirane kršćanske crkve.

Župnik je pozdravio i sve ugledne goste, predstavnike humanitarnih, kulturnih i društveno-političkih institucija. Iz veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu bili su nazočni veleposlanik dr. Zvonimir Marković i konzul g. Aleksandar Skenderović, te službenici veleposlanstva g. Mario Radić i Zlatko Mihaljević. Bili su nazočni i predstavnici mjesne vlasti: gospođa Stanka Kujundžić, dopredsjednica grada, Ilija Šujica podpredsjednik, g. Imre Kern, predsjednik Izvršnog odbora i Lazo Vojnić Hajduk, dopredsjednik Izvršnog odbora Skupštine općine Subotica. Bili su nazočni i predstavnici humanitarnih organizacija Dobrotvorne zajednice "Amor vincit" i "Vox humane". Predstavnici kulturnih ustanova: Bela Ivković, predsjednik Hrvatskog

Prekrasno urešen glavni oltar za jubilej crkve

kulturnog centra "Bunjevačko kolo", gospođa Viktorija Grunčić, predsjednica "Bunjevačke Matice". U ovom slavlju sudjelovali su i mr Bela Tonković, predsjednik DSHV-a, i Alojzije Stantić, predsjednik subotičke podružnice DSHV-a. Bili su također nazočni i mnogi ugledni gosti i dobročinitelji ove crkve i župe.

Ugledni gosti na svetoj misi

Na misi je pjevao mješoviti župski zbor pod ravnanjem s. Silvane Milan, a za orguljama je bio mr. Ervin Čeliković. Osam parova u bunjevačkoj nošnji prinijeli su darove na oltar.

Na koncu svete mise biskup domaćin, mons. Ivan Pénzes, pozdravio je sve sudionike ovog slavlja i među ostalim rekao: "Na kraju, kao biskup domaćin, zahvaljujem Bogu za ovaj prelijepi dan i za sve milosti kojima nas je obasipao ovih dana kad smo se spremali za slavlje ovog velikog jubileja. Hvala uzoritom g. kardinalu dr. Vinku Puljiću i njegovom tajniku preč. Ivi Tomaševiću što su nam došli... Šta bih rekao na kraju? Svakako za jednu župu ovo je vrhunski doživljaj... Ali, doživljaj neka ne ostane samo doživljaj. Upamtimo ove riječi koje nam je Uzoriti govorio i nek nas to nosi kroz život, nek nas to jača. Tako će imati jubilej svoj smisao. Neka naša svagdašnjica bude prožeta onim sadržajem s kojim je on došao k nama i podijelio nam ono što on nosi u svom srcu. Mi smo se kroz ove godine često puta susretali, ali eto kao da sanjam da se ipak ostvarilo, da je među nama ovdje, da smo ga mogli ugostiti, kao mladog čovjeka - koji je mlađi od mene. I to je doista velika radost i za mene, a vjerujem i za moje svećenike i za cijeli narod Božji. Ako prihvatimo sve ovo, onda će sve pratiti Božji blagoslov.

Mislim da sam na kraju ipak dužan zahvaliti i g. župniku koji se toliko trudio i uz toliko obveza organizirao vrlo lijepo cijelo ovo slavlje jubileja, koje se nastavlja još do kraja ove godine. Isto tako zahvaljujem časnoj sestri Silvani, koja pomaže u katehizaciji, vođenju zbora i svemu što je potrebno. Zahvaljujem također orguljašu, pjevačima, Pastoralnom vijeću, svima...".

Vjernici ove župe darovali su Kardinalu njegov grb, koji je od slame izradila gospođica Jozefina Skenderović.

Grb kardinala Puljića izrađen od slame

Župnik je kratko na mađarskom jeziku pozdravio prisutne vjernike Mađare, a biskup Pénzes je također održao kratku homiliju na mađarskom jeziku. G. Balázs Léner je iza pričesti pročitao pjesmu posvećenu crkvi sv. Roka i crkvi sv. Jurja koju je napisao Mátyás Molzer.

Za oko 200 gostiju priređena je svečana večera u velikoj sali HKC "Bunjevačko kolo" u koju se prenijela svečana atmosfera iz crkve. Sve su začini "zvučnim kulisama" "Kerski tamburaši", kojima se župljani sv. Roka sve više ponose.

I što reći na kraju ovog izvještaja? Samo jedno. Iskusili smo svi da je ova jubilarna godina za nas doista "vrijeme milosno", jer svi smo tih dana bili dionici tolikih divnih Božjih milosti.

A.

Poslije svete mise kardinal Puljić posjetio je i samostan sestara "Kćeri milosrđa". Bila je to prilika za susret sa stogodišnjom staricom Anom Farago i drugim staricama za koje se brinu ove sestre.

KARDINAL U UREDU HKC "BUNJEVAČKO KOLO"

Poslije večere kardinal je s biskupom Pénzesom posjetio i ured Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo". Predsjednik Centra g. Bela Ivković pozdravio je goste i informirao ih o aktivnostima ovoga Centra. Tom prigodom on je kardinalu Puljiću darovao monografiju "Dužijanica" i druge prigodne poklone.

Prečasni g. Stjepan Beretić kardinalu je darovao molitvenik "Slava Božja", a Milovan Miković - glavni urednik Subotičkih novina - zbirke svojih pjesama.

Kardinala je pozdravio i mr. Josip Buljovčić, član predsjedništva HKC "Bunjevačko kolo" i tom prigodom rekao da je on magistrirao u Sarajevu s tezom o bunjevačkom govoru.

U svom odgovoru na pozdrave i darove kardinal Puljić je govorio o radu Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" čiji je on doživotni član. Naglasio je kako je važna sloga, svijest i rad za opstanak jedne narodne manjine. U tom smislu istakao je kako je u sarajevskoj katedrali u ratnim uvjetima održano više koncerata i drugih kulturnih priredbi nego ikad ranije.

Kardinal Puljić susreo se kratko i s novinarima "Subotičkih novina" i "Žiga".

HIMNA CRKVE SVETOG ROKA

Crkvo nam kerska, draga i sveta,
ponosno stojiš stotinu lieta.
Zvona ti zvone godine mnoge,
njihovi zvuci Bogu nas vode.

Ti si naš ponos i naša dika,
sigurna luka kerskih vjernika.
U tebi Isus stalno prebiva,
u tebi cvjeta vjera nam živa.

Molimo danas dragoga Boga
da svijetom vlada ljubav i sloga,
da budeš puna kršćanskog svijeta
kada slavila dvjesto lieta.

/Tekst: Đula Milodanović
Glazba: Antuš Gabrić/

MLADI! TRIBINA MLADIH - PONOVO ZA NAS

S novom školskom godinom započela je i nova vjeronaučna godina i s njom i rad Tribine mladih. Nakon svečanog zaziva Duha Svetoga i svete mise u katedrali (kako je to opisano u vijestima) mladi su se okupili u Katoličkom krugu na upoznavanje i druženje. Sve prisutne je na početku pozdravio preč. Andrija Kopilović, a onda su članovi Odbora Tribine mladih ostvarili dogovoreni program. Bilo je veselo, kao i svugdje gdje se sastanu mladi. Priređena je i tombola u kojoj su sretnici dobili lijepe knjige, a bilo je i kolača, čak i rodendanske torte...

Takav je bio početak. Sljedeća tribina će biti već prava: s predavanjem, diskusijom, ali i s druženjem.

Na ovoj, prvoj ovogodišnjoj Tribini okupio se lijepi broj mladih što je dobar znak.

Pozivam sve mlade srednjoškolce, studente i radnike da nam se pridruže. To je naša Tribina! Svi imamo što učiti, ali i jedni druge obogaćivati svojim živočnim i vjerskim iskustvima.

MLADI! DOĐITE DA ISKUSITE KAKO JE LIJEPO I KAKO JE DOBRO BITI ZAJEDNO! ZAJEDNO! S ISUSOM - ZA BOLJU I SRETNIJU BUDUĆNOST!

U ime Odbora Tribine mladih - Svetlana Sudarević

Sljedeća **TRIBINA MLADIH**
bit će **20.10. u 19 sati**
u **KATOLIČKOM KRUGU**.
Tema: **CRKVA I KULTURA**,
prema dokumentu II. Vatikanskog sabora
"Radost i nada"
Predavač: **BELA IVKOVIĆ**, predsjednik HKC
"Bunjevačko kolo"

NAUČIMO NJEGOVATI KOSU

U svim vremenima ljudi su posebnu pažnju poklanjali svojoj frizuri. Oblik frizure ovisi od mode. No, u tome ne treba pretjerivati. Danas, naročito. Pojavom kolof spreja mijenja se ne samo frizura nego i boja kose u razne, pa i neprirodne boje. Tako neki kosu farbaju u zeleno ili u više različitih boja.

Mi kršćani trebamo znati da je naša frizura na neki način i ogledalo naše duše. Radi toga moramo voditi računa da ona izgleda pristojno. Osim lijepog izgleda kosa treba biti i pravilno negovana. Evo nekoliko savjeta kako to možete ostvariti.

* Osnovno pravilo je da kosu treba prati jednom tjedno, a prema potrebi dva puta. To vrijedi i za suhu kosu, jer i ona, kao i normalna, a pogotovo masna kosa, skuplja prašinu i prljavštinu. Pranja mogu biti učestalija bavite li se sportom ili ako imate veoma masnu kosu.

* Nijedno pranje kose (osobito ako kosu bojite, imate mini val ili trajnu) ne smije završiti bez regeneratora. Regenerator njeguje kosu i vlasište, daje joj elastičnost i sprečava padanje vrhova. Ako imate dugu kosu, tada je raščesljajte češljem dok je na njoj još regenerator. Tek je tada dobro isperite, obrišite frotirskim ručnikom i raščesljajte.

* Sušite li kosu sušilom (fenom), pripazite da ga ne

ČITAJTE DA BISTE ŽIVJELI BOLJE

Pozivam vas na zajedničko druženje s knjigom! Ne samo onom školskom. Čitajte da biste živjeli bolje. Puno je dobrih i lijepih knjiga samo i napušteno, sakriveno i posuto prašinom. Sve one željno očekuju smjelog radoznalca i ljubitelja knjige da ih uzme u ruke. Ne plašite se pročitati knjigu. Vrijeme provedeno s njom nije uzaludno. Svaka dobra knjiga je čudo koje i od nas može učiniti čudo.

Ovo je moje mišljenje, ali i moje iskustvo. Ako se želite osjetiti lijepo kao ja dok čitam knjige, onda ne oklijevajte, već i vi što prije uzmite u ruku neku dobru knjigu.

Mene je, na primjer, oduševila i zadivila knjiga "MALI PRINC" Antonya de Sent Egzyperija. Svojom prostodušnošću, jednostavnošću, lakom čitljivošću... A kakva se dubina krije u svemu tome. Knjiga je malena obimom i nema puno stranica, ali ima snažnu poruku. Što kažete, na primjer, na ove riječi: "Sve odrasle osobe su najprije bili djeca" ili "Čovjek samo srcem dobro vidi. Ono bitno se očima ne da vidjeti".

No, nije dovoljno pročitati knjigu. Treba o njoj i razmišljati. Razmišljajući o pročitanom, dolazimo do novih spoznaja, dopunjava starija, a otvaraju nam se mogućnosti da i sami stvaramo svoje životne stavove, koji su tako važni...

I zato vas još jednom pozivam i potičem:

**KNJIGU U RUKU!
ČITAJTE DA BISTE BOLJE ŽIVJELI!**

S.

držite preblizu, jer ćete kosu isušiti i uništiti.

* Želite li postići takozvani mokar izgled kose, upotrebljavajte briljantin ili vosak za kosu, a nikako gel koji isušuje kosu a pogotovo krajeve koji se raspucavaju.

* Ricinusovo ulje je korisno za kosu. Unesite ricinusovo ulje na kosu, dobro ga utrljajte, omotajte glavu ručnikom i ostavite stajati pola sata. Dobro zatim operite kosu šamponom i uvjerit ćete se kako će ona postati sjajna i elastična.

Đ.M.

Uređuje: Katarina Čeliković

DJEČJA KRUNICA U LISTOPADU

PRIJEDLOG SVEĆENICIMA, ČASNIM SESTRAMA I SVOJ DJECI!

Zvonik Vam predlaže i daje primjer kako se može jednom tjedno organizirati moljenje krunice koju bi predvodila sama djeca.

Za tu priliku postavite pred oltar sliku Majke Božje ili molite pred oltarom Majke Božje. Predmolitelj će govoriti s jednog mjesta (s ambona, na primjer), a ostala će djeca, krećući se pred slikom Marije, izgovarati svaki svoje otajstvo nakon riječi ISUS. Na taj će način biti uključeno puno djece u moljenje, a može se i zapjevati koja pjesma posvećena Majci Božjoj.

Javite nam kako ste molili u listopadu, a Uredništvo Zvonika će najaktivniju župu (naravno ako nam se javite pismeno) nagraditi prigodnom nagradom!

Mi vam dajemo prijedlog za po jedno otajstvo radosne, žalosne i slavne krunice, a po tom obrascu i sami možete pripremiti druga otajstva. Druga otajstva se mogu moliti i tradicionalno. Ovaj, naš primjer je star preko 100 godina, ali i danas vrlo lijep.

PRVO RADOSNO OTAJSTVO:

ANĐEO NAVJEŠĆUJE MARIJI UTJELOVLJENJE VJEČNE RIJEČI

Predmolitelj:

Oče naš... SVI: Kruh naš...

Predmolitelj:

Zdravo Marijo... ISUS

1. dijete: Bog je tako dobar svojim stvorenjima da je njemu naslada biti sa sinovima ljudskim. **SVI:** Sveta Marijo...

2. dijete: Da bi se mogao družiti s ljudima, On je uzeo tijelo i dušu sličnu našoj. **SVI:** Sveta Marijo...

3. dijete: Prvo Njegovo sklonište na zemlji bilo je krilo slavne Djevice Marije. **SVI:** Sveta Marijo...

4. dijete: On je boravio nekoliko mjeseci sakriven u tom uzvišenom svetištu. **SVI:** Sveta Marijo...

5. dijete: Tamo je uživao divan mir. **SVI:** Sveta Marijo...

6. dijete: Ti želiš uvijek, Sine Božji, stanovati među nama. **SVI:** Sveta Marijo...

7. dijete: Ti moliš sklonište u našem srcu. **SVI:** Sveta Marijo...

8. dijete: Ja ću ti otvoriti svoje srce; udostoj se ovdje urediti Svoje prebivalište. **SVI:** Sveta Marijo...

9. dijete: Boravi ovdje uvijek Svojom milošću. **SVI:** Sveta Marijo...

10. dijete: Nastani se rado u skromnom stanu koji ti nudam i uresi ga svojim krepostima. **SVI:** Sveta Marijo...

SLAVA OCU... O, MOJ ISUSE...

PRVO ŽALOSNO OTAJSTVO:

GOSPODIN TRPI SMRTNU MUKU U VRTU NA MASLINSKOJ GORI.

Predmolitelj:

Oče naš... SVI: Kruh naš...

Predmolitelj: Zdravo Marijo... ISUS

1. dijete: O, opako srce ljudsko! Jedan izabrani apostol, obasut milostima, izdaje svoga božanskog Učitelja! **SVI:** Sveta Marijo...

2. dijete: Isus bdije, moli, znoji se znojem pomiješanim krvlju, a Juda čini pripreme da ga izda Njegovim neprijateljima! **SVI:** Sveta Marijo...

3. dijete: Na čelu zlobnika je izdajnik koji daje znak i lopovi se dočepaše svoje žrtve. **SVI:** Sveta Marijo...

4. dijete: Nisam li i ja koji put izdao božanskog Spasitelja? **SVI:** Sveta Marijo...

5. dijete: Gadnu podlost izdaje učinio sam svaki put kad sam sagriješio. **SVI:** Sveta Marijo...

6. dijete: Čineći zlo, izručio sam božanskog Učitelja sotoni. **SVI:** Sveta Marijo...

7. dijete: Oprosti, Gospodine, grijeh svoga stvorenja protiv svog Boga! **SVI:** Sveta Marijo...

8. dijete: Neću više ostaviti Tvog Tabora; neću se više staviti na stranu Tvojih protivnika! **SVI:** Sveta Marijo...

9. dijete: Tvoja će zastava uvijek biti i moja - pod njom ću se boriti do zadnjega daha! **SVI:** Sveta Marijo...

10. dijete: Utvrdi, Gospodine, Svojom milošću sveto raspoloženje koje me obuzimlje. **SVI:** Sveta Marijo...

SLAVA OCU... O, MOJ ISUSE...

PRVO SLAVNO OTAJSTVO:

USKRSNUĆE GOSPODINOVO.

Predmolitelj:

Oče naš... SVI: Kruh naš...

Predmolitelj:

Zdravo Marijo... ISUS

1. dijete: U svetom krstu bio je stari čovjek u meni pokopan. **SVI:** Sveta Marijo...

2. dijete: Ja sam uskrsnuo duhovno po posvetnoj milosti. **SVI:** Sveta Marijo...

3. dijete: Kakvu li zahvalu dugujem Gospodinu što sam primio ovaj sakrament? **SVI:** Sveta Marijo...

4. dijete: Onda sam, Marijo, bio stvoren na sliku i priliku Tvoga božanskog Sina. **SVI:** Sveta Marijo...

5. dijete: Onda sam postao Tvoje dijete. **SVI:** Sveta Marijo...

6. dijete: Ipak, makar se biljeg krsta ne briše, može se izgubiti posvetna milost. **SVI:** Sveta Marijo...

7. dijete: Eto, izgubiti posvetnu milost - najveća je nesreća. **SVI:** Sveta Marijo...

8. dijete: Što je ono što čini da izgubimo milost? To je grijeh! **SVI:** Sveta Marijo...

9. dijete: O Isuse, o Marijo! Pomozite mi da zamrzim grijeh! **SVI:** Sveta Marijo...

10. dijete: Sačuvajte me da nikad ne sagriješim! **SVI:** Sveta Marijo...

SLAVA OCU... O, MOJ ISUSE...

ZA VJEROUČITELJE!

Poštovani vjeroučitelji! Zvonik želi biti blizak i drag List našim najmlađim čitateljima, a vi možete u tome mnogo pomoći. Na vjeronauku često crtate i pišete o temama koje obrađujete, a mi bismo vrlo rado objavili ono što nam tehnika i prostor omogućavaju. Molim vas, pošaljite nam dječje pismene i likovne radove pa će tako i oni moći vidjeti svoje radove i našem u njihovom Listu.

Unaprijed zahvaljujem na suradnji!

Urednica dječje strane

JAKO VOLIMO ZVONIK

Mi znamo i vjerujemo da ima mnogo djece koja vole čitati Zvonik u Bačkom Bregu, odakle se i mi javljamo. Svi stariji koji idu na svetu misu čitaju redovito Zvonik, a i djeca jedva čekaju da izađe novi broj Zvonika.

Toliko od nas i želimo da List čitaju i ostali Zvončići i Zvončice.

Od srca Vas pozdravljaju Tubić Marin i Gorjanac Zoran iz Bačkog Brega.

O ROŽARSKOM DRUŠTVU

U prošlom broju Zvonika obećala sam odgovor o pravilima ovog društva i o tome kako se može postati članom tog društva. Mjesec listopad je u znaku moljenja Krunice pa je tako i naš List u rubrici **Aktualno** odgovorio na ovo pitanje. Zato, dragi moji, prolistajte Zvonik i pročitajte odgovor na ovo pitanje, a na vašoj stranici dajem prijedlog kako moliti DJEČJU KRUNICU u CRKVI! Vidjet ćete da to može biti vrlo lijepo molitveno iskustvo!

Vaša Zvončica

IZVLAČENJE NAGRADA U CRKVI SV. ROKA

Povodom velikog jubileja crkve Sv. Roka, 100. obljetnice izgradnje, izvlačenje nagrada obavljeno je u nedjelju, 29. 09. nakon sv. mise.

Jedan od sponzora je tiskara GLOBUS koja je i ove godine odvojila sveske za školu pa vam ih dijelimo u tri nagrade.

Odgovor ste svi znali - **BUNARIĆ** je poznato sve-tište.

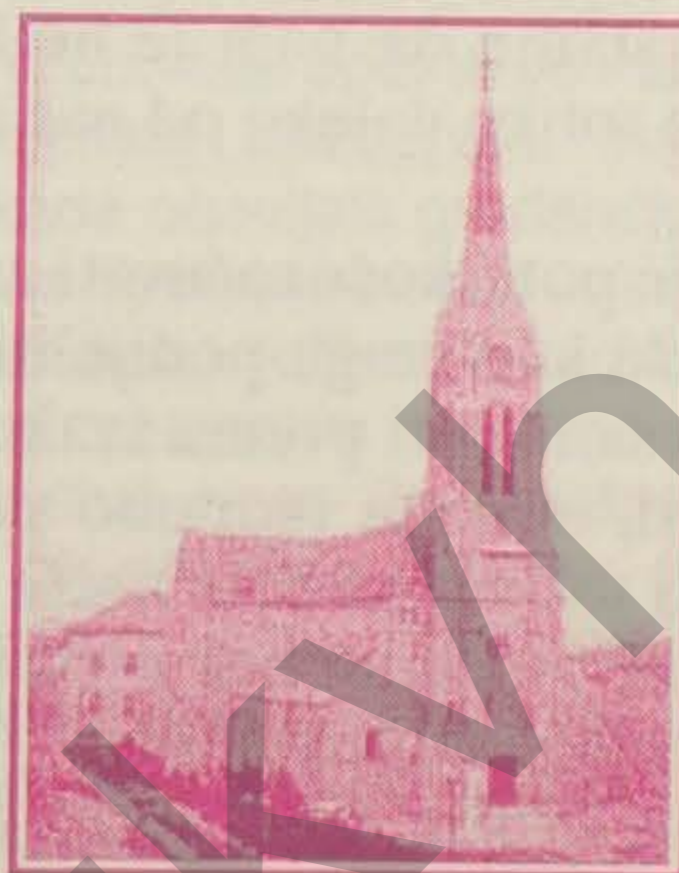
Evo nagrađenih Zvončića:

1. Norbert Balaša, Tolminska 1/a 5, Subotica
- molitvenik "Slava Božja"
2. Saša Šimić, Tavankut 1271
- solarni digitron
3. Mirjana Galić, G. Tavankut 1079
- suvenir Subotice
4. Marin Tubić, Kolutska 8/a, Bački Breg
- ikona - keramički ukras
5. Sonja Majlat, Dimitrija Tucovića 9, Stari Žednik
- ukrasna kutija s bombonima
6. Neven Ušumović, Mitra Bakića 29, Subotica
- sveske (9 kom.)
7. Ivana Vajhand, Tavankut 1513
- knjiga N. Šarčević: "Što bi bilo kad bi bilo"
8. Anita Takač, Istočni Vinogradi 256, Subotica
- sveske (9 kom.)
9. Sandra Kopilović, G. Tavankut 1266
- 10 bedževa "Zvonika"
10. Petar Gaković, Dragutina Domjanića 4, Subotica
- sveske (9 kom.)

**NAJAVLJUJEMO - NAJAVLJUJEMO - NAJAVLJUJEMO
NEŠTO NOVO! NEŠTO IZUZETNO!**

DRAGI ZVONČIĆI!

Evo malog predaha u slanju kupona, ali samo zato što vam spremamo veliko iznenađenje! Naime, u naredna tri broja Zvonika objavit ćemo po jednu sliku od tri crkve koje su ove godine slavile svoje jubileje, a vi ćete sva tri kupona isjeći i staviti u kuvertu i poslati za božićno izvlačenje kada ćemo pripremiti vrlo vrijedne nagrade. Zasad su nagrade mala tajna, a o njima ćete na vrijeme saznati detalje. Dakle, na posao!

**KUPON ZVONIKA
br. 24**

**Crkva
Sv. Jurja
Subotica**

Razgovarajmo kao ljudi

SLUŠATI - PRIPAZITI - PRIHVATITI

*Nemojmo zaboraviti temeljni zakon pravde:
da svaka osoba smije biti ono što jest.*

"Oprosti - žuri mi se!" - čujemo to skoro svaki dan, možda čak i mi sami kažemo ovo isto nekoliko puta dnevno. Čovjek "nema vremena", "previše je zauzet" itd. Nažalost, to često možemo primiti kod svakidašnjih susreta.

Preko molitve bi trebalo doći do promjena, ali što kad nemamo vremena ni za molitvu? Mislimo da je veliki rezultat već onda kad nademo deset minuta od 24 sata koje odlučimo posvetiti Gospodinu; i jako smo iznenađeni što se, kad kažemo: "U ime Oca i Sina i Duha Svetoga", neće očitovati Sveto Trojstvo u svom nebeskom sjaju s korovima anđela uokrug!

Isto tako smo nestrpljivi prema ljudima s kojima se susrećemo. Koliko puta se događa da, dok naš sugovornik pokušava u razgovoru objasniti svoje poteškoće, otvorivši svoje srce i tako omogućivši nama da shvatimo njegove misli i osjećaje - umjesto da slušamo što kaže, skupljamo podatke iz njegovog govora da odmah čim zašuti (ako uspijemo čekati do toga) uzvratimo i to žestoko. To se krivo zove "razgovorom" jer dok jedan govori, drugi ga ne sluša, ne pazi.

Pažnja je umjetnost koju moramo naučiti. Nažalost, previše

često smo zadovoljni time da samo čujemo riječi, a ne želimo slušati. Trebali bismo imati hrabrosti da pripazimo na nijansu i da shvatimo: izgovorene riječi bile su pune trpljenja. Primjetivši to, bila bi nam dužnost izraziti solidarnost prema čovjeku koji čezne da ga netko sasluša, razumije i prihvati! Opasnost, nažalost, postoji da ćemo samo slušati riječi a ostat ćemo gluhi prema duši kao da smo zaboravili: "slovo ubija, duh oživljuje".

Što se tiče drugog čovjeka - nemojmo zaboraviti temeljni zakon pravde: da svaka osoba smije biti ono što jest, jer ima pravo na to. Nije dužan biti sličan meni! Jedino to omogućuje da kad susretnemo drugoga, ne pokušamo ugledati sebe u njemu nego da upoznamo njega i u njemu zapazimo sliku Božju.

Primjetimo već jedanput da Isus pozna svakoga od nas i da prihvaća nas takve kakvi smo. Tako je rekao na posljednjoj večeri: "Primjer sam vam dao da i vi činite kao što sam ja vama činio" (Iv 13,15).

Nitko se ne može odreći svijeta, osim ako je već vidio svjetlost vječnosti na licu barem jednog

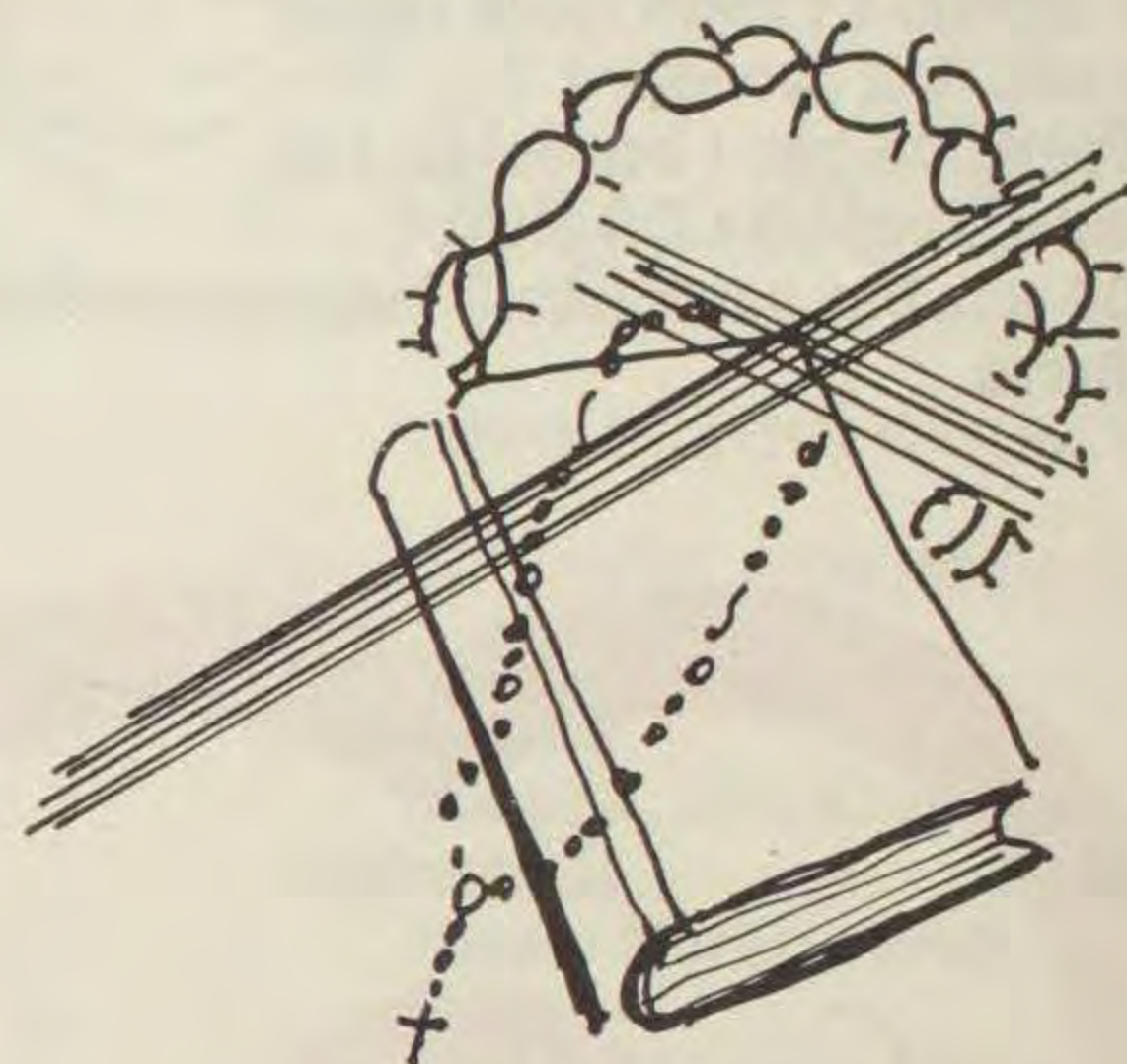
NA VEČERNJE POBOŽNOSTI

Dok listopad mjesec teče
svakog dana radost ćutim
i sa čežnjom čekam večer
da u crkvu se uputim.

Kad večernji dođu časi
i kad zvono se oglasi
podsjeti me ova jeka
da me Gospa draga čeka.

Ozari se moje lice
uskoro ću pasti nice
kraj oltara punog cvijeća
pokraj "Bezgrešnog Začeca".

Ivan Pašić

čovjeka. Ako bismo bili takva živa objava, ne bi bilo potrebno da na tisuću načina pokušavamo opisati Boga!

Hoćeš li krenuti?...

O. Bernardin Vizmeg OCD

BRATE PRIJATELJU, OPROSTI!

Koliko puta smo bili u stanju da nam je netko bio toliko blizu, a u stvari on je bio toliko daleko od nas i naših potreba i životnih pitanja?!

Neki ljudi mogu sve svoje poteškoće sačuvati za sebe, drugi to ne mogu jer im je lakše kad mogu podijeliti svoju bol. Svatko od nas treba imati samilosti prema svakom čovjeku. Svakog moramo požaliti, svakom moramo pomoći, nikog ne smijemo suditi. Svi mi težimo na neki način za tim kako bi smo druge mijenjali, ali ostajemo bez uspjeha. Do uspjeha ćemo doći tek kad budemo izmijenili sebe.

Riječi mogu biti snažno oružje koje može strašno raniti. Tvrda, oštra riječ duboko može raniti, dugo u srcu

boljeti i ostaviti trajne ožiljke. Ne dozvolimo da drugi zbog nas pate: našim nepromišljenim postupcima, našom bezosjećajnošću prema potrebi bližnjega, našim nepromišljenim riječima. Svi ti razlozi mogu biti povodi zbog kojih dotična osoba neće moći mirno spavati, jer ljudsko srce je lako ranjivo a teško izlječivo.

Sve ovo je zato jer nas davao zavodi. Njegov cilj je da nas uništi i učini neprijateljima. Davao je sposoban najbolje prijatelje učiniti neprijateljima. No, mi imamo zajedničkog Oca koji će sve učiniti da do neprijateljstva između prijatelja ne dođe. Naš Otac želi da svima praštamo. Jer, znati oprostiti znači biti jak i zreo čovjek.

I zaista, naše najjače oružje protiv neprijateljstva sadržano je u nekoliko riječi: **BRATE PRIJATELJU, OPROSTI!**

Željko ŠIPEK

Uređuje: Stjepan Beretić

CRKVENA OPĆINA

Dva župnikova ureda

Samo oni vjernici koji dobro poznaju ovu našu Subotičku biskupiju znadu da se u svakoj našoj tradicionalnoj župi nalaze po dva ureda: župni i ured crkvene općine. U starim župnim kućama je u jednom uredu bio svećenik i orguljaš, a u drugom svjetovnjak. **Župni ured** je bio mjesto gdje su se vjernici dogovarali oko podjele sakramenata: krštenja, ženidbe, svete mise. U župnom uredu se čuvaju župne matice. Tu su tražili i tu dobivali krsne listove. U župnom uredu su prijavljivali i regulirali sprovode svojih rođaka. **U uredu crkvene općine** se vodilo računa o crkvenom posjedu, o groblju, o materijalnim potrebama župnika, namještenika crkvene općine, o župnoj kući, i o crkvi izvana. Tako je to ostalo do danas. Svaki ured ima svoje knjige, pa i vlastito knjigovodstvo. Župni ured se stara za crkvu iznutra i raspolaže s novcem koji se skupi u crkvi ili u župnom uredu kao nagrada za usluge: vjenčanje, sprovod i slično. Ured crkvene općine raspolaže s novcem koji se slijeva u njegovu blagajnu od nadarbinske zemlje (obično 17 jutara), ali i novac koji vjernici crkvene općine uplaćuju kao svoj godišnji doprinos. No, nije uvijek bilo tako. Naravno, oskudica je prisilila većinu župnika da oba ureda sami vode. Rijetki su župni uredi i uredi crkvenih općina koji si mogu priuštiti posebne službenike i posebne urede.

Kako je bilo prije

Sve do Prvog svjetskog rata svaka je župa, pa i crkva i kapela, imala svoga PATRONA. A patron je negdje bila Mađarska kraljevska komora, negdje nadbiskup osobno, a u Subotici gradsko poglavarstvo. Patron je nešto kao zaštitnik. Patron je skrbnik. U Subotici se grad tako starao o katoličkim i o pravoslavim župama i crkvama da je izdržavao svećenike, orguljaše i ostale namještenike crkvene općine, ali i samu crkvu. Tako je grad Subotica za izdržavanje župnih namještenika novoosnovanim župama darovao toliko zemlje da je svećenstvo moglo srazmjerno lijepo bogato živjeti. Grad je sagradio crkvu svete Terezije, crkve svetoga Roka i svetoga Jurja, podigao je i seoske, pa i salašarske crkve: Tompa, Tavankut, Žednik. Grad je podigao i župne domove. Crkvene namještenike je opskrbljivao čak i loživom. Nakon Prvog svjetskog rata stanje se izmijenilo. Grad je prodavao puno zemlje da tako podmiri vlastite potrebe. Veliki dio subotičkog atara dospio je razgraničenjem između Mađarske i Jugoslavije na drugu stranu granice. Tako je gradska blagajna postala siromašnija. Grad više nije mogao ispunjavati svoje patronatske dužnosti. Isto je vrijedilo i za nadbiskupa. I njegov se posjed smanjio kad je provedena agrarna reforma.

Kad je u staro vrijeme grom ili nevrijeme uništilo krov ili zvonik, patron je bio dužan popraviti nastalu štetu. Kad je trebalo sagraditi crkvu ili župni dom, nastupio je patron: grad, kraljevska komora, nadbiskup ili koji plemić.

I Bikovo je računalo na patronat

U posljednjom broju "Zvonika" spomenuta bikovačka crkva bila je od grada udaljena 13, od žedničke crkve 14, a zračnom linijom od Čantavira i Šupljaka 12 kilometara. Prave ceste još nije bilo. Subotički list "Bácskai napló" piše 17. lipnja 1922. kako je bikovački kraj najbogatiji dio subotičkog atara. Nabraja i, kako kaže, najbogatije subotičke obitelji: Malagurski,

Stipić, Romić, Matković i Kujundžić. Bikovčani su očekivali da od grada dobiju bar neku pomoć. Mogli su se pozivati na župe svetoga Jurja i svetoga Roka koje su 60 godina postojale bez primjerene župne crkve, a grad se ipak starao da imaju župnike i kapelane. I sve do tada u Subotici nije ni trebalo posebne crkvene općine. Gradska samouprava je vodila brigu i o crkvama i o školama i o svećenicima. Još 1919.-1920. godine kad je jedan pravoslavni župnik od grada zatražio pedeset jutara zemlje, dobio je od grada bez ikakvih teškoća. Nakon dvije godine, stanje se izmijenilo. Neki su iz gradske uprave dočekali predstavnike bikovačkih katolika s prezirom.

Crkvena i građanska općina

Iz gore navedenog se vidi da se o crkvi, o groblju, o školi, o svećenicima kao i o ostalim javnim potrebama u gradu starao grad. Kad grad to više nije mogao, prišlo se osnivanju crkvenih općina. Tako se u to vrijeme govori o političkoj ili građanskoj i crkvenoj općini. U to vrijeme je u crkvi i gradsko rukovodstvo imalo posebno mjesto na crkvenim svečanostima. Klupe gdje su sjedili gradski odličnici bile su prekrivene zelenom, a gdje je sjedilo zastupstvo crkvene općine bilo je prekriveno crvenom čohom. I na selu i u gradu zastupnike crkvene općine vjernici su zvali "općinarima". Obitelji koje su dugi niz godina imale svoje predstavnike u zastupstvu crkvene općine su dobile i nadimak "Općinari" ili "Općinarovi".

Zastupstvo crkvene općine preraslo u pastoralno vijeće

Crkvenu općinu sačinjavaju svi katolički vjernici koji stanuju unutar granica jedne župe. Predsjednik crkvene općine je župnik ili svećenik koji upravlja župnom zajednicom. Uz pomoć vjernika župnik je izabrao Zastupstvo crkvene općine, koje je predložio biskupu na imenovanje. Nakon imenovanja, izabrano zastupstvo je pred župljanima u crkvi položilo prisegu, a onda održalo osnivačku sjednicu. Na sjednici bi se izabrali čelni ljudi: načelnik crkvene općine, blagajnik, tajnik. Tako je zastupstvo crkvene općine preuzelo na sebe staranje o materijalnim dobrima crkvene općine, o opskrbi svećenika i ostalih namještenika crkvene općine. Dok je za vrijeme Kraljevine Jugoslavije svaka crkvena općina raspolagala sa znatno većim nadarbinama, poslije Drugog svjetskog rata je crkvenim općinama ostavljeno samo po 17 jutara zemlje. I o toj nadarbinu se imala starati crkvena općina. Prihodi sa 17 jutara zemlje nisu dostatni za izdržavanje crkvenih zgrada i namještenika. Zato su vjernici dužni svojim dragovoljnim godišnjim darom pomagati svoju crkvenu općinu. Tako je crkvena općina postala zadužena i za izdržavanje crkvenih objekata i službenika. Preuzela je na sebe onu dužnost koju je nekada obavljala građanska općina. Nekadašnje zastupstvo crkvene općine je biskup imenovao za dugi niz godina. Nerijetko su zastupnici doživotno zadržavali svoju službu. Kasnije je članstvo u zastupstvu švedeno na pet godina. Više se ne zove Zastupstvo, nego **Pastoralno vijeće** crkvene općine. Sada biskup na prijedlog župnika svake pete godine imenuje novo Pastoralno vijeće. Pastoralno vijeće se danas ima starati o dostojnom slavljenju liturgije, o materijalnim potrebama crkvene općine, vodi brigu o obitelji, ali i za karitas, i za vjeronauk, i za katolički tisak. Time članovi Pastoralnog vijeća postaju pravi pastoralni suradnici i veliki pomoćnici župniku.

PITANJE "ISTOČNOG GRIJEHA"

Molim vas, Katekizam Kat. crkve (KKC) s jedne strane priznaje da se u Knjizi postanka (Geneza) koristi slikovit i simbolički govor, a s druge strane Katekizam kontradikira samom sebi kad inzistira da je ljudski rod nastao od jednog jedincatog para, na njihovom jedincatom grijehu i padu-gubitku prijašnjeg stanja svetosti; kad opisuje da je taj pad kriv što je na svijetu nikao korov, trpljenje i smrt, a sve stvorenje postalo podvrgnuto "ropstvu propadljivosti". Proučavajući razne znanosti, imam mnogo sigurnih dokaza da je trpljenje, smrt i raspadanje bilo prisutno više miliona godina prije nego se čovjek pojavio na ovoj zemlji! I sam se čovjek razvijao polako, postepeno i mučno. Ja, kao i drugi katolici angažirani u znanosti, smatram da je Adam jednostavno svaki čovjek i da je "istočni grijeh" jednostavno sklonost ka grijehu, koja je prisutna u svakom čovjeku.

Zanimalo bi me da li Duh Sveti govori samo kroz Sveto pismo, koncilske dekrete i papinske enciklike ili On govori i kroz znanost? Vjernik sam. Bio bih veoma zahvalan ako biste rekli koje mjesto i važnost ima KKC u crkvenom naučavanju kao i o tumačenju relevantnih poglavlja Knjige postanka u hijerarhiji vjerovanja. Mislite li da ovaj Katekizam ima primjerenu ulogu, sa stajališta znanosti, za katolike koji ulaze u treći milenij?

(I.P. Intelektualac)

Mnogo pitanja a malo prostora! Pokušat ću odgovoriti na sve, a ukoliko ne uspijem bit će još prilike na ovom mjestu ili u osobnom razgovoru.

Svaka knjiga, čak i jedna tako autoritativna kao KKC, ima svoje dobre osobine i svoje slabije strane. Nije sve što Katekizam sadrži od jednake važnosti za našu vjeru. Katekizam, naime, sadržava kombinaciju: objavljenih istina vjere, dogmatskih izričaja Crkve, crkvenih izjava manjeg autoriteta, i valjano utemeljenih teoloških mišljenja.

Kad je Katekizam 1992. bio objavljen, mnogi su teolozi ustanovili da je naročito poglavlje o stvaranju jedno od najslabijih kolumna. Već je Pio XII. govorio katoličkim bibličarima i učenjacima da u interpretacijama Svetoga pisma valja uzeti u obzir "literarnu formu" koja je korištena kod starih naroda. Također je svratio pozornost na različito shvaćanje povijesti kao norme u stara vremena, tj. subjektivnog gledanja koje se razlikuje od znanstvenog pisanja povijesti, kako je to danas općenito prihvaćeno. Drugi Vat. koncil je u svojem dokumentu o "Božanskoj objavi" dao izričitu izjavu o tom kakvu bi vrstu istine trebali tražiti u Bibliji. Istina, koja se može naći u Bibliji - kao inspiriranoj riječi Božjoj - nije znanstvena istina, niti nužno historijska istina, nego "istina potrebna za naše spasenje", tj. istine koje se odnose na sveopći plan Božji o ljudskom spasenju.

Poglavlje drugo KKC izričito se bavi Svetim pismom (& 101-141) i čvrsto je oslonjeno na saborske dokumente o Božanskoj objavi - više nego bilo kojim drugim izvorima - što je dobro i ohrabrujuće. Dokument, naime, govori o naravi biblij. istine (& 107) kao i nužnosti uzimanja u obzir literarnih oblika kakvi su se koristili u posebno vrijeme i posebnoj kulturi (& 109-110).

Stoga, KKC može biti pouzdano štivo s obzirom na izjave o važnim principima koji se tiču interpretacije Biblije. Ali, kako su se ti principi promijenili, to je druga stvar.

U poglavlju: "Vjerujem u Boga, Oca" (& 279-324) Katekizam se bavi stvaralačkom Božjom aktivnošću. Na tom području je primjena literarnih oblika i naravi biblijskih istina samo nešto što bi bilo poželjno. Jer, razlika između spasenjskih istina i historijskih (znanstvenih) istina je na poseban način važna u tumačenju prvih poglavlja Knjige postanka (Geneze).

Katekizam priznaje (& 283) da je "pitanje porijekla ljudske vrste bio predmet mnogih znanstvenih rasprava koje su dobrano obogatile naše spoznaje: dimenzije kozmosa kao i evoluciju živih bića i pojavu čovjeka na zemlji." Ta znanstvena otkrića - kaže Katekizam - pozivaju na još veće divljenje prema Stvoritelju. To se još može potvrditi kad Katekizam obrađuje pitanje evolucije. Šteta je samo što tako važan crkveni dokumenat (katekizam) nije iskoristio priliku da pouči kako neke teorije evolucije nikako nisu nespojive s izvještajem Biblije o Božjem stvaralačkom djelu. Ništa nespojivo, jer izvještaj Svetoga pisma ne govori u znanstvenoj formi o nastanku svijeta. I tu

je najvažnija istina da je Bog stvoritelj svega! Evolucija nikako ne proturječi našoj vjeri jer se i tu pretpostavlja stvaralačka Božja aktivnost. Druga je stvar kod takozvanog "kreacionizma" koji se u našim danima tako agresivno nameće sa strane nekih fundamentalističkih vjerskih zajednica (koje i TV Beograd promovira: Noina barka itd).

U paragrafu 289 kaže se: "Prva tri poglavlja Geneze sadržavaju jedinstveno mjesto u Pismu opisano "svečanim jezikom" o istinama stvaranja što su ih sveti pisci stavili na početak Biblije kako bi izrazili početak i svrhu stvaranja, red i dobrotu stvorenoga, poziv čovjeka i konačno dramu grijeha i nadu spasenja." Budući da ti reci ukazuju na istine koje je Bog htio da se u Bibliji zabilježe radi našega spasenja, to izražavanje "svečanim" jezikom ne daje pravo odbaciti sve ono što su biblijski učenjaci tokom zadnjih 50 godina naglašavali, naime, o literarnim oblicima koji su sadržani u Knjizi postanka.

Jedinstvo, pak, ljudskoga roda od jednoga preteče jasno je potvrđeno (& 355-379). Pitanje poligeneze (porijeklo ljudskog roda od više preteča) uopće se ne postavlja, čak ni u pojmovima koje je koristio Pio XII. u svojoj enciklici "Humani generis" (1950), (kada je izjavio "da se ne vidi kako bi se moglo

pomiriti takvo mišljenje sa crkvenim učenjem o istočnom grijehu počinjenom od individuuma Adama.) Sada bi se, nakon 46 godina, mogli pitati: nije li stvar postala jasnija, naročito imajući u vidu ogromna teološka djela o pitanju istočnog grijeha, s obzirom na način kako se to pitanje formuliralo. Uzalud se može tražiti informacija u KKC da hebrejska riječ Adam označava zapravo ljudski rod. Zato je tumačenje istočnog grijeha (& 396-412), po mom mišljenju, jedna od slabijih strana ovoga Katekizma.

Činjenica je da je istočni grijeh vjerska dogma, no i poimanje dogme ima svoj razvojni put. Prava narav ist. grijeha i pitanje kako se on prenosio još je uvijek predmet teoloških rasprava. To ne treba da ikoga čudi jer, iako je Sveto pismo isto jučer i danas i sutra, njegovo razumijevanje uvijek je podložno produbljivanju kroz koje se naše shvaćanje Biblije proširuje u boljem i dubljem spoznanju istina koje nam je Bog objavio. (Sjetimo se samo slučaja Galileo Galileia kada je krivo poimanje Biblijskih tekstova uzrokovalo nepravdu učinjenu velikom učenjaku).

Osim toga, "istočni grijeh" nije pojam koji se nalazi u Bibliji, nego je to izraz koji je nastao u ranim stoljećima Crkve. Ne nalazeći taj pojam u Bibliji, a oslanjajući se na pasuse (kao što je Rim 5,12), nastala je vjera Crkve da smo svi rođeni u grešnom stanju, što je kasnije nazvano "istočnim grijehom".

Vjerska istina što se krije u biblijskom izvještaju o Adamu i Evi jeste: da su ljudi odgovorni za grijeh u sebi i u svijetu. Bog, Stvoritelj nikako nije odgovoran za grijeh koji je nastao zlorabom dara slobodne volje. (Sljedeći događaji opisani u Genezi pokazuju kako je snaga zla preplavila svijet. To se širenje grijeha nastavlja sve do naših dana. Svatko može nabrojati mnoštvo čina i situacija i u današnjem svijetu koji doprinose povećanju grešne atmosfere. Tako ljudska sredina postaje izopačena i zatrovana grijehom, što rezultira otuđenošću od Boga, čovjekovog Stvoritelja).

Međutim, poruka je Novog zavjeta da je snaga otkupiteljskog djela daleko veća od snage grijeha. Krist je svojom smrću i uskrsnućem pobijedio zlo i grijeh - barem inicijativno! A svaki se čovjek treba opredijeliti za Krista da bi s Kristom i po Kristu i u Kristu pobijedio grijeh i svako zlo!

To su samo neke misli kao odgovor na vaša pitanja. Ako želite doći do još nekih detalja na tu temu, bit će mi drago i bit ću spreman da s vama porazgovaram.

ANTUN MILOŠ, Žednik

**"TO JE MOJ GRIJEH. MOJ OSOBNI,
AKO SVIJET IDE NAOPAKO!"**
(Dostojevski)

ISTINA

Riječju "istina" u svakodnevnom životu izražavamo ono što je stvarno, što se može dokazati ili pokazati. Istina je uvijek povezana s dobrotom i na taj način oblikuje i čini dobrom i samu čovjekovu narav. Onog koga krasi krepost istine svi poštuju i cijene, dobrodošao je u svakoj sredini i može očekivati pomoć kada mu zatreba.

U odgoju djeteta najvažnija je ljubav. Ako se odgoj temelji na ljubavi, onda je u dijete lako "usaditi" i kreposti istinoljublja, jer su ljubav i istina nerazdvojni ukrasi ljudske naravi. Naši su pređi s istinom upoznali svoju djecu i prije no što im je ona predstavljena na vjeronauku s osmom Božjoj zapovijedi: "Ne reci lažna svjedočanstva".

Malom djetetu je svojstveno da neistinom pokuša ostvariti neku želju ili prikriti nestašluke iako u toj dobi još nije sposobno razlikovati istinu od neistine. Već na prvu takvu pojavu naši su pređi reagirali ispravljajući i upozoravajući svoju djecu riječima: "Nije slobodno lagati". I onda bi pokušali objasniti kako je istina važna, da čak i misliti moramo istinito, a ne samo govoriti istinu i istinito se odnositi prema drugima.

Ova krepost napose mora resiti kršćanina. Kršćanin koji laže, koji nije iskren čini grijeh protiv osme Božje zapovijedi.

Djeca naših predaka nisu imala prilike u svojim obiteljima učiti se laži, jer im za to nisu dali povoda. Jer tada, kada su obitelji bile velike, i ne bi mogle održati svoje zajedništvo ako među njezinim članovima ne bi bilo iskrenosti i istinoljubivosti.

Naši pređi znali su govoriti: "Nije lipo lagati", a kada su oni za nešto rekli da "nije lipo", to je značilo da se to u društvu ne dozvoljava i ne smije činiti. Tko bi to ipak činio, navukao bi na sebe prezir i odbacivanje drugih.

Da su iskreni i istinoljubivi, naši pređi su očitovali u svom svakodnevnom životu jer dogovore, nagodbe, kupoprodaje i sl. gotovo nikada nisu potvrđivali pismeno. Dovoljna im je bila data riječ, a data riječ je morala biti istinita i u nju se nije sumnjalo. Čovjek je krepošću iskrenosti stekao u društvu povjerenje, a ono se uvijek cijeno, cijeni se i cijeno će se.

Naši stari su rijetko kad išli na sud radi dokazivanja Istine. Na sud su uglavnom išli na ostavinske rasprave i radi promjene imovinskog stanja. Česte nesuglasice proistekle iz života sa susjedima sami su rješavali na razne načine, a često i trpljenjem. Trpjeli su ove nesuglasice kao posljedice "suživota".

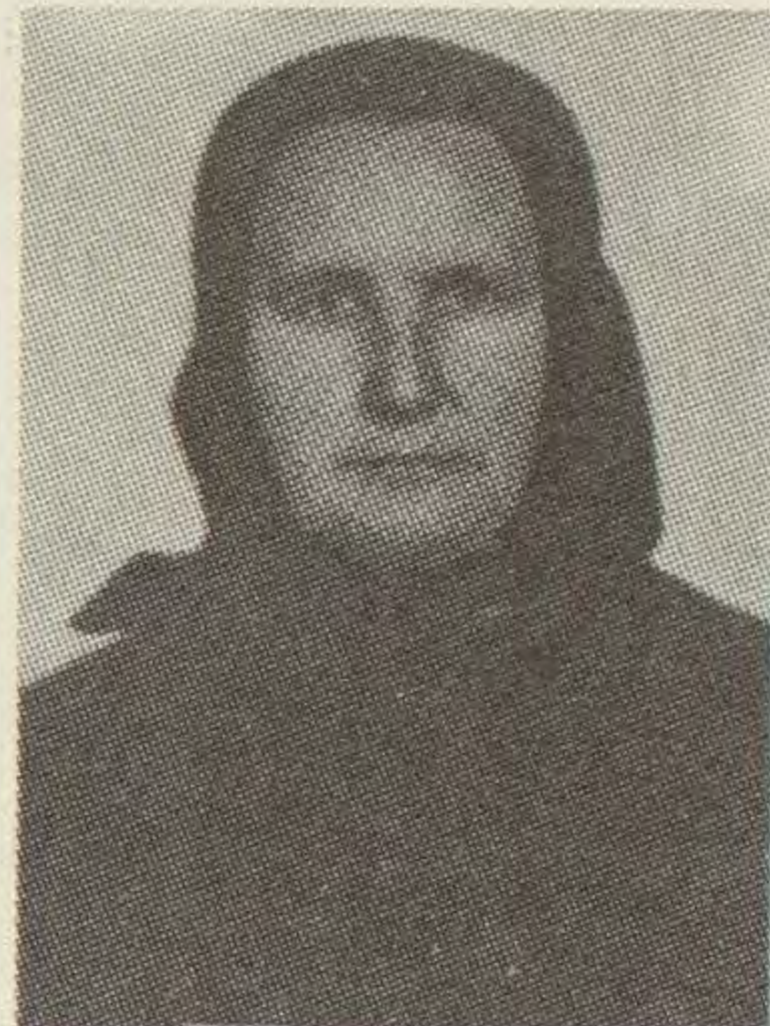
Ova krepost nije strana ni ljudima našega vremena. Uvijek sa simpatijama pozdravljamo ljude koji su istinoljubivi i iskreni.

Valja istaći da je krepost istine jedna od najvažnijih temeljnica svakog društva od pamtivijeka: Od Hamurabija (babilonski kralj: 1729-1686. pr. Kr.) pa do danas. Ljudi podnose čovjeka bez kreposti, iako im je on teret, tražeći način da ga urazume. U povijesti je ovakvog čovjeka divno opisao mudrom misli židovski kralj Salomon (970 - 930. pr. Kr.): "Grad razvaljen i bez zidova - takav je čovjek koji nema vlasti nad sobom" (Izr 25,28). Ovom mudrošću stavljam točku na opisivanje ove kreposti naših predaka.

A.S.

U SPOMEN MANDI BENČIK
(1925-1996)

I toga jutra, 5. rujna, krenula je žurno u crkvu. Putem je mnoge pozdravila. Izmijenila prijateljsku, dobronamjernu riječ. Uz sakristanku, prva je došla u crkvu. Klečeći, razgovarala je s Isusom i Marijom. Uvijek je imala što reći, zahvaliti, preporučiti ili zavapiti... Radovala me je njezina prisutnost u zajednici.

No, toga jutra nije sačekala početak sv. mise. Dok sam se spremao koraknuti k oltaru, čuo sam glas: "Saš Mande, saš Mande, što vam je?" Sakristanka je došla po vodu. Požurio sam telefonirati jednom od sinova. Žurno se vrativši u crkvu podijelio sam joj sveto Pomazanje. Sestrica smrt, kako ju je nazivao sv. Franjo, držala je već njezinu ruku.

Tako je završio zemni život bake Mande Benčik, rođ. Dević. Njezina knjiga ovozemnog življenja zatvorena je na 71. stranici. Na njezinim stranicama ima puno vrijednog za čitanje. Bila je iskrena vjernica. Božju riječ je rado slušala i razmišljala o njoj. S mužem, +Franjom Benčik živjela je u braku 45 godina. Rodila je devetoro djece i kršćanski ih odgajala. Ima 21 unuča i 13 praunučadi. Kao nesebična darovateljica života, ostavila je dubok trag. Bila je vedre naravi. Uvijek spremna na šalu, na pomoć bližnjemu.

Kao franjevačka trećoredica trudila se nasljedovati velikog Uzora. Svetu knjigu i kronicu često je držala u ruci. Mnoge pokojnike u Maloj Bosni ispratila je molitvom. Zbunjene i umorne kršćane poticala je na kršćansko življenje. Često je darivala svete mise. Različite su bile nakane ali je često bila i zahvala. Baka Manda je osjećala Božju pomoć, uslišanje - i za to Ga je hvalila!

Od njezinih zemnih ostataka oprostili smo se 6. rujna na groblju u Tavankutu. Mnoštvo rodbine, znanaca i župljana došlo ju je ispratiti. Položili smo njezino tijelo do pokojnog muža Franje u tavankutski "pisak". Kao svjedočanstvo njezine i naše vjere u uskrsnuće pjevali smo "Kraljice neba, raduj se!".

Uz molitvu za vječnu radost majke Mande, moje su molitve išle za rodbinu i dobronamjerne ljude u Maloj Bosni. Vrednote koje je ona živjela izazov su i primjer za kršćane da ih nasljeđuju.

Lazar Novaković

KARDINAL PULJIĆ U BISKUPIJSKOM MUZEJU

Za vrijeme svog boravka u Subotici kardinal Vinko Puljić je na kratko sa svojim tajnikom posjetio i Biskupijski muzej koji je smješten u dvorištu sjemeništa "Paulinum" u Subotici. On je tom prigodom u knjigu utisaka upisao sljedeće:

"Radujem se ovom djelu od slame gdje je puno ljubavi, strpljivosti i umijeća. Neka se gaji i razvija ova grana kulture i osebnosti. Hvala na ovom što sam upoznao!

+ Vinko kard. Puljić
nadbiskup vrhbosanski"

BOĐANI

BLAGOSLOV NOVE UJERONAUCNE DVORANE

13.10. u 10 sati

- 10,30: SVETA MISA
- PREDVODI SUBOTIČKI BISKUP
- 16 sati: BLAGOSLOV
NOVOPOSTAVLJENOG KRIŽA

Subotica - sv.Rok

SUSRETI BRAČNIH PAROVA

18.10. u 20 sati

Subotica - katedrala

- 14.10.: **OBJETNICA POSVETE KATEDRALE**
u 18 sati:
**SVEČANA KONCELEBRIRANA
BISKUPSKA SV. MISA**
- 15.10.: **PROŠTENJE U KATEDRALI**
u 18 sati: **SVEČANA SVETA MISA**

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKA KNJIŽNICA "IVAN KUJUNDŽIĆ"

RADI:

ponedjeljkom, srijedom i četvrtkom: 16-18 sati
utorkom: 9-11 sati

U to vrijeme mogu se dobiti sve informacije
o fondu i radu knjižnice.

SLUŠAJTE RADIO VATIKAN

Svaku večer u 19 sati emisija na hrvatskom jeziku i ponavljanje iste emisije sljedećeg jutra u 5 sati.

Svaki dan najnovije informacije iz života Katoličke crkve u svijetu, Crkve u Hrvata, pa i iz naše biskupije. I još puno toga lijepoga, dobrog i poticajnoga...

SLUŠAJTE RADIO SUBOTICU

Svakog četvrtka u 19 sati,
vjerska emisija na hrvatskom jeziku

ISPRAVKA

U Zvoniku br. 8, na strani 16, krivo je navedeno ime malog bandaša u Đurđinu. Umjesto Branislav Dulić treba da stoji LUKA DULIĆ. Ispričavamo se zbog ove pogreške.

**LIJEPO MOLIMO SVE PRETPLATNIKE
IZ R. HRVATSKE KOJIMA JE PROMIJENJEN
NAZIV ULICE DA NAM TO JAVE,
JER NAM POŠTA VRAĆA POŠILJKE!
MOLIMO SVE PRETPLATNIKE KOJI IMAJU
BILO KAKVU IZMJENU U ADRESI DA NAM
TAKOĐER JAVE KAKO BISMO
TO MOGLI ISPRAVITI.**

Uredništvo

**MOLIMO SVE SURADNIKE DA SVOJE DOPISE
POŠALJU NAJKASNIJE DO 20. U MJESECU. VIJESTI
I PRILOGE PRISTIGLE POSLIJE 20. MOŽEMO UVR-
STITI SAMO U NAREDNI BROJ. HVALA NA RAZU-
MIJEVANJU.**

Ovo je već bilo rečeno, ali sad smo prinuđeni to ponoviti, jer nam neki dopisi stižu dan uoči odnošenja materijala u tiskaru. I tako onda vijesti zastarjevaju ili stalne rubrike budu ispuštene.

Uredništvo

**U sljedećem broju objavljujemo rezultate
ANKETE "ZVONIKA"**